

A

สื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน เขียน ภาษาไทย

เรื่อง นิทานเด็กชายแดน

ลิขสิทธิ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์และโทรสาร ๐ ๒๖๒๘ ๕๓๔๓

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

นิทานเด็กชายแดน : รวมนิทานแปลและเรียงเรียงจากภาษาท้องถิ่น ๕ ภาษา.

พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม กรุงเทพฯ : บุษบา ประภาสพงศ์

บรรณานุกรม, ๒๕๕๖. ๑๕๒ หน้า

๓๙๘.๒

ISBN 978-616-317-363-8

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว

๒๒๔๙ ถนนลาดพร้าว แขวงสะพานสอง เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๓๘ ๓๐๓๓, ๐ ๒๕๑๔ ๔๐๓๓ โทรสาร ๐ ๒๕๓๙ ๓๒๑๕

เลขงาน ๕๔๐๒๑๒๘

www.suksapan.or.th

คำนำ

นิทานเด็กชายแดน เล่มนี้ เป็นหนังสือนิทานภาษาไทย ที่แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าท้องถิ่นหลายภาษา ได้แก่ เรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงโปว์ ภาษามอญ ภาษาม้ง ภาษาเขมรถิ่นไทย และภาษามลายูถิ่นไทย เรื่องเล่าท้องถิ่นแต่ละภาษาเป็นสื่อการเรียนรู้ อย่างหนึ่ง ซึ่งแต่งเป็นภาษาท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่น และครูที่สื่อสารภาษาเดียวกับเด็ก นำมาใช้ในการเรียนการสอนสำหรับเด็กๆ ในชั้นเรียนระดับปฐมวัยของโรงเรียนแนวทาง ทวีภาษา (ภาษาไทย-ท้องถิ่น) โดยวิธีเล่าเรื่อง และตั้งคำถามจากเรื่องที่เล่า เพื่อพัฒนา ทักษะการฟัง การพูด และการคิด เป้าหมายของการใช้สื่อการเรียนรู้ประเภทเรื่องเล่า ก็เพื่อเตรียมเด็กเหล่านี้ ให้ความพร้อมในทักษะการฟังและการพูดก่อน แล้วจึงพัฒนา ไปสู่ทักษะการอ่าน และการเขียนภาษาทั้งสอง ได้แก่ ภาษาที่เด็กสื่อสารประจำวัน และ ภาษาไทย ที่ละชั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติในการเรียนรู้ภาษา

ในการแปลและจัดพิมพ์เรื่องเล่าท้องถิ่นเป็นหนังสือเรื่อง **นิทานเด็กชายแดน** นี้ มีเป้าหมายเพื่อให้ครูได้ใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบการเรียนวิชาภาษาไทยสำหรับเด็กๆ ที่มีชาติพันธุ์ ภาษาต่างๆ และสามารถอ่านภาษาไทยได้แล้ว ทั้งเด็กๆ ที่พูดภาษา ท้องถิ่นอื่นๆ เป็นภาษาแม่ก่อนภาษาไทย และเด็กไทยโดยทั่วไป ซึ่งหนังสือนี้ นอกจากจะใช้เป็นสื่อในการเรียนวิชาภาษาไทยแล้ว ยังช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจทัศนะและ ความคิดของผู้แต่งซึ่งเป็นคนไทยในท้องถิ่น ที่มีภาษาและชาติพันธุ์แตกต่างจากคนไทย โดยทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอขอบคุณผู้แต่งผู้แปลเรื่องต่างๆ ในหนังสือนี้ ขอขอบคุณคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้อง และชุมชนท้องถิ่น ที่มี ส่วนร่วมสร้างสรรค์หรือเป็นแหล่งกำเนิดของเรื่องเล่าและนิทานเรื่องต่างๆ หวังว่าหนังสือ เรื่อง **นิทานเด็กชายแดน** จะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะทางภาษา และการเรียนรู้ เพื่อเข้าใจความคิดของประชากรไทยในพื้นที่แนวชายแดน อันจะมีส่วนร่วมสร้างสรรค์ สังคมไทยให้ร่มเย็น และเข้มแข็งสืบต่อไป

(นายชินภัทร ภูมิรัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วันที่ ๒๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

สารบัญ

คำนำ

ชอกับเคมา	๓
แม่เปิดลูกเปิด	๕
ข้าวเปลือกกับมด	๗
มดแดงกันป่อง	๙
ลิงน้อยจอมดี๋	๑๑
คุณตาสอนหลาน	๑๓
เพื่อนรักเต่ากับงู	๑๕
หนูป่ากับนายพราน	๑๗
กบเปลี่ยนใจ	๑๙

เต่าหางานทำ ๒๑

ตากลัวไม้เรียว ๒๓

ยายเขี้ยวกับแม่ไก่ ๒๕

ตาเรื้อนกับยายกิบ ๒๗

ใครจะเป็นหัวหน้า ๒๘

เด็กหญิงคนซื้อ ๓๑

ไก่ป่ากับแมวป่า ๓๓

กบน้อยกับราชสีห์ ๓๕

กระจกกับจระเข้ ๓๗

เต่ากับลิง ๓๙

ไผ่สารพัดประโยชน์ ๔๑

เจ้าเล่ห์ ๔๒

วัวกินข้าวโพด ๔๔

เต่ากับเป็ด ๔๖

ทำไมควายจึงไถนา ๔๙

เลื้อยอยากกินน้ำมะพร้าว ๕๑

วัวอยากเปลี่ยนเสียง ๕๒

ลิงอยากได้กระบุง ๕๔

ลูจโจไปไถนา ๕๗

สิงโตกับแมงม้น ๕๙

จิ้งหรีดผู้โง่เขลา ๖๒

งูกับเต่า ๖๔

ธิดาผลมะตูม ๖๖

หญิงชรา กับ ลิงน้อย ๖๙

ไต่กับลิ ๗๐

ไปหาเขียดหาปู ๗๒

กว้างใหญ่ กับ กว้างเล็ก ๗๔

ต้นไม้เพื่อนรัก ๗๖

จะมะตกต้นไม้ ๗๙

ฝันลมๆ แล้งๆ ของมัตย็อนเนน ๘๑

โชคชะตาของกือลาปู ๘๒

รถล้อเลื่อน ๘๔

ลวดลายบนผ้ามั่ง ๘๖

ใจดีสู้เสือ

๘๘

พ่อทั้งสาม

๙๐

สองพี่น้องกับงู

๙๒

ภูเขาราช

๙๕

เจ้าต่างอยากเป็นอะไร

๙๗

ความหมายและความสำคัญของเรื่องเล่า

๑๐๐

ตัวอย่างแผนการใช้เรื่องเล่าและสื่อการเรียนรู้อื่นๆ

๑๐๗

ตัวอย่างอักษรไทยที่ใช้เขียนภาษาท้องถิ่น

๑๑๑

ตัวอย่างเรื่องเล่าภาษาท้องถิ่นอักษรไทย

๑๒๑

คณะผู้จัดทำ

๑๔๐

นิทานเด็กชายแดน

รวมนิทานซึ่งแปลและเรียบเรียง
จากเรื่องเล่าท้องถิ่น ๕ ภาษา

สุนัขตัวหนึ่งกำลังหิวโซ มันเดินมาถึงลำธาร เห็นชอกกับเคมากันก็อยากกิน

ชอกับเคมา^{*}

มีห่านสองตัวเป็นเพื่อนกัน ตัวหนึ่งชื่อชอ อีกตัวหนึ่งชื่อเคมา
ชอกับเคมาหาปลากินอยู่ในลำธารกลางป่า

สุนัขตัวหนึ่งกำลังหิวโซ มันเดินมาถึงลำธาร เห็นชอกับเคมา
ก็นึกอยากกิน มันจึงค่อยๆ ย่องลงไปในลำธาร เมื่อชอกับเคมาเห็นสุนัข
ตามลงมาในน้ำ ก็รีบว่ายน้ำหนี สุนัขว่ายน้ำตาม แต่สุนัขหมดแรงเสียก่อน
ว่ายน้ำตามไปไม่ไหว ชอกับเคมาจึงหันกลับมา แล้วช่วยกันไล่จิกสุนัข
สุนัขตกใจ ว่ายน้ำหนีขึ้นฝั่ง แล้ววิ่งเข้าป่าไป

ชอกับเคมากลับมาที่ลำธาร แล้วหาปลากินกันต่อไปอย่าง
เอร็ดอร่อย

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาเขมรถิ่นไทย

แม่เปิดรักลูกเปิดทั้งห้าตัวมาก

๔

แม่เปิดลูกเปิด*

แม่เปิดตัวหนึ่งมีลูกห้าตัว แม่เปิดรักลูกเปิดทั้งห้าตัวมาก และชอบตามใจลูกๆ โดยเฉพาะลูกเปิดตัวสุดท้องซึ่งเป็นน้องเล็กสุด มันมีนิสัยชอบตามใจตัวเอง แม่เปิดก็ชอบจะตามใจลูก ให้ลูกเปิดตัวสุดท้อง หรือเจ้าตัวน้อยี่หลังแม่ทุกวัน ลูกเปิดตัวน้อยจึงไม่ค่อยได้เดินเอง มักอ้างว่าเดินไม่เก่งและเดินตามพี่ๆ ไม่ทัน

อยู่มาวันหนึ่ง ลูกเปิดตัวน้อยไม่สบาย แม่เปิดจึงให้มันขี่หลังแล้วพาไปหาหมอ หมอตรวจร่างกายลูกเปิดตัวน้อยแล้วบอกว่า “เจ้าตัวน้อย เธอมีร่างกายอ่อนแอมาก เธอไม่ได้ออกกำลังกาย ไม่ออกแรงเลยใช่ไหม กลับไปนี่ เธอควรพักผ่อนให้มากๆ พยายามป่วยแล้วเธอต้องเดินเอง เดินมากๆ นะ จะได้แข็งแรง” ลูกเปิดน้อยพูดว่า “ขอบคุณหมอ”

ลูกเปิดตัวน้อยกลับไปนอนพักผ่อน พยายามป่วยแล้ว ลูกเปิดตัวน้อยก็ชอบเดินเอง ไม่ขี่หลังแม่ไปไหนมาไหนอีก ลูกเปิดแข็งแรงขึ้นมากและไม่เจ็บป่วยอีก ลูกเปิดรู้แล้วว่า ถ้าจะให้ร่างกายแข็งแรงดี เธอต้องเดิน ต้องออกแรงและออกกำลังกายทุกวัน

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาม้ง

“เราขอข้าวเปลือกไปกินไม่กี่เมล็ด ไม่เป็นไรหรอกนะ”

ข้าวเปลือกกับมด*

พอถึงหน้าฝน ชาวนามาทว่านข้าวเปลือกลงในนา ข้าวเปลือกต่างดีใจที่จะได้งอกเป็นต้นข้าว แล้วเติบโตออกดอกออกรวง

พอชาวนากลับไปแล้ว มดฝูงหนึ่งก็พากันมาชนข้าวเปลือก จะเอาไปเก็บไว้กินในรัง ข้าวเปลือกพูดกับมดเหล่านั้นว่า “เจ้าจะกินเราได้อย่างไร คนเขากำนามายากลำบากแค่ไหน กว่าจะได้ข้าวมากิน”

มดตอบว่า ก็ช่วงที่คนขุดดินเตรียมดิน ก่อนจะหว่านข้าวเปลือกลงไปนั้น เขาได้ข่มขู่ ข่มขู่พวกเราไปมาก พอถึงเวลาถางหญ้า คนก็เหยียบพวกเราตายอีก เราเพียงแต่ขอข้าวเปลือกกลับไปกินไม่กี่เมล็ด ไม่เป็นไรหรอกนะ”

พูดจบ พวกมดก็ช่วยกันชนข้าวเปลือกกลับไปรัง

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงปกา

5

มดแดงก้นป่อง^{*}

งูเหลือมถูกอีกาหลอกให้คายพิษทิ้ง
อีกาโลภมาก ลงไปอาบสระพิษ
อีกาจึงมีปีกและขนเป็นสีดำ
งูเห่ารู้ข่าวก็มาดื่มเอาพิษไป
ตะขาบกับแมงป่องก็มาเอาพิษไป
ผึ้งกับตัวต่อก็แช่กันในสระพิษ ได้พิษไป
งูสิงเลื้อยเร็ว จึงเลื้อยเลยสระพิษไป
พอเลื้อยกลับมา พิษในสระก็หมดแล้ว
พวกมดแดงมาถึง ดูที่สระ ไม่มีพิษเหลือ
มดแดงถอนใจ ร้องเฮ้อ! แล้วท้าวเอนจวนเอนเล็กก้นป่อง
มดแดงจึงเอนเล็กและก้นป่องมาจนทุกวันนี้

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามอญ

เจ้าลิงน้อยแอบไปเล่นน้ำในอ่าง

ลิงน้อยจอมดี๋อ^{*}

ลิงน้อยตัวหนึ่งอาศัยอยู่กับพ่อลิงในป่า ในป่าแห่งนี้มีแอ่งน้ำใหญ่ อยู่ใกล้ใกล้

ลิงน้อยมีนิสัยดี๋อรั้น ไม่เชื่อฟังพ่อ และชอบทำสิ่งที่พ่อห้าม อยู่มาวันหนึ่ง พ่อลิงจะไปหาอาหารในป่า ก่อนไป พ่อลิงบอกกับลูกลิงว่า “ถ้าพ่อไม่อยู่ เจ้าอย่าไปเล่นน้ำในแอ่งน้ำนั้นนะ น้ำลึกและมีสัตว์ร้ายอยู่ มันอาจจะทำร้ายลูก”

ลิงน้อยไม่เชื่อที่พ่อสั่ง พอพ่อไม่อยู่ ออกไปหาอาหาร ลิงน้อยก็แอบไปเล่นน้ำในแอ่งน้ำนั้น มันเล่นน้ำอย่างสนุกสนานเพลิดเพลิน

ในแอ่งน้ำนั้นมีจระเข้อยู่หลายตัว จระเข้ใหญ่ตัวหนึ่งว่ายน้ำเข้ามาหาเจ้าลิงน้อย แล้วจระเข้ก็กัดเจ้าลิงน้อยกินเป็นอาหาร

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาม้ง

“ข้าวที่เรากินอยู่ทุกวันนี้ได้มาจากชาวนา”

คุณตาสอนหลาน*

คุณตาของมูกับโมนเป็นชาวนา คุณตากับหลานฝาแฝดทั้งสองคนอาศัยอยู่ที่กระท่อมน้อยปลายนา หลานฝาแฝดทั้งสองคนรักคุณตามาก คุณตาไปไหนหลานก็จะขอตามไปด้วยเสมอ

วันหนึ่งในฤดูฝน ชาวนากำลังไถนา คุณตากับหลานทั้งสองคนก็ไปไถนาด้วย หลานชอบวิ่งไปวิ่งมา คุณตาจึงคอยเรียกหลานให้มาเล่นอยู่ใกล้ๆ คุณตาจะสอนหลานให้สังเกตต้นข้าว สอนวิธีจับคันไถ วิธีไถนาดำนา

มูถามคุณตาว่า “ทำไมหนูต้องเรียนวิธีทำนาด้วยล่ะคะ”

คุณตายิ้มและถามว่า “ทำไมเราต้องกินข้าวล่ะหลาน และอาชีพอะไรที่หลานคิดว่าเป็นงานที่ดี ทำแล้วมีความสุขและมีเกียรติ”

มู กับ โมน นั่งคิดเงียบอยู่ คุณตาพูดต่อไปว่า “อาชีพทำนาไถนา หลาน การทำนาเป็นอาชีพที่ดีและมีเกียรติ ข้าวที่เรากินอยู่ทุกวันนี้ก็ได้มาจากชาวนา” โมนพูดว่า “ถ้าไม่มีชาวนา ก็ไม่มีข้าวกินใช่ไหมคะคุณตา”

“ใช่แล้วหลานรัก ตาจึงอยากให้หลานเรียนรู้และรักอาชีพทำนา ตาจะสอนให้หลานเรียนรู้การเป็นชาวนาตั้งแต่ตอนนี้ เมื่อโตขึ้นและตาไม่อยู่แล้วหลานจะได้เป็นชาวนาที่ดีและเลี้ยงตัวได้” พูดแล้วคุณตาก็ยิ้มอย่างมีความสุข

หลังจากนั้น มูกับโมนก็ตั้งใจเรียนรู้วิธีทำนา ต่อมาเด็กทั้งสองคนก็เติบโตขึ้นเป็นชาวนาที่ดี มีฐานะดี และมีความสุข

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามอญ

งูกับเต่าสัญญากันว่า “ต่อไปนี่เราจะเป็นเพื่อนรักกัน”

เพื่อนรักเต๋ากับงู^{*}

แต่ก่อนนี้ เต๋ากับงูไม่ถูกกัน มันมักหาเรื่องทะเลาะกันอยู่เสมอๆ วันหนึ่ง เต๋ากับงูทำแข่งความเร็ว ลัทธิทั้งสองตัวไปคาบหญ้าแห้งมาก่อให้เป็นกองแล้วจุดไฟขึ้น ไฟจากหญ้าแห้งลุกลาม ไหม้ไปตามลมพัดพา เต๋ากับงูก็แข่งกันวิ่งหนีไฟที่ลุกไหม้ตามหลัง

งูเลื้อยมาถึงเส้นชัยก่อน ส่วนเต๋าดิอดอยู่ในวงล้อมของไฟ เต๋าดูกลัววกทั้งตัว งูย้อนกลับมา เห็นเต๋าดูกลัววกก็ตกใจ งูถามเต๋่ว่า “ทำไมเจ้าจึงถูกไฟวก เจ้าหนีไม่ทันหรือ”

เต๋าดตอบว่า “พอเห็นไฟลุก เราเป็นห่วงเจ้า เราเดินหาเจ้าอยู่ จึงหนีไฟไม่ทัน”

งูได้ฟังก็เสียใจและรู้สึกสงสารเต๋า งูพูดขอโทษเต๋า แล้วงูกับเต๋าก็สัญญากันว่า “ต่อไปนี่เราจะเป็นเพื่อนรักกัน”

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาเขมรถิ่นไทย

หมู่ป่าสวนเพื่อนมาकिनันเทศที่ไร่ของนายพราน

หมูป่ากับนายพราน*

หมูป่าฝูงใหญ่หากินอยู่ในป่าแห่งหนึ่ง นายพรานเข้าป่า แล้วเจอฝูงหมูป่า ก็คิดอยากได้หมูป่าไปเลี้ยง

นายพรานจึงทำรั้วไม้สามด้านแล้วปลูกมันเทศไว้มากมายในรั้วไม้เพื่อใช้ล่อหมูป่า หมูป่าเห็นไร่มันเทศ ก็ไปชวนเพื่อนตัวอื่นๆ มากินมันเทศ หมูป่าออกมากินมันเทศที่ไร่ของนายพรานทุกวันจนเคยชิน

ต่อมา นายพรานนำไม้มาทั้งรั้วด้านที่สี่ ขณะที่หมูป่ากำลังกินมันเทศอย่างเพลิดเพลิน หมูป่าก็ถูกขังอยู่ในไร่มันเทศของนายพราน หมูป่าออกจากรั้วไม้ไม่ได้

หมูป่าจึงกลายเป็นหมูของนายพรานและกลายเป็นหมูบ้านจนถึงทุกวันนี้

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาเขมรถิ่นไทย

กบคิดอยากจะเป็นไก่ เพราะคิดว่าไก่อินอยู่อย่างสุขสบาย

กบเปลี่ยนใจ*

กบตัวหนึ่งอาศัยอยู่ในสระน้ำเล็กๆ ข้างกุฏิหลวงตา กบเห็นคนนำอาหารมาถวายให้หลวงตาฉันทุกวัน กบก็คิดอยากจะเป็นหลวงตา พอหลวงตาฉันอิ่มแล้วเอาข้าวไปโปรยให้ไก่กิน กบก็คิดอยากจะเป็นไก่ เพราะเข้าใจว่าไก่สุขสบาย ไม่ต้องไปหาอาหารกินเอง

ขณะไก่จิกเม็ดข้าวกินอยู่นั้น สุนัขตัวหนึ่งเข้ามาแย่งกินอาหารของไก่ กบก็เปลี่ยนใจ อยากจะเป็นสุนัข

มีคนคนหนึ่งมาหาหลวงตา สุนัขไล่กัดคนคนนั้น คนจึงเตะสุนัข กบเห็นสุนัขถูกเตะ ก็เปลี่ยนใจ คิดอยากจะเป็นคน

แมลงวันตัวหนึ่งบินมาเกาะที่ปลายจมูกของคนคนนั้น เขารำคาญแมลงวันจึงลูบหนีไป กบคิดว่าแมลงวันเก่งกว่าคนคนนั้น กบจึงอยากจะเป็นแมลงวัน

กำลังคิดเพลินๆอยู่นั้น แมลงวันตัวหนึ่งบินมาเกาะที่จมูกกบ กบแลบลิ้นตวัดแมลงวันเข้าไปในท้อง กบกินแมลงวันแล้วจึงคิดได้ว่า “เป็นอะไรๆ ก็ไม่ดีเท่ากับเป็นตัวของเราเอง”

*แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาเขมรถิ่นไทย

วันหนึ่งๆ เต่าส่งจดหมายได้หนึ่งฉบับเท่านั้น

เต๋าท่างานทำ*

ที่ทำการไปรษณีย์ติดประกาศรับสมัครพนักงานใหม่ เจ้าม้ากับเจ้าเต๋าท่าไปสมัครงานด้วยกัน เพื่อนทั้งสองได้ฝึกงานหน้าที่ส่งจดหมายเต๋าท่าเดินช้า วันหนึ่งๆ เต๋าท่าส่งได้หนึ่งฉบับเท่านั้น ส่วนม้าวิ่งเร็ว วันหนึ่งๆ ส่งได้ร้อยฉบับ ม้าจึงได้งานทำ ส่วนเต๋าท่ากลับบ้าน

ระหว่างเดินกลับบ้าน เต๋าท่าเจอสิงห์ ลิงชวนเต๋าท่าไปสมัครงานที่สถานีดับเพลิง ลิงกับเต๋าท่าได้ฝึกงานหน้าที่ดับไฟบนยอดไม้ ลิงไต่ไปถึงยอดไม้ได้ง่าย ส่วนเต๋าท่าขึ้นต้นไม้ไม่ได้ ลิงจึงได้งานทำ ส่วนเต๋าท่ากลับบ้าน

อยู่มาวันหนึ่ง มีละครสัตว์คณะใหญ่มาจัดการแสดงในเมือง เต๋าท่าก็ไปสมัครงานอีก ครั้งนี้เต๋าท่าได้งานทำเป็นตัวแสดงในคณะละครสัตว์

เมื่อเปิดการแสดง เต๋าท่าเป็นตัวแรกที่ยืนกลางเวที แล้วช้างขึ้นไปเหยียบบนหลังเต๋าท่า เสือขึ้นไปยืนบนหลังช้าง ลิงขึ้นไปยืนบนหลังเสือ และสุดท้าย สุนัขจึงจอกขึ้นไปยืนบนหลังสิงห์

ผู้ชมต่างตื่นเต้นตกตะลึงไปกับการแสดงของคณะละครสัตว์ และประทับใจกับความแข็งแกร่งของเต๋าท่า เต๋าท่าจึงได้งานทำ

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาม้ง

ยายหยิบไม้เรียวจะตีตา

ตากลัวไม้เรียว*

ตา ยาย และหลานอีกหนึ่งคนอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน
ยายชอบเลี้ยงไหม หลานก็ชอบตัวไหม หลานช่วยยายเลี้ยงไหม
หลานไปเก็บใบหม่อนมาให้ยายเลี้ยงไหมทุกวัน ส่วนตากก็ชอบลูกขึ้น
แต่เข้ามิด เพื่อไปผิงไฟที่ลานหน้าบ้าน

เข้ามิดวันหนึ่ง ยายตื่นขึ้นจากที่นอน ยายจะไปก่อไฟหุงข้าว แล้วก็
จะไปเอาใบหม่อนมาให้ตัวไหมกิน ยายลงบันไดไปข้างล่าง แล้วเห็นอะไร
อย่างหนึ่งตะคุ่มๆ อยู่ที่ลานหน้าบ้าน นั่นคือตานั่งผิงไฟอยู่ แต่ยายไม่รู้ว่
ตานั่งผิงไฟอยู่ ยายคิดว่าที่เห็นนั้นเป็นสุนัขนั่งข้างกองไฟ

ยายหยิบไม้เรียวจะมาตีสุนัข ยายยกไม้เรียวขึ้นกำลังจะตี ตาตกใจ
รีบลุกขึ้นยืน ยายจึงรู้ว่าที่เห็นตะคุ่มๆ นั้นไม่ใช่สุนัข แต่คือตานั่นเอง

ยายตกใจรีบพูดขอโทษตา แล้วตากก็หัวเราะ หึ หึ

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาเขมรถิ่นไทย

ยายเขียวให้อาหารแก่แม่ไก่เพิ่มขึ้น

ยายเขี้ยวกับแม่ไก่*

ยายเขี้ยวเลี้ยงแม่ไก่หนึ่งตัว ยายเขี้ยวให้อาหารแก่แม่ไก่วันละหนึ่งจาน แม่ไก่กินอาหารเสร็จแล้ว ก็ไปออกไข่ในรังที่ใกล้ๆ กองฟาง

แม่ไก่ออกไข่ทุกวัน วันละหนึ่งฟอง ต่อมา ยายเขี้ยวอยากให้แม่ไก่ ออกไข่มากขึ้น ยายเขี้ยวจึงให้อาหารแก่แม่ไก่เพิ่มเป็นวันละสองจาน แม่ไก่ออกไข่วันละหนึ่งฟองเช่นเดิม

ยายเขี้ยวอยากให้แม่ไก่ออกไข่มากๆ วันละหลายๆ ฟอง จึงให้อาหาร เพิ่มขึ้นเป็นวันละสามจาน แม่ไก่ออกไข่วันละหนึ่งฟองเช่นเดิม

ยายเขี้ยวโกรธแม่ไก่ที่ยังออกไข่วันละหนึ่งฟอง จึงให้อาหารเพิ่มขึ้นอีก เป็นวันละสี่จานห้าจาน แม่ไก่กินอาหารไม่หมด ยายเขี้ยวเอาไม้เรียว ไล่ตีแม่ไก่ แม่ไก่ตกใจ กระโดดไปกระโดดมา

แม่ไก่อ้วนขึ้นมาก แต่แม่ไก่ไม่ออกไข่อีกเลย ยายเขี้ยวนั่งร้องไห้ เพราะไม่มีไข่ไก่ไว้รับประทาน

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาเขมรถิ่นไทย

ตาเรื่อนนอนหลับ ไม่ได้ยินเสียงยายกิบเรียก

ตาเรือนกับยายกิบ*

ตาเรือนมีนา และมีควายไถนาสองตัว ต้นฤดูฝน ตาเรือนจะจูงควายไปไถนา ควายไถนาดี

ตาเรือนเอาข้าวเปลือกไปหว่านในนา พอต้นกล้าโตได้ขนาดแล้ว ตาเรือนก็ชวนเพื่อนบ้านมาช่วยกันถอนต้นกล้าไปปลูกในนาอีกแปลงหนึ่ง

แล้วตาเรือนก็จูงควายไปไถนาในที่นาของยายกิบ ควายไถนาดี ตาเรือนไถนาได้หลายแปลงแล้วก็จูงควายไปกินหญ้า ตาเรือนแอบไปนอนที่ใต้ต้นไม้ ปล่อยให้ยายกิบเอาต้นกล้าไปดำนาอยู่คนเดียว

ยายกิบดำนาอยู่นาน ต้นกล้ายังไม่หมด ยายกิบจึงเรียกตาเรือนให้มาช่วย ยายกิบตะโกนเรียกตาเรือนหลายครั้ง ให้มาช่วยดำนา ตาเรือนมัวแต่นอนหลับใต้ต้นไม้ ไม่ได้ยินเสียงยายกิบเรียก

ยายกิบรออยู่นาน ก็ไม่เห็นตาเรือนมาช่วยดำนา ยายกิบจึงหยิบก้อนดินโยนใส่ตาเรือนซึ่งกำลังนอนหลับ ตาเรือนตกใจตื่นลุกขึ้น หน้าตาจืดจาง แล้วรีบเดินไปช่วยยายกิบดำนา

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาเขมรถิ่นไทย

ใครจะเป็นหัวหน้า*

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว อวัยวะทุกส่วนบนหัวมนุษย์ต่างพูดได้

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาแม่

วันหนึ่ง อวัยวะแต่ละส่วนพูดกันว่า เราควรจะมีหัวหน้าเพื่อช่วยดูแล อวัยวะอื่นๆ เราจะยกย่องผู้ใดขึ้นเป็นหัวหน้าดีนะ

ตาพูดขึ้นก่อนว่า “ยกย่องฉันเป็นหัวหน้าสิ เพราะฉันมองเห็นทุกสิ่ง” หูพูดขึ้นบ้างว่า “ยกฉันเป็นหัวหน้าสิ เพราะฉันได้ยินเสียงทุกเสียง” จมูกพูดขึ้นบ้างว่า “ให้ฉันเป็นหัวหน้าสิ เพราะฉันรับรู้กลิ่นต่างๆ ได้ทุกกลิ่น” ส่วนปากไม่ชอบสิ่งที่อวัยวะอื่นๆ พูด ปากจึงพูดขึ้นว่า “ต้องฉันสิ ยกให้ฉันเป็นหัวหน้า ฉันทำสิ่งต่างๆ ได้หลายอย่าง ฉันกินก็ได้ พูดก็ได้”

อวัยวะ ตา หู จมูกและปากต่างต้องการเป็นหัวหน้า ต่างทะเลาะกัน ประท้วงกัน ไม่ทำหน้าที่ที่เคยทำ ตาไม่ยอมดูสิ่งใด หูไม่ยอมฟังเสียงทุกเสียง จมูกไม่ยอมดมกลิ่นทุกกลิ่น ปากก็ปิด ไม่กินไม่พูด

สามวันต่อมา ร่างกายก็อ่อนแรงลง อวัยวะทุกส่วนป่วยหนัก ใกล้ตาย

อวัยวะเหล่านั้นจึงคิดได้ว่า “เราไม่ควรทะเลาะ แ่งแย่งกัน การแ่งแย่งกันเป็นใหญ่นั้น มีแต่จะเกิดความเสียหาย อวัยวะจึงมาพูดคุยกันใหม่ ต่างตกลงกันว่า ต่อไปนี้ เราจะทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด ไม่รอค่ำสิ่ง ไม่แ่งแย่ง และไม่เกียจกัน

นับจากวันนั้น อวัยวะแต่ละส่วนก็อยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นและเป็นสุข

เด็กหญิงทั้งสองเก็บกระเป๋าสตางค์ได้ใบหนึ่ง

เด็กหญิงคนชื้อ*

ชานกับละยี่โมน เป็นชื้อของเด็กหญิงสองคนซึ่งเป็นพี่น้องกัน แม้ว่าเด็กทั้งสองอยู่ในครอบครัวที่ยากจนมาก แต่ทั้งสองคนก็เป็นเด็กดี ชื้อตรง ช่างคิด และไปไหนมาไหนด้วยกันเสมอ

เข้าวันหนึ่ง ชานกับละยี่โมนเดินไปโรงเรียน ระหว่างทาง พี่น้องทั้งสองเก็บกระเป๋าสตางค์ได้ใบหนึ่ง ในกระเป๋านั้นมีสมุดบัญชีเงินฝาก และเงินอีกจำนวนหนึ่ง ชานกับละยี่โมนนำกระเป๋านั้นไปส่งครูประจำชั้น เพื่อช่วยประกาศหาเจ้าของ

วันรุ่งขึ้น มีผู้มาขอรับกระเป๋าสตางค์คืน เจ้าของกระเป๋าคือพ่อค้า “ขอใบอนุมาทนะจ๊ะที่เก็บกระเป๋าคือได้ แล้วไปส่งครูให้ประกาศหาเจ้าของ หนูเป็นตัวอย่างของคนดีและชื้อตรง”

เจ้าของกระเป๋าคือให้รางวัลแก่ชานและละยี่โมน แล้วบอกว่า “ต่อแต่นี้ไปฉันจะอุปการะให้เรียนต่อจนจบชั้นสูงๆ” เจ้าของกระเป๋ายังมอบเงินอีกจำนวนหนึ่งให้แก่โรงเรียนด้วย

ครูใหญ่กล่าวชมเชยชานกับละยี่โมน ครูใหญ่ชอบเล่าเรื่องราวดีๆ ให้นักเรียนฟัง ครูใหญ่พูดว่า “ขอให้เด็กเรียนดูตัวอย่างชานกับละยี่โมน ซึ่งทำสิ่งดีๆ จนเป็นนิสัย”

คนทำความดี ก็จะได้รับสิ่งดีๆ ตอบแทนอย่างแน่นอน

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาฮามอญ

แมวป่าได้ยีนเสียงไก่อ้วน มันย่องเข้าไป หมายจะกัดกินไก่อ่า

ไก่อปากกับแมวป่า*

ไก่อปากตัวหนึ่งตื่นแต่เช้าตรู่ มันตื่นขึ้นมาโก่งคอขึ้นอยู่บนต้นไม้ แมวป่าอยู่ใกล้ๆ ได้ยินเสียงไก่อปาก มันย่องเข้าไป หมายถึงจะกัดกินไก่อปาก แต่ไก่อปากเห็นแมวป่าเสียก่อน มันตกใจ มันขึ้นไปเกาะอยู่บนยอดไม้สูง

พอแมวป่ามาถึง แมวปากก็หลอกไก่อปากว่า “ไก่อเอ๋ย เจ้าไม่ต้องกลัวนะ เรามาดี เรามาฟังเสียงที่เจ้าชั้น เมียของเราได้จากเราไปแล้ว เราเหงา เราเสียใจ เสียงชั้นอันไพเราะทำให้เราสบายใจ เจ้าช่างชั้นได้ไพเราะเสียจริงๆ”

ไก่อปากได้ยินก็ใจอ่อน ตอบแมวป่าว่า “เรารู้สึกเสียใจที่เมียของท่านจากไป”

“ขอบใจนะ” และถ้าม้าลงมาเกาะที่กิ่งต่ำๆ ยืนชั้นอยู่ใกล้ๆ เสียงของเจ้าจะไพเราะมากขึ้นอีก” แมวป่าพูด

ไก่อปากบินลงมาเกาะที่กิ่งไม้ต่ำลงมา แล้วโก่งคอขึ้นเสียงดัง

แมวป่าพูดต่อไปว่า “ไก่อปากจ๋า ขณะที่เจ้าชั้น เราหลับตาฟังแล้ว เสียงชั้นช่างไพเราะเสียจริง เจ้าลองชั้นอีกทีสิ หลับตาดูด้วยนะ เจ้าจะรู้ว่า เสียงชั้นของเจ้าไพเราะมากจริงๆ”

ไก่อปากหลงเชื่อ มันหลับตาและโก่งคอขึ้นอีกครั้ง แมวป่ารอโอกาสอยู่แล้ว มันกระโดดเข้ากัดคอไก่อปาก ไก่อปากจึงกลายเป็นอาหารของแมวป่าตัวนั้น

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาม้ง

ราชสีห์เหนือยอดแรง

๓๔

กบน้อยกับราชสีห์*

ราชสีห์ตัวหนึ่งออกไปหาเหยื่อ มันเดินไปถึงสระน้ำใหญ่แห่งหนึ่ง ซึ่งมีกบน้อยตัวหนึ่งอาศัยอยู่ ราชสีห์เห็นกบน้อย ก็พูดด้วยเสียงอันดังว่า “เฮ้! เจ้ากบน้อย เจ้าจงออกไปเสียจากที่นี่ สระน้ำแห่งนี้是我们的”

กบน้อยกล่าวตอบราชสีห์ด้วยน้ำเสียงสุภาพ “ท่านราชสีห์ ท่านควรพูดโถ้วเฉพาะเมื่ออยู่ในป่า หากควรรอดอำนาจมาจนถึงสระน้ำแห่งนี้ไม่ว่าง”

ราชสีห์ได้ฟังก็โกรธ พูดขึ้นว่า “โอ้เจ้ากบน้อย เจ้าไม่กลัวเราหรือ แต่เราคำรามเท่านั้น เจ้าก็จะหุแตกตายในทันที”

กบน้อยตอบว่า “ท่านราชสีห์เราไม่กลัวเสียงของท่านแม้แต่แต่น้อย”

ราชสีห์ได้ฟังก็โกรธจัด ส่งเสียงคำรามลั่น

ทันทีที่ราชสีห์อ้าปากจะคำราม กบน้อยก็กระโดดจ๋อมลงไป ในสระน้ำ พอสิ้นเสียงคำราม กบน้อยก็กระโดดขึ้นมาเกาะอยู่บนใบบัว ราชสีห์เห็นก็ยิ่งโกรธ คำรามเสียงดังมากขึ้น

ราชสีห์อ้าปากขึ้น กบน้อยก็กระโดดลงน้ำทันที อย่างนี้หลายครั้ง หลายหน กระทั่งราชสีห์เหนื่อยหมดแรง แล้วเดินคอตกกลับเข้าป่าไป

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาชาวมอญ

“ท่านทั้งหลายไปได้แล้ว ข้านี้บจำนวนจะเสร็จแล้ว”

กระจงกับจระเข้*

กระจงตัวหนึ่งอาศัยอยู่ในป่า ทุกๆ วันมันเดินไปหาอาหารกิน วันหนึ่งมันรู้สึกกระหายน้ำมาก จึงเดินไปที่ลำธาร มันยืนอยู่ที่ริมฝั่ง แล้วก้มลงดื่มน้ำในลำธาร พอเงยหน้าขึ้น มองไปที่ฝั่งตรงข้าม มันเห็นผลไม้สุกอยู่มากมายบนต้น กระจงคิดว่า “เอ! เราจะข้ามลำธารไปที่ฝั่งตรงข้ามนี้ได้ยังไงไร อ้อ! คิดออกแล้ว เราจะเรียกจระเข้มาให้มากๆ”

กระจงร้องเรียกจระเข้ว่า “โ้ย! จระเข้ทั้งหลาย พวกท่านไปอยู่ที่ไหนกันหมด กษัตริย์สุไลมานบัญชาให้ข้ามานับจำนวนจระเข้ว่าพวกท่านมีทั้งหมดเท่าไร”

จระเข้ได้ยินก็โผล่ออกมาจากนตมลำธาร กระจงถือโอกาสนี้กระโดดไปบนหลังของจระเข้ ตัวแล้วตัวเล่า กระทั่งข้ามลำธารไปถึงฝั่งตรงข้ามได้สำเร็จ

แล้วกระจงก็กล่าวกับจระเข้ว่า “ท่านทั้งหลายไปได้แล้ว ข้านับจำนวนจระเข้เสร็จแล้ว” “อันที่จริง กษัตริย์สุไลมานไม่ได้สั่งให้ข้ามานับจำนวนจระเข้หรอกนะ ข้าเพียงแต่อยากข้ามลำธารมาที่ฝั่งนี้มากกว่า จึงเรียกพวกท่านมา ว่าแล้วก็หัวเราะ ฮะ! ฮะ! ฮ่า!”

จระเข้โกรธที่ถูกกระจงหลอกใช้ จึงกล่าวขึ้นว่า “เจ้ากระจง เจ้าจงระวังตัวไว้ให้ดี ต่อไปนี้ ถ้าข้าเห็นเจ้าที่ไหน เมื่อใด ข้าจะจับเจ้ากินทุกครึ่งไป”

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามลายูถิ่นไทย

แต่กับลิงเจอผลไม้อยู่บนต้นไม้ที่น่ากินมาก ลิงบอกเต่าให้ขึ้นไปบนต้นไม้เพื่อเก็บผลไม้

เต่ากับลิง*

เต่ากับลิงเข้าไปในป่า มันไปเจอผลไม้อยู่บนต้นซึ่งน่ากินมาก ลิงบอกเต่าให้ขึ้นไปเก็บผลไม้ นั่น ส่วนลิงจะรอรับผลไม้ที่ได้ต้น

เต่าขึ้นไปบนต้นไม้ แล้วก็คิดจะเก็บผลไม้สุกไว้กินเอง ส่วนผลไม้ที่ยังดิบ เต่าก็โยนลงมาให้ลิง

ลิงไม่พอใจ จึงเดินกลับไปนอนทอดหาง ขวางทางเดินของเต่า เมื่อเต่าได้ผลไม้มากพอแล้ว ก็ลงจากต้นแล้วเดินกลับไปตามเส้นทางเดิม เต่าไม่เห็นทางลิงซึ่งทอดขวางทางเดิน เต่าเดินสะดุดหางลิง หกล้ม ผลไม้ที่อุ้มไว้หล่นกระจาย เต่าตกใจรีบหนีไป

พอตกเย็น เต่าเห็นลูกลิงกินผลไม้อยู่จึงถามว่า เจ้าเอาผลไม้ที่ไหนมากิน ลูกลิงตอบว่าพ่อเอามาให้ เต่าคิดว่า ลิงต้องเก็บผลไม้ที่เต่าทำตกไว้มาให้ลูกกิน

รุ่งเช้า เต่าชวนลิงไปเก็บผลไม้ อีก ทีนี้เต่าบอกให้ลิงขึ้นไปบนต้นไม้ ลิงขึ้นไปบนต้นแล้วเก็บผลไม้สุกไว้กินเอง ส่วนผลที่ยังดิบอยู่ก็โยนลงมาให้เต่า เต่าโกรธและคิดจะแก้แค้นลิง

เต่าทำอย่างที่ลิงเคยทำ คือไปนอนขวางทางเดินของลิง หวังจะให้ลิงสะดุดล้ม พอตกเย็น ลิงเดินกลับมา ลิงเห็นเต่านอน ลิงแกล้งทำเป็นไม่เห็นเต่า ลิงเตะเต่าแล้ววิ่งหนีไป ผลไม้ที่อุ้มไว้ไม่ตกเลยแม้แต่ผลเดียว ส่วนเต่าก็เจ็บตัวเปล่าๆ

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงปกา

ต้นไม้พุดคุยกันถึงคุณค่าของไม้แต่ละชนิด

ไผ่สารพัดประโยชน์*

ในป่าแห่งหนึ่ง มีต้นไผ่ขึ้นเป็นกอๆ อยู่มากมายหลายชนิด เช่น ไผ่หนาม ไผ่ผาก ไผ่เหลียง ไผ่หนวล ไผ่รวก ไผ่หวาน และไผ่ไร่ ต้นไผ่ต่างพูดคุยกันถึงคุณค่าของไม้ไผ่ว่า ไม้ไผ่มีประโยชน์มาก นำไปทำสิ่งของเครื่องใช้ดีๆ ได้ต่างๆ กัน

ไผ่หนามพูดว่า “ฉันทำยารักษาโรคได้” ไผ่ผากพูดว่า “ฉันทำเครื่องใช้เครื่องจักสานต่างๆ ได้หลายชนิด เช่น สานเป็นกระบุง ตะกร้า” ไผ่เหลียงพูดขึ้นว่า “ตัวฉันใช้ทำเครื่องใช้ต่างๆ ทั้งในบ้านในครัว” ไผ่หวานพูดว่า “ในลำต้นฉันมีน้ำหวานอยู่ น้ำหวานจากในลำต้นนำมาดื่มเป็นยาแก้ร้อนในได้” ไผ่ไร่พูดขึ้นบ้างว่า “ลำต้นของฉันแข็งแรง ใครๆ ก็นำฉันไปใช้ทำสิ่งต่างๆ ที่ต้องการความแข็งแรง” ไผ่รวกบอกว่า “ลำต้นของฉันทำเยื่อกระดาษได้” ไผ่หนวลพูดขึ้นบ้างว่า “ฉันก็มีลำต้นแข็งแรงนะ ใช้ทำฟืนบ้านและเครื่องใช้อื่นๆ ได้อีกมากมาย”

ต้นไผ่ต่างก็ผลัดกันฟังและพูดอวดสรรพคุณกันอย่างร่าเริง เมื่อถึงฤดูฝน ต้นไผ่ต่างแตกหน่อใหม่ๆ โผล่ขึ้นจากพื้นดินแล้วเติบโตขยายพันธุ์ไผ่ต่อไปเรื่อยๆ จึงมีต้นไผ่ขึ้นอยู่มากมายในทุกวันนี้

เจ้าเล่ห์*

วัวตัวหนึ่งเดินเล็มหญ้ากินไปจนถึงป่าใหญ่ ขณะกำลังเล็มหญ้างินอยู่นั้น นายพรานคนหนึ่งเดินมาเห็น จึงพูดขึ้นว่า “เฮ้! เจ้าวัว ทำไมเจ้าเข้ามาในสถานที่ของเรา”

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามอญ

ว้าวตอบว่า “ฉันเดินเลี้ยวขวากิน จนเดินมาถึงที่แห่งนี้”

นายพรานพูดว่า “เจ้าเข้ามากินหญ้าในสถานที่ของฉัน เจ้าต้องชดใช้ฉันด้วยอะไรสักอย่างหนึ่ง”

ว้าวถามว่า “นายพรานเอ๋ย! ท่านต้องการอะไรจากเรา”

นายพรานตอบว่า “ฉันต้องการละมั่งหนึ่งตัว เจ้าต้องไปหามาให้”

ว้าวพูดว่า “ฉันจะไปหาละมั่งมาให้ท่าน” แล้วมันก็ถามตัวเองว่า “ฉันจะไปหาละมั่งจากที่ไหนมาให้นายพราน”

ขณะเดินไปคิดไปนั้น ว้าวเดินไปเจอสุนัขตัวหนึ่ง ว้าวจึงเล่าเรื่องที่เจอนายพรานให้ฟัง แล้วถามสุนัขว่า “ฉันจะหาละมั่งจากที่ไหนมาให้นายพราน”

สุนัขตอบว่า “ฉันพบเหวแห่งหนึ่งอยู่ทางทิศเหนือ เจ้าจงไปบอกนายพรานให้เดินไปทางทิศเหนือเถิด ก็จะได้เจอละมั่ง”

ว้าวกลับไปบอกแก่นายพราน ว่า “ทางทิศเหนือมีละมั่งอยู่มากมาย ท่านจงเดินไปทางทิศเหนือเถิด ก็จะได้เจอละมั่งที่ท่านต้องการ นายพรานหลงเชื่อ เดินไปทางทิศที่ว้าวบอก นายพรานจึงเดินไปตกเหวตาย

ว้าวและสุนัขก็กลับมาอยู่ในสถานที่ที่นายพรานเคยอยู่

ว้าวกินข้าวโพด*

นานมาแล้ว มีเด็กผู้ชายตัวเล็กๆ คนหนึ่งชื่อ จิ้ง เขาปลูกข้าวโพดไว้ในไร่เล็กๆ ข้างบ้าน ไร่ของเขามีรั้วป้องกันสัตว์เข้าไป ทุกๆ วันหลังเลิกเรียน จิ้งจะเข้าไปในไร่ ดูแลข้าวโพดที่เขาปลูก

วันนี้ จิ้งเข้าไปดูข้าวโพดในไร่เช่นทุกวัน เขาตกใจมากเมื่อเห็นแม่ว้าวสองตัวอยู่ในไร่ มันกำลังกินต้นข้าวโพดอย่างเอร็ดอร่อย จิ้งพยายามไล่แม่ว้าวออกไปจากไร่ แต่ว้าวทั้งสองตัวไม่ยอมออกไป เขาจึงได้แต่นั่งร้องไห้อยูริมทาง

แพะตัวหนึ่งเดินผ่านมา แพะถามจิ้งว่า “หนูร้องไห้ทำไมจ๊ะ”

จิ้งตอบว่า “แม่ว้าวสองตัวแอบเข้าไปกินข้าวโพดในไร่ ฉันพยายามไล่ แต่แม่ว้าวไม่ยอมออกไป”

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาม้ง

แพะอาสาไปไล่แม่วัว แต่แพะไล่แม่วัวไม่สำเร็จ แพะจึงมานั่งร้องให้อยู่กับจิ้งที่ริมทาง

กระต่ายตัวหนึ่งเดินผ่านมา เห็นจิ้งกับแพะนั่งร้องให้อยู่ กระต่ายถามว่า “พวกเธอร้องให้ทำไมจ๊ะ” แพะจึงเล่าว่า “แม่วัวสองตัวแอบเข้าไปกินข้าวโพดในไร่ของจิ้ง ฉันพยายามไล่ แต่แม่วัวไม่ยอมออกไป”

กระต่ายอาสาไปไล่แม่วัว แต่กระต่ายไล่แม่วัวไม่สำเร็จ กระต่ายจึงมานั่งร้องให้อยู่กับจิ้งและแพะที่ริมทาง

ผึ้งตัวหนึ่งบินผ่านมา ผึ้งถามขึ้นว่า “พวกเธอร้องให้ทำไมจ๊ะ” กระต่ายจึงเล่าว่า “แม่วัวสองตัวแอบเข้าไปกินข้าวโพดในไร่ของจิ้ง แล้วจิ้ง แพะ และกระต่ายก็ไปไล่แม่วัว แต่แม่วัวไม่ยอมออกไปจากไร่”

ผึ้งจึงพูดว่า “ฉันอาสาไปไล่แม่วัวเอง”

จิ้ง แพะ และกระต่ายพูดขึ้นพร้อมกันว่า “เธอตัวเล็กนิดเดียว เธอจะไปไล่แม่วัวได้อย่างไร”

ผึ้งไม่ตอบ แต่บินเข้าไปในไร่ข้าวโพดของจิ้ง

ครูเดียว แม่วัวทั้งสองตัวก็วิ่งออกมาจากไร่ข้าวโพด มีผึ้งบินตามหลังจิ้ง แพะ และกระต่าย ต่างประหลาดใจที่แม่วัวกลัวผึ้ง

จิ้ง แพะ และกระต่ายจึงถามผึ้งว่า “เธอทำอย่างไรจ๊ะ จิ้งไล่แม่วัวออกจากไร่ได้สำเร็จ”

ผึ้งตอบว่า “ฉันก็ต่อยเขาซิจ๊ะ”

จิ้ง แพะ และกระต่าย หัวเราะ ฮ่า! ฮ่า! ฮ่า! เขาดีใจที่แม่วัวออกไปจากไร่ จิ้งตัมข้าวโพดเลี้ยงแพะ กระต่าย และผึ้ง แล้วกล่าวขอบคุณเพื่อนๆ ที่ช่วยกันไล่ให้แม่วัวทั้งสองตัว ออกจากไร่ข้าวโพดได้สำเร็จ

เต๋ากับเปิด*

เต๋าดัวหนึ่งกำลังเดินเล่นอยู่ริมฝั่งน้ำ พอตีมีเปิดสองตัวว่ายน้ำ
ผ่านมาใกล้ๆ เต๋าพูดขึ้นว่า

“โอ้ ! เพื่อนอ้ย ฉันไม่เคยเห็นเพื่อนทั้งสองมาก่อนเลย เพื่อนมาจาก
ไหนกันเล่า”

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงโปว์

เปิดตอบว่า “เราทั้งสองตัวมาจากหมู่บ้านอื่น เราไม่ได้อยู่แถวนี้ เราอยู่ในหมู่บ้านซึ่งไกลจากที่แห่งนี้มาก”

เต่าอยากไปเที่ยวหมู่บ้านที่เปิดอยู่ จึงพูดว่า “เฮ้! เพื่อน ฉันขอไปเที่ยวหมู่บ้านที่เธออยู่ได้ไหม?”

“ได้เลย” เปิดตอบ “แต่เธอจะไปได้อย่างไร เธอเดินช้ามาก และเราอยู่ไกล ถ้าเดินไป เธอต้องเดินถึงสามวันกว่าจะไปถึงหมู่บ้านที่เราอยู่ อย่างนี้ดีกว่าไหม เราทั้งสองจะพาเธอไปเอง”

พูดดังนั้นแล้ว เปิดตัวหนึ่งก็ไปคาบกิ่งไม้มากิ่งหนึ่ง แล้วพูดกับเต่าว่า “เธอคาบตรงกลางกิ่งไม้นี้ เราทั้งสองจะคาบที่ปลายกิ่ง ขณะเรากำลังบิน ห้ามเธอขวนคุยนะ”

“ตกลง” เต่าพูด แล้วเดินไปคาบกิ่งไม้ตรงกลางกิ่ง เปิดทั้งสองตัวก็คาบที่ปลายกิ่งไม้นั้นทั้งสองข้าง แล้วบินขึ้นพร้อมกัน

เปิดพาเต่าบินขึ้นไปบนท้องฟ้า เมื่ออยู่บนท้องฟ้า เต่ามองลงไปเห็นทะเล ป่าไม้ แม่น้ำ ลำคลอง เตารู้สึกเพลิดเพลินมาก

เปิดบินพาเต่ามาถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ชาวบ้านเห็นเปิดกับเต่าบินอยู่บนท้องฟ้า ก็พากันโห่ร้องและชวนกันดู ชาวบ้านคนหนึ่งตะโกนขึ้นว่า “เฮ้! พวกเรามาดูเต่าบิน เต่าบินได้ มาเร็ว มาดูเร็ว”

เต่าได้ยินก็ไม่พอใจมันคิดจะพูดขึ้นว่า “คนพวกนี้ไม่เคยเห็นเปิดบินได้หรืออย่างไร” พอเต่าอ้าปากจะพูด ก็หลุดจากกิ่งไม้ ร่วงหล่นลงสู่พื้นดินอย่างแรง มันบาดเจ็บ กระดองแตก

เต่าจึงคิดได้ว่า “ต่อไปนี้ ถ้าเปิดชวนฉันไปเที่ยวอีก ฉันก็จะไม่ลืมตัวพูดอีกแล้ว”

พระอินทร์จึงถามเทวดาควายว่า
“เมื่อให้เจ้าลงไปบอกแก่นุชยนั้น เจ้าไปบอกอย่างไร”

ทำไมควายจึงไถนา*

นานมาแล้ว โลกมนุษย์เกิดภัยแล้ง มนุษย์ปลูกข้าวมากเท่าไรก็ไม่พอกินสักที พระอินทร์จึงส่งเทวดาควายลงมาที่โลกเพื่อให้ออกกับมนุษย์ว่า “ต่อไปนี่ให้สามวัน กินข้าวหนึ่งมือ ข้าวจึงจะพอกิน”

เทวดาควายเดินทางลงมาสู่โลกมนุษย์ เพื่อจะบอกข่าว ระหว่างการเดินทาง เทวดาควายก็เดินชนนกชนไม้อย่างเพลิดเพลิน พอถึงโลกมนุษย์จึงลืมถ้อยคำของพระอินทร์ เทวดาควายบอกกับมนุษย์ว่า “พระอินทร์สั่งว่า ต่อไปนี้ หนึ่งวันให้กินข้าวสามมือ”

“ครับผม” มนุษย์ทำตามคำสั่งของเทวดา หนึ่งปีผ่านไป มนุษย์ก็ยังเดือดร้อน ปลูกข้าวไม่พอกินเหมือนเดิม

พระอินทร์จึงเรียกเทวดาควายมาถามว่า “เมื่อเราให้เจ้าลงไปบอกแก่มนุษย์นั้น เจ้าไปพูดว่าอย่างไร”

เทวดาควายตอบว่า “ข้าพเจ้าได้พูดกับมนุษย์ว่า หนึ่งวันให้กินข้าวสามมือครับ”

พระอินทร์ได้ฟังก็โกรธมาก จึงลงโทษโดยสั่งว่า “ต่อไปนี้เจ้าจงไปช่วยมนุษย์ไถนา อย่าอยู่ที่นี่อีกเลย” นับจากนั้น ควายจึงอยู่รับใช้มนุษย์เรื่อยมา

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาม้ง

เลือกล้างให้เอามะพร้าวลงมาให้

๕๐

เสืออยากกินน้ำมะพร้าว*

ในป่าแห่งหนึ่งมีลิง เสือ และช้าง อยู่ร่วมป่าเดียวกัน เสือเป็นเจ้าป่า วันหนึ่ง เสือรู้สึกกระหายน้ำ มันเดินไปหาน้ำกิน แล้วไปเจอต้นมะพร้าว ซึ่งมีลิงตัวหนึ่งอยู่บนต้น เสือเห็นลิงอยู่บนต้นมะพร้าว เสือกล่าวว่า “โอ้! ลิง เจ้าจงเอามะพร้าวสักผลหนึ่งมาให้ข้า ข้าหิวน้ำ”

ลิงตอบว่า “ถ้าท่านอยากกินน้ำมะพร้าว ท่านก็ขึ้นมาเอาเองซิ” เสือพูดว่า “เอ๊ะ! เจ้าลิง เจ้าไม่รู้จักข้าหรืออย่างไร ข้าสั่งให้เจ้าเอามะพร้าว ลงมาให้ เจ้าก็จงเอามาให้ซิ”

ว่าแล้ว เสือก็ปีนต้นมะพร้าว แต่เสือปีนขึ้นต้นมะพร้าวไม่ได้ ปีนขึ้น แล้วก็ตกลงมา เสือร้องอย่างเจ็บปวด “โหย! เจ็บจัง” ลิงตกใจร้องเจี๊ยกๆ แล้วพูดว่า “เสือกตกต้นมะพร้าว” เสือได้ยินก็รู้สึกอาย จึงพยายาม ปีนขึ้นไปใหม่ แล้วก็ตกลงมาอีก เสือร้องอย่างเจ็บปวด “โหย! เจ็บจัง”

พอดีช้างเดินผ่านมา ช้างพูดกับเสือกว่า “ฉันจะช่วยท่าน ท่าน ขึ้นมายืนบนหลังฉันซิ” เสือกจึงปีนขึ้นไปยืนบนหลังช้าง แต่ก็ยังเก็บ มะพร้าวไม่ได้ เสือกตกลงมาจากต้นอีก

ลิงเห็นเสือกตกต้นมะพร้าวอีก ก็เสียใจ จึงพูดกับเสือกว่า “ท่าน ไม่ต้องปีนขึ้นต้นมะพร้าวแล้ว ฉันจะเก็บมะพร้าวให้เอง” ว่าแล้ว ลิงก็เก็บมะพร้าวส่งให้เสือกและให้ช้างด้วย เพื่อนทั้งสามร่วมวง กินน้ำมะพร้าวกันอย่างเอร็ดอร่อย

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามลายูถิ่นไทย

ว้าวอยากเปลี่ยนเสียง☆

ว้าวตัวหนึ่งกำลังเล่นเกมอยู่ที่ย้ายห้อง นกเอี้ยงตัวหนึ่งบินมาเกาะบนหลังว้าว ว้าวร้องดัง “มอ มอ”

นกเอี้ยงพูดขึ้นว่า “ว้าวเอ๋ย ทำไมเสียงของท่านช่างแหบพร่าแตกต่างจากเสียงใสๆของข้าที่ฟังแล้วไพเราะหุ” ลองฟังดูซิ” ว่าแล้วนกเอี้ยงก็ร้อง “เกี้ยว! เกี้ยว! เกี้ยว!”

ว้าวได้ฟังก็อยากจะมีเสียงใสๆ เหมือนเสียงนกเอี้ยง จึงถามว่า “เจ้าไปกินอะไรมาหรือ เสียงของเจ้าจึงใสไพเราะนัก”

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามลายูถิ่นไทย

นกเอี้ยงตอบว่า “ฉันกินลูกหว่าวันละสองถึงสามลูก กินตั๊กแตนวันละสองถึงสามตัว เสียงจิ้งโงไฟเพราะ” แล้วก็ร้องดัง “เกี้ยว! เกี้ยว! เกี้ยว!”

วู้ฟ่งนกเอี้ยงแล้ว มันก็รีบเดินออกไปเสาะหาลูกหว่าและตั๊กแตนมากิน กินเสร็จแล้ว วู้ก็ร้องออกมาดังๆว่า “มอ! มอ! มอ!” วู้ถามนกเอี้ยงว่า “เสียงของข้าโงไฟเพราะเหมือนเสียงของเจ้าหรือยัง”

นกเอี้ยงตอบว่า “ยังไม่เหมือนจ๊ะ”

วู้ได้ฟัง วู้ก็ไปเสาะหาลูกหว่าและตั๊กแตนมากินอีก กินเรื่อยๆจนตัวผอม

วันหนึ่ง ขณะกำลังกินลูกหว่าและตั๊กแตนอยู่นั้น วู้ไปเจอควายตัวหนึ่ง วู้ร้อง “มอ! มอ! มอ!” แล้วถามควายว่า “เสียงของข้าโงไฟเหมือนเสียงของนกเอี้ยงแล้วหรือยัง”

ควายตอบว่า “เสียงของเจ้ายังไม่โงไฟเหมือนเสียงโงไฟของนกเอี้ยง”

วู้ไม่รู้จะทำอย่างไรให้เสียงโงไฟ มันรู้สึกเหนื่อยและหมดแรง มันไม่ได้กินหญ้ามาหลายวันแล้ว ตัวผอมลงมาก

ควายรู้สึกสงสารวู้จึงพูดว่า “เจ้าวู้เอ๋ย! เจ้าจะกินอาหารตามอย่างนกเอี้ยงไม่ได้ เพราะลูกหว่ากับตั๊กแตนเป็นอาหารของนกเอี้ยง ส่วนอาหารของเจ้า คือ หญ้า และแม้ว่าเจ้าจะพยายามกินลูกหว่ากับตั๊กแตนให้มากเพียงใด เสียงของเจ้าก็ไม่มีวันจะเหมือนเสียงของนกเอี้ยง”

วู้ได้ฟังดังนั้นก็คิดว่า แม้มันจะพยายามกินอาหารตามอย่างนกเอี้ยง เสียงของวู้ก็ยังเป็นแบบเดิม จะเปลี่ยนเป็นเสียงของสัตว์อื่นไปไม่ได้ แล้ววู้ก็กลับไปกินหญ้าตามเดิม

ลิงอยากได้กระบุง^{*}

หญิงคนหนึ่งมีอายุมากแล้ว เธอชื่อ หน่ออิ คนทั่วไปเรียกว่า ป้าหน่ออิ ป้าหน่ออิมีรูปร่างสูงใหญ่และแข็งแรงมาก เธออาศัยอยู่ในบ้านเล็กๆ หลังหนึ่ง เธอทำไร่ ทำสวน ปลูกข้าว และปลูกผัก

วันนี้อากาศสดใสดี ป้าหน่ออิตื่นแต่เช้า เธอร้องเพลงเบาๆ ล้างหน้า หุงข้าวทำกับข้าว พอกินข้าวแล้ว ป้าหน่ออิก็จะไปเก็บผัก เธอเตรียมห่อข้าว จะเอาไปกินที่ไร่ด้วย เพราะไร่ของเธออยู่ไกลจากบ้านมาก

^{*} แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงป๋าว

ป่าหน่ออินเดินไปไร่ เธอเอากระบุงใบใหญ่และมีดไปด้วย ระหว่างทาง เธอเห็นสัตว์ต่างๆ เช่น นก จักจั่น และลิง มันส่งเสียงร้องทักทายเธอ พอเดินไปได้สักครึ่งทาง ป่าหน่ออินก็นึกขึ้นได้ว่า เธอลืมห่อข้าวไว้ที่บ้าน ป่าหน่ออินจะกลับไปเอาห่อข้าว แต่เธอไม่อยากเอากระบุงไปด้วย เธอจึง วางกระบุงไว้ข้างๆ ทางเดินในป่า แล้วเดินกลับบ้านไปเอาห่อข้าว

ป่าหน่ออินได้ห่อข้าวแล้วก็เดินกลับมาตรงที่วางกระบุงไว้ แต่เธอ ไม่เห็นกระบุง “กระบุงหายไปในไหน มีคนขโมยไป หรือฉันวางไว้ที่อื่น” ป่าหน่ออินคิดไปต่างๆ นานา

ป่าหน่ออินเดินไปพลางมองหากระบุงที่หายไป ระหว่างที่มองหา กระบุงอยู่นั้น เธอได้ยินเสียง “เจี้ยก! เจี้ยก! เจี้ยก!” พอเธอเงยหน้าขึ้น ก็เห็นลิงตัวหนึ่งอุ้มกระบุงใบใหญ่อยู่บนต้นไม้

ป่าหน่ออินพูดขึ้นด้วยเสียงอันดังว่า “นั่นกระบุงของฉันเจ้าลิง เจ้าเอา กระบุงของฉันไปรี”

“กระบุงของป่าหรือ ฉันนึกว่ากระบุงนี้ไม่มีเจ้าของ มันวางอยู่ข้างๆ ทางเดิน ฉันจึงเก็บเอาไว้เสียล่ะ” ลิงพูด

“กระบุงของฉันเองฉันวางไว้” ป่าหน่ออินพูด “ฉันจะเอาไปใส่ฝักที่ไร่ ระหว่างทางนึกได้ว่า ฉันลืมห่อข้าวไว้ที่บ้าน จึงวางกระบุงไว้ริมทางก่อน แล้วเดินกลับไปเอาห่อข้าว”

“กระบุงเป็นของป่า ป่าก็รับคืนไปสิจ๊ะ ไม่ใช่ของของฉัน แม้ว่า ฉันอยากได้ ฉันก็ไม่เอา” ว่าแล้วลิงก็ส่งกระบุงให้ป่าหน่ออิน

ป่าหน่ออินรับกระบุงไว้แล้วกล่าวว่า “ขอบใจนะเจ้าลิง เจ้าช่างเป็นลิง แสนดีจริงๆ” แล้วป่าหน่ออินก็ใส่ห่อข้าวลงในกระบุง เดินไปที่ไร่อย่างสุขใจ

เข้าแล้ว ลุงโจชวนลูกชายไปไถนา

๕๖

ลุงโจไปไถนา*

ลุงโจเป็นชาวนา และรักอาชีพทำนา ลุงโจตื่นแต่เช้าไปทำนาทุกวัน
เช้าแล้ว ลุงโจตื่นขึ้นแล้วชวนลูกชายไปไถนา ลูกชายของลุงโจ
ชื่อโจ้ซ่า ลุงโจกับโจ้ซ่าเอาห่อข้าวใส่ย่าม แล้วสะพายย่ามไปนา

ระหว่างทางเดินไปที่นา ลุงโจเดินจนโซเซจนไปชนถูกรังต่อข้างทาง
ลุงโจโดนตัวต่อตอยที่ตา ตาของลุงโจบวมเป่ง โจ้ซ่าหัวเราะซ้ำที่เห็นตา
ของพ่อบวมเป่ง ลุงโจโกรธ เลยจุดไฟเผารังต่อ จะเอารังต่อไปกินกับข้าว

พอไปถึงที่นา ลุงโจลงมือไถนาและสอนโจ้ซ่าให้ไถนาด้วย สอนไป
สอนมาอยู่นาน กว่าโจ้ซ่าจะไถนาเป็น เลือผ้าของพ่อกับลูกมีขี้ดินติด
เลอะเทอะ พ่อกับลูกหัวเราะ หึ หึ

พอถึงเวลาเที่ยง ลุงโจก็เอารังต่อมาอย่างกินกับผักและข้าว แล้วลุงโจ
กับโจ้ซาก็นั่งกินข้าวเที่ยงกันอย่างเอร็ดอร่อย

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงปอร์

“ท่านเจ้าป่า มีสิ่งใดที่ข้าจะช่วยท่านได้บ้างครับ”

สิงโตกับแมงมัน*

ในป่าแห่งหนึ่ง มีสัตว์อาศัยอยู่มากมาย เช่น เสือ สิงโต หมาป่า หมูป่า และหมี วันหนึ่ง สิงโตเจ้าป่าจัดงานเลี้ยงต้อนรับเพื่อนใหม่ นั่นคือ เจ้าหมีใหญ่ตัวหนึ่ง

สิงโตประกาศว่า “ข้า สิงโตเจ้าป่าจัดงานเลี้ยงนี้ขึ้น เพื่อต้อนรับ เจ้าหมีเพื่อนใหม่ ต่อไปนี้ เจ้าหมีใหญ่จะมาเป็นสมาชิกใหม่ของเรา”

พอสิงโตพูดจบ ก็มีเสียงเล็กๆ เสียงหนึ่งดังขึ้นว่า “ท่านเจ้าป่า ที่เคารพ ข้าขอเป็นเพื่อนใหม่อีกสักตัวได้ไหมครับ”

สิงโตมองหาเจ้าของเสียง แต่ไม่เจอ จึงพูดว่า “เจ้าเป็นใคร อยู่ที่ไหน ออกมาให้ข้าเห็นหน่อยซิ”

“ข้ายืนอยู่ตรงนี้ ท่านก้มลงหาใหม่อีกสักครั้งเถิด ข้าอยู่ข้างล่างนี้ครับ” เสียงเดิสดังขึ้น

สิงโตก้มลงมองหาเจ้าของเสียง แล้วก็เห็นแมงมันตัวหนึ่ง ยืนอยู่ข้างหน้า สิงโตพูดขึ้นว่า “เจ้าแมงมัน เจ้าเป็นเพียงสัตว์เล็กๆ ตัวหนึ่ง เจ้าจะมาเป็นเพื่อนกับข้าได้อย่างไร คุณลิ เพื่อนของข้าล้วนตัวโตๆ ทั้งนั้น” แล้วสิงโตก็หันไปถามสัตว์ตัวอื่นๆ ว่า “เจ้าจะยอมรับแมงมันเป็นเพื่อนใหม่หรือไม่”

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงปอร์

ลัทธิอื่น ๆ ล้วนเกรงกลัวสิงโต จึงตอบว่า “ตามแต่ท่านสิงโต
จะตัดสินใจเถิด”

สิงโตจึงพูดขึ้นว่า “เจ้าแมงมันเจ้ากลับไปเสีย ข้าไม่รับเจ้าเป็นเพื่อน”
เจ้าแมงมันจึงบินคอตกลงกลับไป

หลายวันต่อมา ขณะที่สิงโตนอนหลับอยู่นั้น จู่ ๆ ก็รู้สึกเจ็บและ
คันในรูหู สิงโตร้องออกมาดัง ๆ ว่า “โอ๊ย! เจ็บ ๆ ๆ อะไรอยู่ในหูของข้า”

พอดีเจ้าแมงมันบินผ่านมา มันได้ยินเสียงสิงโตร้องด้วยความเจ็บปวด
จึงเข้าไปถามว่า “ท่านเจ้าป่า ข้าได้ยินเสียงร้องของท่าน มีสิ่งใดที่ข้าจะช่วย
ท่านได้บ้างครับ”

สิงโตพูดตอบว่า “มี โอ๊ย! เจ็บ ๆ ๆ ตัวอะไรอยู่ในหู ข้าเอามัน
ออกมาไม่ได้”

เจ้าแมงมันจึงพูดว่า “ท่านจะให้เกียรติแก่แมงมันตัวเล็กๆ เข้าไปดู
ในหูท่านไหมครับ” สิงโตผงกศีรษะ เจ้าแมงมันจึงบินเข้าไปในรูหูสิงโต

สักประเดี๋ยว มันก็ลากมดดำตัวหนึ่งออกมาด้วย แมงมันพูดกับสิงโต
ว่า “เจ้ามดดำตัวนี้เอง ที่เป็นเหตุให้ท่านเจ็บและคันในหู”

สิงโตผงกศีรษะอีกครั้ง มันดีใจที่มดดำออกจากหูเสียได้ สิงโต
พูดว่า “ขอโทษนะที่วันก่อนข้าไล่เจ้าไป แม้ว่าเจ้าเป็นเพียงแมงมันตัวเล็กๆ
แต่เจ้าก็มีจิตใจดีและกล้าหาญตั้งแต่นี้ไป เจ้าจะเป็นเพื่อนใหม่ของข้า
เย็นวันนี้ ข้าจะจัดงานเลี้ยงต้อนรับเจ้า”

เย็นวันนั้น ลิงโตก็ประกาศในที่ประชุมของสัตว์ทุกตัวว่า “เจ้าแมงมัน
จะเป็นเพื่อนใหม่อีกตัวหนึ่งของพวกเรา”

เจ้าแมงมันยิ้มด้วยความดีใจ มันได้เพื่อนใหม่เป็นลิงโตและสัตว์อื่นๆ
หลังจากนั้นบรรดาสัตว์ก็อยู่ร่วมกันในป่ากว้างอย่างมีความสุข

จิ้งหรีดผู้โอ้อวด*

จิ้งหรีดตัวหนึ่งมีนิสัยเย่อหยิ่ง มันชอบโอ้อวดว่าตัวใหญ่และเก่งกว่าจิ้งหรีดอื่นๆ มันมักรังแกจิ้งหรีดตัวเล็กกว่า ไม่มีจิ้งหรีดตัวใดเอาชนะมันได้เลย

อยู่มาวันหนึ่ง จิ้งหรีดผู้โอ้อวดเดินไปเจอจิ้งหรีดเล็กๆ ตัวหนึ่ง มันพูดขึ้นว่า

“โง่! เจ้าจิ้งหรีดตัวเล็ก คุณช้าเทียบกับเจ้าชู้เป็นอย่างไร” จิ้งหรีดตัวเล็กทำท่าหงาย ถ้ามกกลับไปว่า “อย่างไรหรือครับท่าน”

จิ้งหรีดตัวใหญ่ยืดอกขึ้น มันแบ่งกล้ำมโตและพูดว่า “โง่! ข้าตัวใหญ่ไหม”

*แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาบัง

จิ้งหรีดตัวเล็กตอบว่า “ท่านตัวใหญ่มากครับ”

จิ้งหรีดตัวใหญ่ถามอีกว่า “แล้วเจ้าว่าข้าเก่งไหมล่ะ”

จิ้งหรีดตัวเล็ก นิ่งไปประเดี๋ยวหนึ่ง แล้วตอบว่า “ท่านก็แสดงความสามารถให้ดูก่อนสิครับ จิ้งหรีดจะพูดได้ว่า เก่ง”

จิ้งหรีดตัวใหญ่ได้ฟัง มันจึงส่งเสียงร้องดังกร๊อดๆ ๆ อวดจิ้งหรีดตัวเล็ก จิ้งหรีดตัวเล็กพูดต่อไปว่า

“ท่านจิ้งหรีดใหญ่ ท่านตัวใหญ่และเสียงดังมากก็จริง แต่ก็ยังพิสูจน์ไม่ได้ว่า ท่านเก่งกว่า ส่วนข้าแม้จะตัวเล็ก แต่ก็ร้องเสียงดังไม่น้อยเลย”

จิ้งหรีดตัวใหญ่ได้ฟังก็โกรธเป็นกำลัง จึงพูดว่า

“ถ้าอย่างนั้น เรามาร้องแข่งกันไหม ใครเสียงดังกว่าก็เป็นผู้ชนะ ถ้าเจ้าแพ้ เจ้าต้องยอมรับข้าเป็นผู้นำ แต่ถ้าข้าแพ้ ข้าจะยอมรับเจ้า”

จิ้งหรีดตัวเล็กรับคำท้าและพูดว่า “เราไปแข่งกันในสวนโน้นนะครับ ถ้ามีคนเดินไปที่เสียงของจิ้งหรีดตัวใด ตัวนั้นก็จะเป็นผู้ชนะ”

แล้วจิ้งหรีดทั้งสองตัวก็ไปร้องเสียงกร๊อดๆ ๆ แข่งกันอยู่ในสวนข้างๆ บ้านคน จิ้งหรีดตัวใหญ่ร้องเสียงดังมาก คนในบ้านจึงเดินออกมาจับมันไป

คนพูดว่า “เจ้าจิ้งหรีด เจ้าตัวใหญ่ดีจริง ฉันจะจับเจ้าไปกิน เจ้าจะเป็นอาหารที่อร่อยมาก ข้าชอบจิ้งหรีดตัวอ้วนใหญ่อย่างเจ้า”

จิ้งหรีดตัวใหญ่จึงคิดได้ว่า “เพราะชอบโอ้อวดตัวเอง คิดแต่เอาชนะผู้อื่น ข้าจึงกลายเป็นอาหารของคน ถ้าหลุดรอดไปได้ ข้าจะไม่พูดโอ้อวดไม่รังแกใครอีกต่อไป”

พอดีคนเผลอปล่อยมือ จิ้งหรีดตัวใหญ่จึงหลุดรอดไปได้ หลังจากนั้น จิ้งหรีดตัวใหญ่ก็เปลี่ยนไป และไม่รังแกจิ้งหรีดอื่นๆ อีกเลย

งูกับเต่า*

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว งูกับเต่าเป็นเพื่อนกัน สัตว์ทั้งสองอาศัยอยู่
ใกล้ๆ ทุ่งนาแห่งหนึ่ง และหากินอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาเขมรถิ่นไทย

วันหนึ่ง ฐพุดกับเต๋าว่า “เราเห็นเจ้าแล้ว เราเห็นอยู่ใจจริงๆ หากเจอศัตรู เรายิ่งเป็นห่วงเจ้ามาก” ฐได้ยินจึงถามเต๋าว่า “ทำไมเจ้าเป็นห่วงเรานัก”

เต๋าคอบว่า “เพราะเจ้าไม่มีแขน ไม่มีขา เวลาเจออันตราย เจ้าจะทำอย่างไร”

ฐพุดว่า “เจ้าเต๋า เจ้าไม่ต้องเป็นห่วงเราดอกนะ แม้ว่าเราไม่มีแขน ไม่มีขา แต่ก็ช่วยตัวเองได้ ถึงเวลาเจ้าก็จะรู้เอง”

วันหนึ่ง เกิดไฟไหม้ขึ้นที่กอหญ้าใกล้ทุ่งนา ไฟไหม้ลามมาทางเต๋าควันไฟคละคลั่งเข้าตาเต๋าคจนน้ำตาไหล

ฐเป็นห่วงเต๋า จึงออกตามหาเต๋าคตามพงหญ้า ทางโน้นที ทางนี้ที แล้วมาพบเต๋าคกำลังวิ่งหนีไฟ น้ำตาไหลกลบตา ฐพุดขึ้นว่า “เจ้าเต๋าเพื่อนปลอดภัยดีใช่ไหม”

เต๋าคอบว่า “เราปลอดภัยดีแต่วันไฟเข้าตาเราแทบตาจนน้ำตาไหล”

ขณะกำลังคุยกันอยู่นั้น ไฟก็ไหม้ลามมาจนใกล้จะถึงที่เต๋าคกับฐเต๋าคตกใจจนตัวลั่น ทำอะไรไม่ถูก ฐเห็นก็รีบคาบเต๋าลากออกไปพ้นกองไฟ ฐคาบเต๋าคไปจนถึงใต้ต้นไม้ต้นหนึ่ง แล้ววางลง

เต๋าคพุดขึ้นว่า “ขอบใจนะเพื่อนที่ช่วยชีวิตเรา เจ้าไม่มีแขนไม่มีขาก็จริง แต่ก็ได้เร็วกว่าเราซึ่งมีขาถึง ๔ ขา” แล้วฐกับเต๋าคก็หัวเราะกันอย่างมีความสุข

ธิดาผลมะตูม[☆]

กาลครั้งหนึ่งในเมืองพาราณสี มีตายายสองคนอยู่ในกระท่อม
ท้ายสวน ตายายทำหน้าที่เฝ้าสวนของพระราชินี ในสวนแห่งนั้นมี
พืชพรรณไม้หลายชนิด และมีต้นมะตูมด้วย ทุกวัน ตายายจะดูแล
ต้นไม้ด้วยความรักและเอาใจใส่

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาขอม

วันหนึ่ง ตากับยายเก็บมะตูมสุกผลใหญ่ได้ผลหนึ่งจึงนำมาไว้ในกระท่อม รุ่งเช้า เมื่อตายายออกไปทำงานในสวน มะตูมผลนั้นก็ปริแตกออกแล้วมีหญิงสาวคนหนึ่งออกจากผลมะตูม หญิงสาวคนนั้นออกมาช่วยทำงานบ้าน เธอต้กน้ำ หุงข้าว เก็บกวาดกระท่อม เสร็จแล้วก็กลับเข้าไปในผลมะตูม

ตอนเย็น เมื่อตายายกลับมาถึงกระท่อม ตายายแปลกใจมากที่เห็นกระท่อมสะอาดและมีสำรับกับข้าววางอยู่ ยายพูดว่า “ตาจำ ไครมาเก็บกวาดดูบ้าน และทำสำรับกับข้าวไว้ กลิ่นหอมน่ากินจริงๆ แต่เราอย่ากินเลยนะ คนหรือผีหรือใครทำอาหารนี้ไว้” แล้วยายก็นำไปทิ้ง

เช้าวันรุ่งขึ้น พอตายายออกไปที่สวน หญิงสาวคนเดิมก็ออกจากผลมะตูมอีก เธอทำงานบ้าน หุงหาอาหารวางไว้ให้ แล้วกลับเข้าไปในผลมะตูม ตากับยายกลับมาเห็นสำรับกับข้าววางไว้ ก็นำไปทิ้งอีกเป็นเช่นนี้หลายวัน

วันหนึ่ง ตายายแสร้งเดินออกจากกระท่อมไป แล้วกลับมาแอบดูที่ข้างบ้าน ตายายเห็นหญิงสาวคนหนึ่งออกมาจากผลมะตูมใหญ่ซึ่งเก็บไว้ในบ้าน จึงรู้ว่า หญิงสาวคนนี้เองที่ช่วยเก็บกวาดบ้านและเตรียมอาหารไว้ให้ ตายายรู้สึกรักและสงสารหญิงสาวจึงออกจากที่ซ่อนมาแสดงตัว แล้วบอกว่า จะเลี้ยงหญิงสาวไว้เป็นลูก

พระราชินีได้ยืมว่า มีหญิงสาวออกจากผลมะตูม
พระราชินีเสด็จมาที่กระท่อมตายาย ทรงขอธิดา
ผลมะตูมไปดูแล แล้วต่อมาก็แต่งตั้งให้เป็นมเหสี

หญิงชราผู้รู้สึกสงสารลงน้อย และรักมันจับใจ

หญิงชรา กับ ลิงน้อย*

หญิงชราคนหนึ่งมีจิตใจงดงาม เธอไม่มีลูกและอยู่คนเดียว วันหนึ่งหญิงชราไปไร่ แล้วเจอลูกลิงน้อยตัวหนึ่ง มันเป็นลิงตัวผู้ ขนสีน้ำตาลท่าทางซุกซนน่ารักน่าเอ็นดู หญิงชรารู้สึกสงสารลิงน้อยและรักมันจับใจหญิงชราพาลิงน้อยกลับไปบ้านและเลี้ยงไว้เป็นลูกชาย

เมื่อลิงน้อยเติบโตขึ้น อายุได้สิบปี ลิงน้อยก็ทำงานได้อย่างมนุษย์ ลิงน้อยจะยิงนก ยิงกระรอกมาเป็นอาหารให้ตนเองและแม่ ชาวบ้านพากันอิจฉาที่ลิงน้อยเก่งและเฉลียวฉลาด แม้เป็นลิงแต่ก็ทำงานได้อย่างที่มนุษย์ทำ คนทั้งหลายจึงปรึกษากัน แล้วคิดจะฆ่าลิงน้อย

วันหนึ่งคนทั้งหลายชวนกันจับลิงน้อยไปถ่วงน้ำ หวังจะให้ลิงจมน้ำและไหลตามลำธารไป แต่ทุกคนก็แปลกใจที่ลิงไม่จมน้ำและไม่ไหลตามน้ำลงไปจากคอย ลิงน้อยกลับไปบ้านได้

ต่อมาฝนตกหนัก ลมพัดแรงมาก ฟ้าร้อง มีดครีမ် และเกิดน้ำท่วมป่าน้ำป่าไหลท่วมทับบ้านเรือนและคนเหล่านั้นเสียชีวิต เหลือเพียงหญิงชรา กับลิงน้อยเท่านั้น

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาหม้ง

โต้งกับลี☆

มีพี่น้องสองคนเป็นลูกกำพร้า พี่ชายชื่อโต้ง น้องชายชื่อลี อาชีพ
ทำไร่ทำสวน อยู่มาวันหนึ่งลีไปไร่ ระหว่างทางเขาพบนกตัวหนึ่งบาดเจ็บ
และขาหักอยู่ที่ริมทางเดิน ลีสงสารจึงอุ้มนกตัวนั้นกลับมาที่บ้าน เขารักษา
จนขาของมันหายเป็นปกติ แล้วก็ปล่อยนกไป

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงป๋าว

สามวันต่อมา นกตัวนั้นก็คาบเมล็ดฟักทองมาให้ ลีนำเมล็ดฟักทองนั้นไปปลูก ต่อมาเมล็ดฟักทองงอก ขึ้นเป็นต้น แล้วออกผลขนาดใหญ่สองผล ลีรอให้ฟักทองแก่เต็มที่แล้วเขาก็เก็บฟักทองมาทำอาหาร พอลิ้ผ่าฟักทอง ผลแรกออก เขาพบว่า มีเงินอยู่ข้างใน และเมื่อผ่าฟักทองอีกผลหนึ่ง ก็พบว่า มีทองอยู่ข้างใน ลีกลายเป็นคนร่ำรวย

โต้งเห็นว่า ลีร่ำรวยขึ้นมากจนผิดปกติ เขาจึงมาถามลีว่า “เจ้าไปทำอะไรมา จึงได้ร่ำรวยนัก”

ลีตอบว่า “ฉันเจอนกขาหัก ฉันนำมันมารักษาจนหายดีแล้วปล่อยไป สามวันต่อมา นกตัวนั้นคาบเมล็ดฟักทองมาให้ฉันปลูก แล้วได้ฟักทองมาสองผล ผลหนึ่งมีเงินอยู่ข้างใน อีกผลหนึ่งมีทองอยู่ข้างใน”

โต้งได้ยินดังนั้นแล้วก็กลับไป ระหว่างทาง เขาเห็นรังนกรังหนึ่ง อยู่บนต้นไม้ข้างทาง โต้งจุดไฟเผารังนก เขาจับแมงนกได้ เขาหักขาข้างหนึ่งของแมงนก แล้วเอามันมารักษาที่บ้านจนหายเป็นปกติ แล้วก็ปล่อยไป

อีกสามวันต่อมา แมงนกตัวนั้นคาบเมล็ดฟักทองมาให้โต้ง โต้งดีใจมาก เขาเอาเมล็ดฟักทองไปปลูก ต่อมาฟักทองออกผลขนาดใหญ่ให้ผลหนึ่ง โต้งรอให้ฟักทองแก่ แล้วนำฟักทองกลับบ้าน เขาผ่าผลฟักทองออก หวังว่าจะเห็นเงินทองอยู่ข้างใน แต่เขากลับพบว่า ในผลฟักทองนั้นมีแต่หินก้อนใหญ่ๆ เขาเสียใจ และยังยากจนเช่นเดิม

ไปหาเยียดหาปู^{*}

ณ หมู่บ้านเล็กๆ แห่งหนึ่ง ตั้งอยู่ท่ามกลางภูเขาและป่าไม้
ผู้คนในหมู่บ้านล้วนช่วยเหลือกัน รักใคร่สามัคคีกัน หมู่บ้านนี้จึงเป็น
หมู่บ้านแห่งความสุข

กล่าวถึงบ้านเล็กๆ หลังหนึ่ง ซึ่งมีพี่สาวกับน้องชายอาศัยอยู่
พี่สาวชื่อแอมวู้ปู น้องชายชื่อลี้ฉี วันหนึ่ง ลี้ฉีชวนแอมวู้ปูว่า “พี่แอมวู้ปู วัน

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงโปว์

เราไปหาเชียดกันไหม” แอว์พูบอว่า “ไปลีน้อง” แล้วแอว์พูกับลี้ฉี
ก็สะพายย่ามเดินไปหาเชียดในท้องนา ท้องนาเวลานี้ไม่มีต้นข้าวแล้ว
มีแต่โคลนและน้ำตื้นๆ

พอไปถึงท้องนา สองพี่น้องก็แยกย้ายกันไปหาจับเชียด พอจับได้แล้ว
ก็ใส่เชียดลงในย่าม ทั้งสองหาเชียดได้หลายตัว

“กลับบ้านกันเถอะ พี่จะได้เอาเชียดไปทำน้ำพริก” แอว์พูชวนน้อง
“เดี๋ยวก่อน ผมเห็นรูปู น่าจะมีปูตัวใหญ่อยู่ในรู ผมอยากจะจับไป
ทำอาหารกินด้วย” แล้วลี้ฉีก็เอามือล้วงเข้าไปในรูจะจับปู ทันใดนั้น
เขาก็รู้สึกเจ็บที่ปลายนิ้วชี้ พอชักมือออกมา นิ้วชี้ของเขาก็มีปูตัวใหญ่หนีบ
ติดออกมาด้วย

“พี่ช่วยผมด้วย ผมถูกปูหนีบ” ลี้ฉีตะโกนบอกพี่ พร้อมกับยื่นนิ้วชี้
ที่มีปูหนีบอยู่ไปข้างหน้า หน้าตาแดงก่ำ

แอว์พูเห็นแล้วก็รู้สึกขำ จึงหัวเราะเสียงดัง และรีบดึงปูออกจากนิ้ว
ของน้องชาย แล้วใส่ลงไปในย่าม เธอถามลี้ฉีว่า “น้องเจ็บมากไหม”
ลี้ฉีตอบว่า “เจ็บไม่มากหรอก” แล้วพี่น้องก็ช่วยกันซุดหาปูกันต่อไป

ซุดหาปูอยู่นาน ก็ยังไม่เจอปูสักที สองพี่น้องไม่ละความพยายาม
ยังซุดหากันไป แล้วแอว์พูก็เห็นอะไรบางอย่างผุดผ่องอยู่ในรู

“พี่แอว์พูมาดูนี่เร็ว” เขาเรียกพี่สาว แล้วก้มลงไปดู ก็เห็นแม่ปูตัวใหญ่
กับลูกปูอีกมากมายอยู่ในรู พี่น้องต่างดีใจ ช่วยกันจับปูใส่ย่ามจนเกือบเต็ม
แล้วสะพายย่ามเดินกลับบ้านอย่างมีความสุข

กว้างใหญ่กับกว้างเล็ก*

มีกว้างสองตัว ตัวแรกชื่อ กว้างใหญ่ เพราะมันเป็นกว้างตัวใหญ่ และบนหัวของมันก็มีเขาสูงสวยงามมาก กว้างใหญ่มีนิสัยชอบโอ้อวดตัวเอง กว้างอีกตัวหนึ่งชื่อ กว้างเล็ก เพราะมันมีขนาดตัวเล็ก เขาลั่นและไม่ค่อยสวยงาม กว้างเล็กไม่ค่อยพอใจที่มันเป็นอย่างนี้ มันพอใจในสิ่งที่ตัวเองมี

*แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงป๋าว

วันหนึ่ง กว่างใหญ่พูดกับกว่างเล็กว่า “กว่างเล็ก เธอช่างเป็นกว่างที่หาความสวยงามไม่ได้เลย ตัวเล็ก เขาสั้น ไม่สวยเลยสักนิด เธอดูฉันสิ ฉันมีลำตัวใหญ่ เขาสูง ดูดีและสวยงาม”

กว่างเล็กพูดว่า “แม้ฉันเป็นกว่างที่ไม่สวย แต่ฉันก็ไม่น้อยใจ ฉันชอบสิ่งที่ฉันเป็น และไม่รังเกียจใคร”

กว่างใหญ่โมโหคำพูดสุดท้ายของกว่างเล็ก จึงพูดขึ้นว่า “เธอว่าฉันหรือเธอกล่าวหาว่าฉันรังเกียจผู้อื่นหรือ ก็ช่วยไม่ได้นะ ฉันทั้งสวยและตัวใหญ่ ใครๆ ก็ต้องเกรงกลัว ฉันจะเป็นกว่างที่ตัวใหญ่กว่ากว่างทุกตัว” กว่างใหญ่พูดเสียงดัง แล้วเดินจากไป

วันหนึ่ง มีเด็กสองคนเดินเข้าป่า ไปเสาะหากว่าง เขาเห็นกว่างใหญ่และกว่างเล็กเกาะอยู่บนหน่ออ่อนของต้นไม้ใกล้ๆ กัน “ฉันเจอกว่างตัวใหญ่แล้ว สวยมากด้วย เด็กคนแรกพูด

“ฉันเห็นกว่างอีกตัวหนึ่ง มันตัวเล็กไม่ค่อยสวย” เด็กคนที่สองพูด

“เราเอาแต่กว่างใหญ่ตัวเดียวก็พอแล้ว คงจะขายได้ราคาดี ส่วนกว่างตัวเล็ก เรารอให้มันโตก่อน แล้วค่อยจับไป ถ้าจับไปตอนนี้ก็ไม่ได้ราคา” เด็กคนแรกพูด

ว่าแล้ว เด็กสองคนก็จับกว่างตัวใหญ่ไปขาย ส่วนกว่างตัวเล็กนั้นยังมีชีวิตอยู่ในป่าต่อไปอย่างสงบสุข

ต้นไม้เพื่อนรัก*

ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง มีเด็กผู้ชายสองคนเป็นเพื่อนกัน คนหนึ่งชื่อ
ไ้ปะ อีกคนหนึ่งชื่อแกละ

วันหนึ่ง ไ้ปะกับแกละชวนกันไปป่าเพื่อจะไปตัดไม้ไ้มาทำกระท่อม
เมื่อไปถึง เขาเห็นกอไ้สองกอ กอหนึ่งเป็นไ้กอใหญ่และลำต้นโต
ส่วนอีกกอหนึ่ง ลำต้นยังเล็กอยู่ ไ้ปะพูดกับแกละว่า “เธอไปตัดไ้
กอใหญ่นั้นนะ ส่วนฉันจะตัดไ้กอเล็กนี้”

แกละเดินไปตัดไ้กอใหญ่ ส่วนไ้ปะกำลัง
จะตัดไ้กอเล็ก

ทันใดนั้น ก็มีเสียงพูดขึ้นว่า “โธ้ย!
อย่าตัดฉันเลย ฉันยังต้นเล็กอยู่”

ไ้ปะตกใจ เขามองหาที่มาของเสียงแต่ก็ไม่เจอ
แล้วเขาก็ได้ยินเสียงเดิมพูดขึ้นอีกว่า
“ฉันคือไ้กอเล็กที่เธอกำลังจะตัดอยู่นี่ไง”

“ไผ่พูดได้ด้วยหรือ แปลกจริงๆ” ไผ่พูดแล้วก็ร้องเรียกแกละว่า “แกละ เธอมาดูต้นไผ่ที่นี่สิ มันพูดได้ด้วย”

“ทำไมฉันจะพูดไม่ได้ ฉันก็มีชีวิตนะ” ต้นไผ่พูด “เธออย่าตัดฉันเลย ไปตัดต้นใหญ่ๆ ดีกว่านะ”

“ฉันจะตัดเธอนี้แหละ เพราะเธอพูดได้” เด็กทั้งสองไม่สนใจคำพูดของต้นไผ่ ว่าแล้วก็ตัดไผ่ทั้งสองกอ แล้วแบกไผ่ไปทำกระท่อมหลังเล็กๆ

หลายเดือนต่อมา ไผ่กับแกละชวนกันไปเที่ยวป่าอีก ระหว่างทาง แดดร้อนจัด เขารู้สึกเหนื่อยอ่อนและอยากนั่งพัก แต่ก็ไม่มีร่มเงาให้อาศัยได้เลย เด็กทั้งสองนึกได้ว่ายังมีกอไผ่ ที่พอจะไปอาศัยร่มเงาได้บ้าง เขาจึงเดินไปที่กอไผ่ พุดขึ้นว่า

“ต้นไผ่ ฉันขอโทษนะที่เคยตัดเธอ เมื่อเธอยังเล็กๆ ตอนนี้แดดร้อนจัด ฉันขออาศัยร่มเงาเธอสักหน่อยนะ”

ต้นไผ่พูดว่า “ได้จ้ะ ต่อไปนี้ เธอก็อย่าตัดต้นไผ่ที่ยังเล็กๆ อยู่นะ รอให้ต้นไผ่โตก่อนแล้วค่อยตัดเหมือนฉันตอนนี้จ้ะ ฉันโตแล้ว เธอจะตัดก็ตัดได้จ้ะ”

ทั้งสองจึงพูดว่า “ขอบคุณมากนะต้นไผ่ที่ไม่โกรธเรา”

“ไม่เป็นไรหรอกจ้ะ” ต้นไผ่ตอบ “ต่อไป เธอมาหาฉันบ่อยๆ นะ”

เด็กทั้งสองพูดพร้อมกันว่า “ได้จ้ะต้นไผ่ ต่อไปนี้ฉันจะมาคุยกับเธอบ่อยๆ”

หลังจากนั้น ไผ่กับแกละก็ไปหาต้นไผ่เสมอๆ แล้วนั่งเล่นอยู่ในร่มเงาต้นไผ่ เด็กทั้งสองสนิทสนมกับต้นไผ่ และรักกันเป็นเพื่อน

จะมะปิ่นขึ้นไปบนต้นไม้ แล้วเอื้อมมือออกไปจะคว้าว่าว

จะมะตกต้นไม้*

ช่วงฤดูแล้ง ชาวบ้านจะออกมาเล่นว่าวที่ลานในหมู่บ้าน ว่าวที่เล่น มีหลายชนิด เช่น ว่าววงเดือน ว่าวปักเป้า ว่าวนก และว่าวอื่นๆ

จะมะชอบเล่นว่าว เขาทำว่าวเอง ว่าวของเขาทำจากกระดาษและ ไม้ไผ่ประกอบกัน จะมะทำว่าววงเดือน ว่าวปักเป้า และว่าวนก เขาทำหว่าง สำหรับผูกเชือกกว่าด้วย ตอนเย็นๆ จะมะชอบชวนเพื่อนๆ ไปเล่นว่าว ที่สนามฟุตบอลหน้าโรงเรียน เขาสอนวิธีทำว่าวให้เพื่อนๆ ทำว่าวเล่นเอง

เย็นวันหนึ่ง จะมะออกไปเล่นว่าวที่สนาม ว่าวของจะมะลอยไปติด อยู่บนต้นไม้ เขาพยายามกระตุกเชือกและดึงเชือกกว่าวให้หลุดออกจาก กิ่งไม้ แต่เชือกกว่าวขาดเสียก่อน ตัวว่าวติดอยู่ที่ปลายกิ่งไม้

จะมะปีนขึ้นต้นไม้ เขาได้ไปที่กิ่งไม้จะเอื้อมมือไปคว้าว่าว แต่จะมะ คว้าว่าวไม่ถึง จะมะพยายามไต่กิ่งไม้ออกไปอีก กำลังจะเอื้อมมือไปจับว่าว กิ่งไม้ก็หักดังโพละ จะมะตกจากต้นไม้ ลงมานอนอยู่ใต้ต้น ซุ่มมือหัก

แม่ของจะมะพูดกับจะมะว่า “วันหลังก็อย่าขึ้นไปเก็บว่าวบนต้นไม้อีก ถ้าว่าวติดอยู่ที่ปลายกิ่ง ก็หาไม้ยาวๆ ค่อยๆ เชี่ยวให้ว่าวหลุดออกมา”

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามลายูถิ่นไทย

มัตยื่อแนตกลงมานอนร้องโอดโอยอยู่ทีโคนต้นมะพร้าว

ฝันลมๆ แล้งๆ ของมัตยือแนน*

มัตยือแนนเป็นคนช่างฝัน เขามีอาชีพรับจ้างขึ้นมะพร้าว ทุกๆ วัน เขาจะขึ้นต้นมะพร้าว เพื่อเก็บมะพร้าวไปขาย

วันหนึ่ง มัตยือแนนขึ้นมะพร้าวต้นหนึ่งซึ่งสูงมาก เขาปีนขึ้นไปถึง กลางลำต้น แล้วหยุดพักเหนื่อยเกาะลำต้นอยู่ มัตยือแนนคิดฝันว่า

“วันหนึ่งข้างหน้า ฉันจะขายมะพร้าว ให้ได้เงินมากมาย แล้วก็ จะไปซื้อลูกไก่ เลี้ยงลูกไก่จนโตแล้วฉันก็จะขายมันไป ได้เงินมา ฉันก็ จะไปซื้อลูกเป็ด เลี้ยงลูกเป็ดจนโตแล้วก็จะขายไป ได้เงินมา ฉันก็จะไป ซื้อลูกแพะ เลี้ยงลูกแพะจนโตแล้วก็จะขายไป ได้เงินมา ฉันก็จะไปซื้อ ลูกวัว ซื้อมาหลายๆ ตัว ฉันจะเอารั้วมาเลี้ยงให้เต็มทุ่งนา”

มัตยือแนนคิดฝันต่อไปอีกว่า “ฉันจะมีวัวมากมาย จนใครๆ ถามว่า นี่วัวของใครหนอ ช่างมากมายนัก?” ฉันก็จะตอบอย่างภูมิใจว่า วัวของ เศรษฐีมัตยือแนน ไงล่ะ”

ในความฝันนั้น มัตยือแนนพูดต่อไปอีกว่า “ชื่อของฉันนี้ใครๆ ก็ จะรู้จักกันทั้งหมู่บ้าน สาวสวยทุกคนก็จะพากันหลงใหล ฉันจะแต่งงานกับ สาวสวยที่สุดสองคน ฉันจะพาเมียสองคนไปกินลมชมเมือง มือซ้ายฉันจะ เกาะกุมเมียคนหนึ่ง มือขวาฉันก็จะเกาะกุมเมียอีกคนหนึ่ง

มัตยือแนนยื่นมือทั้งสองข้างออกไปจะเกาะกุมมือภรรยา แล้วเขาก็ ตกจากต้นมะพร้าว ลงมานอนร้องโอดโอยอยู่ที่โคนต้นนั่นเอง

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามลายูถิ่นไทย

โชคชะตาของก๊อลาบู*

มีบ้านอยู่หลังหนึ่ง ในบ้านหลังนั้นมีแม่ชื่ออามีเนาะฮ เธออยู่
กับลูกชายอายุหนึ่งขวบชื่ออามีน บ้านอามีเนาะฮเลี้ยงแมวไว้ชื่อก๊อลาบู
ก๊อลาบูเป็นแมวที่เฉลียวฉลาดและซื่อสัตย์ ก๊อลาบูมีลูกเล็ก ๆ
อีกสามตัว ก๊อลาบูและลูก ๆ ชอบมาเล่นกับอามีเนาะฮ ทุกวัน

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามลายูถิ่นไทย

วันหนึ่ง อามินร้องไห้แงนอน อามีเนาะจึงอุ้มอามินไปนอนในเปล แล้วสั่งแมวก๊อลาบูว่า “เจ้าช่วยไกวเปลอามินด้วย อย่าไปไหนนะ แม่จะออกไปซื้อของที่ตลาด อีกสักประเดี๋ยวจะกลับมา”

ก๊อลาบูรับคำและคอยเฝ้าไกวเปลอามินอยู่ไม่ห่าง สักประเดี๋ยว มีงูตัวหนึ่งเลื้อยเข้ามาในบ้าน มันเลื้อยมาใกล้เปลของอามิน ก๊อลาบูเห็นงูก็รีบเข้าไปจับไล่ ก๊อลาบูต่อสู้กับงู มันกัดงูตัวนั้นตาย แต่มันก็บาดเจ็บเลือดงูและเลือดของก๊อลาบูเประเปื้อนไปทั่วพื้นห้อง

อามีเนาะสกลั้บมาถึงบ้าน เห็นเลือดกระจายเต็มพื้นห้อง เธอคิดว่า ก๊อลาบูกัดอามินลูกชายของเธอ จนเลือดตกกระจายเต็มพื้น อามีเนาะสโกรธ จึงเอาไม้มาตีก๊อลาบูตาย

แล้วอามีเนาะสก็หันไปเห็นงูนอนตายอยู่ใกล้ๆ เปลของอามิน อามีเนาะส จึงรู้ว่าเลือดที่กระจายอยู่บนพื้นบ้านนั้น มาจากเลือดที่ก๊อลาบูสู้กับงู เธอรู้สึกเสียใจมากที่เข้าใจก๊อลาบูผิด

ลูกๆ ของก๊อลาบูส่งเสียงร้อง “เมี้ยว เมี้ยว เมี้ยว” อามีเนาะสยังรู้สึกผิดและสงสารลูกๆ ของก๊อลาบูเหลือเกิน

อามีเนาะสคิดจะตอบแทนความดีของก๊อลาบู เธอกล่าวว่า “ลูกแมวทั้งหลาย เจ้าอย่าร้องไห้ไปเลย ฉันจะเลี้ยงดูเจ้าทั้งสามตัวให้ดี ยิ่งกว่าที่เคยเลี้ยงแม่ของเจ้า”

ลูกๆ ของก๊อลาบูหยุดร้อง “เมี้ยว เมี้ยว เมี้ยว” แล้วกระโดดขึ้นมานั่งบนตักของอามีเนาะสทันที

รถล้อเลื่อน^{*}

ครอบครัวของฉันประกอบด้วย พ่อ แม่ ฉันและน้องชายอีกหนึ่งคน
พ่อมีรูปร่างผอม ผิวดำ แม่มีรูปร่างอ้วน ผิวขาว ฉันเป็นลูกชายคนโต
ไม่อ้วนไม่ผอม ส่วนน้องชายของฉันเป็นคนผอม ผิวขาว

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาฆัง

วันหนึ่งฝนตกหนัก พ่อกับฉันออกไปทำนาไม่ได้
แม่และน้อง พอฝนหยุดตก พ่อก็ชวนฉันไปตัดไม้จะเอามาทำ
พ่อตัดไม้เป็นท่อนสั้นๆ ขนาดพอเหมาะไม่หนา ไม่บางจำนวน ๖ ล้อ แล้วตกแต่ง
เกลาล้อไม้ให้เรียบร้อยสวยงาม ล้อไม้ ๖ ล้อนี้ทำไว้สำหรับรถสองคัน
พ่อและฉันยังช่วยกันทำตัวรถสำหรับนั่งได้ ๒ คน

เมื่อใส่ล้อไม้เข้ากับตัวรถแล้ว พ่อก็ไปชวนแม่กับน้องมานั่งรถล้อเลื่อน
เราเล่นรถล้อเลื่อนกันที่ภูชี้ฟ้า แม่กับน้องนั่งรถล้อเลื่อนคันหนึ่ง พ่อกับฉัน
นั่งรถอีกคันหนึ่ง รถล้อเลื่อนคันที่พ่อกับฉันขี่ เล่นเลื่อนลงมาเป็นครั้งแรก
ตามด้วยรถล้อเลื่อนคันที่แม่กับน้องขี่ เล่นตามลงมา

เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น รถคันที่แม่กับน้องขี่ลงมานั้น บรรทุก
น้ำหนักมากเกินไป ล้อหน้าของรถหักหลุดออก ตัวรถหลุดจากล้อ
แม่กับน้องก็ตกลงจากรถ

พ่อกับฉันลงมาถึงลานข้างล่างแล้วนั่งรอแม่กับน้อง รถที่แม่
กับน้องขี่ก็ยังลงมาไม่ถึงสักที เราจึงเดินย้อนกลับขึ้นไปดู ก็เห็นแม่กับน้อง
นอนอยู่บนพื้นดินใกล้รถที่ล้อหลุด พ่อกับฉันช่วยกันพยุงแม่กับน้อง
ให้ลุกขึ้น เราหัวเราะและเล่าเรื่องสู่กันฟังอย่างมีความสุข

ลวดลายบนผ้ามั่ง*

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ครอบครัวหนึ่งมีสามีภรรยาและลูกอีกสองคน ลูกสาวคนโต ลูกชายคนเล็ก ครอบครัวนี้มีฐานะยากจน เลื้อยผ้าที่สวมใส่ก็เก่าๆ ขาดๆ แต่เขาก็เป็นคนดีและขยันทำมาหากิน

อยู่มาวันหนึ่ง ปู่ทวดมาเข้าฝันชายผู้เป็นสามีว่า ปู่ทวดได้นำเงินทองจำนวนมากไปฝังไว้ในถ้ำ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากบ้าน ที่หน้าถ้ำแห่งนั้นมีน้ำตกใหญ่

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามั่ง

รุ่งเช้า ผู้เป็นสามีก็ชวนเพื่อนสนิทออกเดินทางไปเสาะหาถ้ำในฝัน พอไปถึงหน้าถ้ำ ซึ่งมีน้ำตกใหญ่ ทั้งสองคนเดินผ่านม่านน้ำตกเข้าไปในถ้ำ แล้วชายผู้เป็นสามีก็เห็นแก้วแหวนเงินทองวางอยู่มากมาย แต่เพื่อนเห็น แต่เพียงก้อนหินธรรมดาๆ ชายผู้เป็นสามีหยิบทองก้อนหนึ่งใส่ห่อผ้าไว้ แล้วพากันเดินกลับบ้าน

เมื่อกลับถึงบ้าน ผู้เป็นสามีก็นำทองก้อนนั้นไปให้ภรรยาและลูกๆ ดู แล้วก็นำทองไปขายเพื่อซื้อสิ่งของและเสื้อผ้าใหม่ๆ มาสวมใส่

ต่อมา เกิดมีขโมยในหมู่บ้าน ชาวบ้านเข้าใจผิดคิดว่าสองสามีภรรยา นี่เป็นขโมย เพราะเห็นมีเสื้อผ้าดีๆ สวมใส่ ชาวบ้านยกขวบวไปจับ สองสามีภรรยามาลงโทษ ชาวบ้านใช้เชือกมัดทั้งสองคนไว้ แล้วลาก ไปรอบๆ หมู่บ้าน ให้อดข้าวอดน้ำ ทำเช่นนั้นอยู่หกวัน พอถึงวันที่เจ็ด สองสามีภรรยาก็เจ็บปวดใกล้ตาย ชาวบ้านจึงปล่อยตัวไป

สองสามีภรรยาชมนานกลบ้านกลับบ้าน พอถึงบ้าน ผู้เป็นสามีก็ฉีก ผ้ามาผืนหนึ่ง แล้วใช้เลื่อยจากตัววาดเป็นลวดลายแผนที่ทางไปถ้ำน้ำตก เขาสั่งเสียให้ลูกสาวนำผ้าที่มีลวดลายแผนที่ไปปัก แล้วตัดเย็บให้พี่น้อง สวมใส่เขาลังว่า ห้ามบอกใครๆ ว่าลวดลายบนผ้านั้นคือ แผนที่ที่จะนำไป สู่ชุมทรัพย์ของภูทวด

ลูกทั้งสองคนเก็บเรื่องลายแทงแผนที่เส้นทางไปชุมทรัพย์ไว้เป็น ความลับ ไม่บอกแก่ใครๆ อีกเลย แต่ก็สอนให้ลูกหลานสืบทอดลวดลาย ผ้ายปักนั้นต่อมาจนถึงทุกวันนี้

ใจดีสู้เสือ*

เช้าวันใหม่ในหุบเขากว้าง ดวงอาทิตย์ส่องแสงอบอุ่นไปทั่วพื้นดิน และป่าเขา บรรดาลัตว์น้อยใหญ่ต่างสดชื่นรื่นเริง นกน้อยร้องจ๊ับๆ เก้ง กวาง กระรอก และกระต่ายต่างออกไปหาอาหาร ทุกชีวิตตื่นแต่เช้า เพื่อเริ่มต้นวันใหม่

ดองโทเป็นชื่อของเด็กหญิงคนหนึ่ง เธอมักซุกซน แอบออกจากบ้าน ไปเที่ยวเล่นเสมอๆ วันนี้อากาศดีเป็นพิเศษ เธอออกไปเที่ยวเล่นอีกเช่นเคย ดองโทเดินไปไกลจากบ้านมาก เธอตามดูสัตว์เล็กๆ และวิ่งไล่จับผีเสื้อ อย่างเพลิดเพลิน จนพลัดหลงเข้าไปในป่า

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามอญ

เสือใหญ่ตัวหนึ่งเดินออกมาเหยื่อ เลือดตัวนี้มีเขี้ยวใหญ่ แผลมคม ทำทางคุ้ยๆ เจ้าเสือเดินช้าๆ จ้องมองดวงโต ดวงโตไม่เคยเห็นเสือมาก่อน เธอจึงไม่รู้สีกกลัว

เสือคำรามเสียงดังแล้วพูดว่า “เจ้าเติกน้อย เจ้าเป็นใคร เข้ามาใน อาณาเขตของข้าทำไม ข้าจะกินเจ้าเป็นอาหารมื้อเช้า”

ดวงโตตกใจจนตัวลั่น มือเท้าชาและก้าวขาไม่ออก เธอควบคุมสติ ทำใจกล้าพูดว่า “หนูหลงทางเข้ามา ขอโทษนะค่ะที่ไม่ได้ขออนุญาตเสียก่อน”

เสือคำรามแล้วพูดว่า “เป็นอย่างนั้นเองหรือ แต่เจ้ารู้จักข้าไหมล่ะ ข้าเป็นเจ้าป่า ข้าเก่งกว่าเจ้ามากนัก ถ้าข้าโกรธ ข้าจะกินเจ้าเสียเดี๋ยวนี้ก็ได้”

ดวงโตรวบรวมความกล้าพูดว่า “ไม่รู้จักค่ะ รู้ว่าท่านเก่ง แต่หนูก็เก่ง มาพิสูจน์กันดีกว่าไหมคะ ว่าใครเก่งกว่ากัน ถ้าพิสูจน์ว่าหนูเก่งท่านจะปล่อย หนูไปไหมคะ”

เสือตอบว่า “ก็ได้ ข้าจะปล่อยเจ้าไป ถ้าพิสูจน์ได้ว่า ข้าไม่ได้ เก่งกว่าเจ้า เริ่มได้แล้ว

ดวงโตพูดว่า “วิธีพิสูจน์ง่ายๆ ท่านลองหลับตา นับหนึ่งถึงสิบช้าๆ แล้วหาหนูให้เจอซิคะ ถ้าท่านหาเจอ ท่านก็ชนะ”

“ก็ได้” เสือพูดแล้วก็หลับตาลง นับช้าๆ “หนึ่ง สอง สาม สี่ ห้า หก เจ็ด แปด เก้า สิบ”

ดวงโตได้โอกาสก็รีบวิ่งไปแอบ เมื่อเสือลืมตาขึ้น ไม่เห็นดวงโต เสือพูดกับตัวเองว่า “จริงอย่างที่เจ้าว่า” เมื่อข้าหาเจ้าไม่เจอ ก็พิสูจน์ว่า ข้าไม่ได้เก่งกว่าเจ้า” เจ้าเสือถอนใจแล้วเดินจากไป

เมื่อเสือเดินไปไกลแล้ว ดวงโตก็รีบออกจากที่ซ่อนแล้ววิ่งกลับบ้าน ตั้งแต่นั้นมา ดวงโตไม่กล้าออกไปเที่ยวที่ไหนตามลำพังอีกเลย

พ่อทั้งสาม^{*}

ณ หมู่บ้านวังกะ ครอบครัวยี่สิบห้ามีอาชีพรับจ้างทั่วไป ครอบครัวนี้มีลูกสองคน ลูกคนโตเป็นผู้หญิงชื่ออังคณา ลูกคนเล็กเป็นผู้ชายชื่อชูศักดิ์

ต้นเดือนธันวาคม พ่อกับลูกๆ ช่วยกันทำความสะอาดหิ้งพระและบริเวณโดยรอบ บนหิ้งพระมีรูปตั้งไว้ ๓ รูป ชูศักดิ์ช่วยพ่อจัดหิ้งพระ

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาขอม

ส่วนอันฉันทช่วยเช็ดถูทำความสะอาดพื้นบ้าน พ่อให้วัสดุที่ตั้งอยู่บนหิ้งพระ
ก่อนจะยกให้ลูกชายช่วยเช็ดฝุ่น

ชูศักดิ์รู้ว่ารูปแรกคือรูปพระ รูปที่สองคือรูปในหลวง และรูปที่สาม
คือรูปคุณปู่ของเขาเอง เขาเห็นพ่อหยิบจับรูปด้วยความระมัดระวัง เขาถาม
ว่า “พ่อครับ นอกจากรูปคุณปู่แล้ว อีกสองรูปก็สำคัญมากใช่ไหมครับ
ผมสังเกตว่า ทุกบ้านในหมู่บ้านวังกะจะมีรูปสามรูปตั้งอยู่บนหิ้งพระ
และมีสองรูปที่เหมือนกับรูปในบ้านเรา”

พ่อยิ้มแล้วตอบว่า “ใช่แล้ว รูปสามรูปบนหิ้งพระนี่คือพ่อสามคน
พ่อคนแรกคือ พ่อบังเกิดเกล้า ได้แก่พ่อหรือปู่หรือตา ที่ดูแลอบรมเลี้ยงดู
เรามา พ่อคนที่สองคือหลวงพ่อบุตรตมะ คนมอญทั้งหมู่บ้านเคารพยกย่อง
ท่านเป็นดังพ่อ พ่ออีกท่านหนึ่งเป็นพ่อของแผ่นดิน คือในหลวงของพวกเรา
ทุกคน พระองค์เป็นดังร่มโพธิ์ร่มไทร และเป็นศูนย์รวมแห่งความรักสามัคคี”

พ่อเล่าไปทำงานไป เด็กทั้งสองคนฟังพ่อเล่าด้วยความรู้สึกอึ้งอัม
อันฉันทพูดว่า “ใกล้ถึงวันพ่อ บ้านเราก็จะรำลึกถึงพ่อทั้งสาม และทำสิ่งดีๆ
ตอบแทนท่านใช่ไหมคะ”

พ่อตอบว่า “ใช่แล้วลูก ก็เรากำลังทำงานอยู่นี่ไงละ เอ้า! มาช่วยกัน
ทำงานต่อ”

แล้วพ่อกับลูกๆ ก็ยิ้มแย้มทำงานกันอย่างมีความสุข

สองพี่น้องกับงู☆

มีครอบครัวหนึ่งในหมู่บ้านชนบท ครอบครัวนี้มีพี่น้องสองคน คนพี่ชื่อ นางไท คนน้องชื่อ นางชวี พี่น้องสองคนนี้รักกันมาก ไปไหนมาไหนด้วยกันเสมอ

เข้าวันหนึ่งในฤดูฝน อากาศสดชื่น พี่น้องชวนกันออกไปซุกหาหน่อไม้ ต่่างเอาระบุงและเสียมเล็กๆ เดินเข้าไปในป่า จะไปซุกหาหน่อไม้

พอไปถึงกอไผ่ พี่กับน้องก็เริ่มซุดหาหน่อไม้ นางชวีเหลือบไปเห็นกบตัวใหญ่ซ่อนตัวอยู่ในกอไผ่เธอก็เอื้อมมือไปจะจับกบเอาไว้ให้แม่ทำน้ำพริก แต่จับไม่ทัน กบกระโดดหนีไป นางชวีร้องบอกพี่สาวว่า “พี่นางไท ช่วยจับกบให้ด้วย กบกระโดดหนีไปแล้ว”

สองพี่น้องช่วยกันไล่จับกบ แต่ไล่จับไม่ทัน กบกระโดดหนีเข้าไปในพงหญ้าซึ่งทั้งรักและสูง นางไทพูดกับน้องว่า “เราไปซุดหาหน่อไม้กันดีกว่านะ อย่าจับกบเลย”

“หนูยังอยากได้กบอยู่ค่ะ” ว่าแล้วก็เดินแหวกพงหญ้าเข้าไปหากบ แล้วเจอเข้ากับงูเห่าตัวหนึ่ง มันกำลังแผ่แม่เบี้ย “โอ๊ย! พี่นางไทช่วยด้วย” นางชวี ตกใจร้องเสียงหลง

นางไทได้ยินเสียงร้องและเห็นน้องล้มลง ก็รีบวิ่งเข้าไปแหวกพงหญ้า ดึงน้องออกมา

สองพี่น้องวิ่งออกมานั่งลงหอบแฮ่กๆ แล้วนางไทก็พูดกับน้องว่า “เห็นไหม พี่เตือนน้องแล้วว่าให้ระวังตัวก่อนจะเข้าไปที่รกๆ เราได้หน่อไม้มาคนเดียวเอง แล้วยังเกือบถูกงูกัดอีก”

นางชวีพูดกับพี่ว่า “หนูขอโทษค่ะ ต่อไปหนูจะระวังตัวให้มากกว่านี้”

“ไม่เป็นไรจ๊ะ เรากลับบ้านกันเถอะ พี่เหนื่อยแล้ว” นางไทพูดกับนางชวี แล้วทั้งสองคนก็เดินกลับบ้านและคิดว่าโชคดีแล้วที่ไม่ถูกงูกัด แม้ว่าจะได้แต่หน่อไม้ ไม่ได้กบ แต่ก็ยังดีกว่าเจ็บตัวเพราะถูกงูกัด

৯৫

ภูเขาราชฯ*

ไม่ไกลจากหมู่บ้านวังกะ มีเทือกเขาใหญ่อยู่เทือกหนึ่ง เทือกเขานี้ประกอบขึ้นจากภูเขาใหญ่บ้างเล็กบ้างต่อเนื่องกัน และมีภูเขาลูกหนึ่งซึ่งใหญ่และแปลกกว่าภูเขาที่อื่นๆ บนภูเขานี้ไม่มีต้นไม้ขึ้นเลยสักต้น ชาวบ้านเรียกภูเขานี้ว่า ภูเขาราชฯ

วันหนึ่ง มีนายพรานชื่อว่าโม่นปลาย เข้าไปไล่หาของป่าใกล้ๆ กับภูเขาราชฯ พอตีฝนตก พื้นดินจะฉะฉะและภูเขานั้นเปียกชื้น โม่นปลายเผลอลื่นไถลพลัดตกลงไปที่เชิงเขา เขารู้สึกเจ็บระบมไปทั้งตัว พอเงยหน้าขึ้น โม่นปลายก็เห็นลูกกวาดตัวหนึ่งยืนอยู่ไม่ไกล เขาไล่ตามลูกกวาดไปจนกระทั่งเข้าไปในเขตภูเขาราชฯ แล้วกวาดก็หายไป เขาไม่เห็นกวาดและต้นไม้เลยสักต้น โม่นปลายคิดว่า ถ้าภูเขาราชฯมีต้นไม้ก็จะดี

พอโม่นปลายกลับไปถึงบ้าน เขาชักชวนเพื่อนบ้านให้ไปช่วยกันปลูกต้นไม้ที่ภูเขาราชฯ ชาวบ้านช่วยกันปลูกและดูแลต้นไม้ที่ปลูก

ต่อมาภูเขาราชฯก็อุดมสมบูรณ์ไปด้วยต้นไม้ผลไม้มากมายเข้ามามากมาย โม่นปลายและชาวบ้านก็ได้อาศัยป่าภูเขาราชฯเป็นแหล่งหาอาหาร มาจนถึงทุกวันนี้

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามอญ

৯৬

เจ้าต่างอยากเป็นอะไร*

แม่หมาตัวหนึ่งมีลูก ๕ ตัว ตัวสุดท้ายชื่อ เจ้าต่าง เจ้าต่างเป็นหมาที่ชอบดูพระอาทิตย์ ทุกเช้าเจ้าต่างจะออกจากบ้านไปเฝ้าดูพระอาทิตย์แรกขึ้น แม่หมาบอกว่า “เจ้าจะดูพระอาทิตย์แรกขึ้นก็ได้ แต่อย่าจ้องดูนานๆ ตาเจ้าจะบอดเสีย” แต่เจ้าต่างไม่เชื่อ ยังคงไปเฝ้าดูพระอาทิตย์ทุกเช้า

พระอาทิตย์เห็นเจ้าต่างเฝ้าดูอยู่ทุกวัน วันหนึ่งจึงพูดกับเจ้าต่างว่า “เจ้าเฝ้าดูเรามานานเราจะให้รางวัลเจ้า ต่อไปนี้ ถ้าเจ้าอยากจะเป็นอะไร เจ้าก็เพียงพูดว่า ขอผมเป็นสิ่งนั้นสิ่งนี้ เจ้าก็จะได้เป็น”

เจ้าต่างพูดว่า “ขอบคุณครับ ผมขอเป็นพระอาทิตย์ได้ไหมครับ”

พระอาทิตย์ตอบว่า “ถ้าเจ้าอยากเป็นพระอาทิตย์จริงๆ เราจะให้เจ้าเป็น”

เจ้าต่างกลายเป็นพระอาทิตย์ พระอาทิตย์เจ้าต่างส่องแสงร้อนแรงจนน้ำแห้งและต้นไม้ตาย พอดีมีเมฆก้อนใหญ่ลอยมาบังแสงอาทิตย์ไว้ เจ้าต่างพูดว่า “เป็นพระอาทิตย์ก็สู้เป็นก้อนเมฆไม่ได้ ขอผมเป็นก้อนเมฆได้ไหมครับ” แล้วเจ้าต่างก็กลายเป็นก้อนเมฆ

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามอญ

ก้อนเมฆลอยไปๆ เมฆก้อนใหญ่จับตัวกันเป็นฝน แล้วฝนก็ตกลงมาอย่างหนัก เกิดเป็นน้ำท่วมบ้านเรือนเสียหาย พอดีมีลมพัดก้อนเมฆลอยไปทางอื่น เจ้าต่างก็พูดว่า “เป็นก้อนเมฆก็สู้เป็นสายลมไม่ได้ ขอผมเป็นสายลมได้ไหมครับ” เจ้าต่างก็กลายเป็นสายลมพัดไปมา

สายลมพัดแรงขึ้นๆ จนต้นไม้ล้ม บ้านเรือนเสียหาย แต่จอมปลวกยังตั้งอยู่ที่เดิม เจ้าต่างจึงพูดว่า “เป็นสายลมก็สู้เป็นจอมปลวกไม่ได้ ขอผมเป็นจอมปลวกได้ไหมครับ” เจ้าต่างก็กลายเป็นจอมปลวก

ขณะนั้น มีวัวตัวหนึ่งเดินมาถึงที่จอมปลวก วัวใช้เขาขวิดจอมปลวกพังลงไป เจ้าต่างก็พูดว่า “เป็นจอมปลวกก็สู้เป็นวัวไม่ได้ ผมขอเป็นวัวได้ไหมครับ” เจ้าต่างก็กลายเป็นวัว

วัวเจ้าต่างไล่ขวิดจอมปลวกและสิ่งของต่างๆ เตือดร้อนไปทั่ว จึงมีคนคนหนึ่งเอาเชือกมาล่ามวัวไว้กับต้นไม้ เจ้าต่างก็พูดว่า “เป็นวัวก็สู้เป็นเชือกไม่ได้ ผมขอเป็นเชือกได้ไหมครับ” เจ้าต่างก็กลายเป็นเชือก

พอเจ้าต่างเป็นเชือก เจ้าต่างก็ไต่ผูกสิ่งของต่างๆ ขณะนั้นมีหนูตัวหนึ่งวิ่งมากัดเชือกขาด เจ้าต่างก็พูดว่า “เป็นเชือกก็สู้เป็นหนูไม่ได้ ขอผมเป็นหนูได้ไหมครับ” เจ้าต่างก็กลายเป็นหนู

พอเป็นหนู เจ้าต่างก็ไปขโมยอาหารของแมวมากิน แมวจึงไล่กัดหนู เจ้าต่างวิ่งหนีแมวและพูดว่า “เป็นหนูก็สู้เป็นแมวไม่ได้ ขอผมเป็นแมวได้ไหมครับ” เจ้าต่างก็กลายเป็นแมว

เจ้าแมวด่างชอบไปขโมยอาหารของหมามากิน หมาก็ไล่กัดแมวด่าง
แมวด่างจึงพูดว่า “เป็นแมวกี่ลู่เป็นหมาไม่ได้ ขอผมกลับ
เป็นหมาตามเดิมได้ไหมครับ ผมว่าเป็นหมาที่ดีที่สุด” เจ้าด่างก็กลายเป็นหมา

เจ้าด่างดีใจที่กลับเป็นหมาตามเดิม เจ้าด่างกลับไปหาแม่และพี่ๆ
แม่หมาและพี่ๆ ต่างดีใจที่เจ้าด่างกลับบ้าน

เช้าวันต่อมา เจ้าด่างไปเฝ้าดูพระอาทิตย์ขึ้นอีก พระอาทิตย์พูด
กับเจ้าด่างว่า “เจ้ายังอยากเป็นอย่างอื่นอีกไหม” เจ้าด่างตอบพระอาทิตย์ว่า
“ไม่ครับ ผมไม่อยากเป็นอย่างอื่นแล้วครับ เป็นอย่างอื่นก็ลู่เป็นตัวของ
ผมเองไม่ได้”

แล้วเจ้าด่างก็วิ่งกลับบ้าน

ความหมายและความสำคัญของเรื่องเล่า

เรื่องเล่า (Story Telling) เป็นสื่อการเรียนรู้อย่างหนึ่ง มีลักษณะเป็นเรื่องสั้นๆ ที่ครูเล่าแก่เด็กๆ ในโรงเรียนแนวทางทวิภาษา (ภาษาไทย-ภาษาท้องถิ่น) อันเป็นโรงเรียนของรัฐ ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่แนวชายแดน เด็กๆ ในโรงเรียนเหล่านี้มีภาษาพูดประจำวันแตกต่างจากภาษาไทย

เรื่องต่างๆ ในหนังสือเรื่อง นิทานเด็กชายแดนนี้ เป็นเรื่องที่แปลและเรียบเรียงมาจากเรื่องเล่าในภาษาท้องถิ่น ๕ ภาษา ซึ่งครูที่สอนชั้นอนุบาลในโรงเรียนแนวทางทวิภาษา (ภาษาไทย-กะเหรี่ยงโปว์, ภาษาไทย-เขมรถิ่นไทย, ภาษาไทย-ม้ง, ภาษาไทย-มอญ และภาษาไทย-มลายูถิ่นไทย) ใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้เรื่องเล่าเหล่านี้ เป็นส่วนหนึ่งของเรื่องเล่าที่มีอยู่มากมาย และแต่งโดยคนท้องถิ่น ครูจะคัดเลือกเรื่องเล่ามาใช้ในชั่วโมงภาษาท้องถิ่น และเล่าเรื่องโดยครูที่พูดภาษาเดียวกับผู้เรียน

เป้าหมายของเรื่องเล่า ก็เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษา ต่อยอดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนจากการเรียนรู้ในชีวิตปกติประจำวันของเด็กๆ ในบ้าน ผู้ชีวิตการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน บทบาทของครูผู้เล่าเรื่อง จะคล้ายกับบทบาทของแม่และผู้ใหญ่ในครอบครัวที่กำลังเล่าเรื่องราวต่างๆ แก่ลูกหลาน ท่ามกลางบรรยากาศที่เป็นกันเอง ครูจะถือหนังสือเรื่องเล่าแล้วเล่าหรืออ่านอย่างเล่าอย่างช้าๆ ชัดๆ บางครั้งครูก็จะสอดแทรกอารมณ์ในน้ำเสียงที่เล่าตามเหตุการณ์ในเรื่อง บางครั้งครูก็หยุดเล่า (หรือหยุดอ่าน) เพื่อทอดจังหวะให้เด็กๆ คิด ครูอาจตั้งคำถามเป็นช่วงๆ หรือชวนเด็กๆ ให้คาดเดาเหตุการณ์ต่อไป หรือเปิดโอกาสให้เด็กๆ แสดงความคิดเห็นจากเนื้อเรื่องที่ฟัง หรือให้แต่งตอนจบของเรื่องใหม่ เด็กๆ จะฟังและเรียนรู้เรื่องราวที่คุ้นเคย จากน้ำเสียงของครูที่ชัดเจน มีจังหวะ มีระดับเสียงสูงต่ำ และความลื่นยาวของการอ่านตามเนื้อเรื่อง เด็กๆ จะสังเกตเห็นหน้าท่าทางของครูขณะที่กำลังเล่าเรื่อง

การเรียนรู้ในสถานที่ใหม่ (คือโรงเรียน) โดยใช้สื่อที่เป็นเรื่องเล่า จึงเป็นการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่เด็กๆ คุ้นเคย อบอุ่น และผ่อนคลาย คล้ายคลึงกับเมื่ออยู่ที่บ้านและเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากผู้ใหญ่ในบ้าน เด็กจะฟัง คิด และค่อยๆ เรียนรู้สิ่งที่ฟังด้วยความเข้าใจ

เพราะเด็กๆ เข้าใจภาษาที่ครูสื่อสาร เด็กๆ จะสังเกตครูเป็นต้นแบบ และจะเห็นว่า เรื่องที่ครูเล่า (ซึ่งมักเป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก) สามารถเขียนเป็นตัวหนังสือได้และมีเรื่องราวสนุกๆ อันจะก่อให้เกิดแรงบันดาลใจให้อยากอ่านอยากเขียนต่อไป นอกจากแรงบันดาลใจดังกล่าว เรื่องเล่ายังเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการฝึกทักษะการฟัง การจับใจความ การลำดับเหตุการณ์ ฝึกการคิด การทำความเข้าใจเรื่องราวต่างๆ และฝึกการคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้าอีกด้วย

ลักษณะของเรื่องเล่า

เรื่องเล่า อาจแต่งโดยใช้ภาษาท้องถิ่น หรือภาษาไทยก็ได้ เรื่องเล่าภาษาท้องถิ่น จะใช้กับผู้เรียนชั้นอนุบาลที่ยังไม่ได้เรียนภาษาไทย เป็นเรื่องเล่าที่แต่งโดยคนท้องถิ่น ซึ่งพูดภาษาเดียวกับเด็กๆ เรื่องเล่าในโครงการทวิภาษาของโรงเรียนนำร่องจะใช้อักษรหรืออักษรไทยในการเขียนเรื่องเล่าภาษาท้องถิ่น ส่วนเรื่องเล่าในภาษาไทยนั้นจะใช้กับเด็กที่กำลังเรียนภาษาไทย เรื่องเล่าที่แต่งเป็นภาษาไทยสำหรับผู้เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองนั้น จะใช้คำศัพท์ง่ายๆ ที่เด็กๆ เข้าใจความหมายแล้ว มีจำนวนคำศัพท์น้อย และจำกัดความยาวเท่าที่เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจความหมาย ขนาดของเรื่องเล่าจะสั้นกว่าเรื่องเล่าในภาษาท้องถิ่น ซึ่งเป็นภาษาแรกของผู้เรียน

ครูผู้เล่าเรื่อง ไม่ว่าจะเล่าเป็นภาษาที่หนึ่งหรือภาษาที่สอง จะต้องเข้าใจความหมายของถ้อยคำทุกคำในเรื่อง และต้องสามารถถอดเสียงถ้อยคำนั้นๆ ได้อย่างถูกต้องชัดเจนในภาษานั้นๆ ดังนั้นก่อนจะเล่าเรื่อง ครูจึงควรฝึกการเล่าอย่างเป็นธรรมชาติ ให้คล่องแคล่วเสียก่อน

เรื่องเล่ามีความแตกต่างจากสื่อการเรียนรู้ประเภทอื่นๆ เช่น หนังสือเล่มใหญ่ และหนังสือเล่มเล็ก เพราะเรื่องเล่าเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ประสงค์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการฟังและพูด ส่วนหนังสือเล่มใหญ่และหนังสือเล่มเล็กนั้น มุ่งเน้นให้เด็กเรียนรู้จากการอ่านและการเขียน

เนื้อเรื่องของเรื่องเล่า

ถ้าผู้ฟังเป็นเด็กอนุบาลอายุประมาณ ๔-๕ ขวบ เนื้อเรื่องที่เล่าควรจะเป็นเรื่องใกล้ตัว เรื่องที่เด็กคุ้นเคยหรือสนใจ เช่น เรื่องจากประสบการณ์ นิทาน เพลง บทกลอน เรื่องเชิงจินตนาการที่เกี่ยวกับสัตว์ ต้นไม้ และสิ่งต่างๆ ที่เด็กรู้จัก โดยเสริมแต่งให้น่าสนใจมากขึ้น เช่น แต่งเรื่องให้สัตว์ หรือต้นไม้พูดสื่อสารกันได้ เป็นต้น

ในห้องเรียนมักมีเรื่องที่น่าสนใจนำมาแต่งเป็นเรื่องเล่าได้มากมาย เช่น เรื่องเกี่ยวกับบุคคลในอดีต บุคคลที่เป็นแบบอย่างในหมู่บ้าน นิทานท้องถิ่น เหตุการณ์แปลกๆ ที่ผ่านเข้ามา เรื่องที่เล่าสืบทอดกันมา เรื่องที่รู้จักในปัจจุบัน วิถีชีวิต และจินตนาการ เรื่องเล่ามักมีเหตุการณ์ ตัวละคร และแง่มุมที่น่าสนใจ บางครั้งก็น่าตื่นเต้น ประทับใจ หรือชวนขบขัน เรื่องเล่าในห้องเรียนจะช่วยสืบทอดขนบ ความคิด ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เกิดการเชื่อมโยงระหว่างอดีตกับปัจจุบัน และคนรุ่นก่อนกับคนรุ่นต่อๆ มา

ขั้นตอนการแต่งและวิธีสอน

การเล่าเรื่อง เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดอยู่ในแผนการสอนและหน่วยการเรียนรู้ประจำสัปดาห์ ครูจะวางแผนและเตรียมการไว้ตั้งแต่ก่อนเปิดภาคเรียน มีขั้นตอน ดังนี้

๑. **เตรียมเนื้อเรื่อง** ได้แก่ การคิดเค้าโครงเรื่อง คือใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ซึ่งสำหรับเด็กอายุ ๔-๕ ขวบนั้น โครงเรื่องต้องไม่ซับซ้อน ในแต่ละเรื่องให้มีตัวละครที่แสดงรูปร่าง ลักษณะนิสัย มีปัญหา มีเหตุการณ์ในเรื่องที่ค่อยๆ ก่อรูปจนเป็นปัญหาหรือความขัดแย้งที่รุนแรงขึ้น ในการแต่งเรื่องเล่าอาจคิดเปรียบเทียบกับการเล่นหุ่นเชิดซึ่งผู้ปั้นจะค่อยๆ ไล่จากเชิงเขาขึ้นไปสู่ยอดเขา ตัวละครในเรื่องจะเผชิญกับอุปสรรคหรือปัญหา มีการแก้ไขปัญหาและเดินเรื่องไปสู่จุดสูงสุดของความขัดแย้ง และคลี่คลายไปสู่ตอนจบของเหตุการณ์หรือเนื้อเรื่อง

๒. **ลงมือแต่งหรือเรียบเรียง** ครูจะแต่งเรื่องเล่าเป็นภาษาง่ายๆ ที่เด็กเข้าใจ เพราะครูจะต้องนำเรื่องที่แต่งนี้ไปเล่าให้เด็กๆ ฟัง ในชั้นเรียน

๓. ทดสอบความเหมาะสมของเนื้อเรื่อง โดยครูลองอ่านเรื่องเล่าที่แตงนั้นให้ตนเอง ฟังหรืออ่านให้ผู้อื่นฟัง เพื่อดูความน่าสนใจของเนื้อเรื่อง และตรวจสอบภาษาที่เขียน ว่าเข้าใจได้ง่ายหรือเป็นธรรมชาติ เหมาะแก่ผู้ฟังซึ่งเป็นเด็กวัยอนุบาล แล้วหรือยัง

๔. ปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อเรื่อง โดยอ่านเรื่องเล่าที่แตงนั้นซ้ำด้วยเสียงที่ได้ยินชัดเจน เพื่อทบทวน ตรวจสอบ และเพิ่มเติมองค์ประกอบของเรื่อง รวมถึงออกแบบกิจกรรมใน หน่วยการเรียนรู้ที่ใช้เรื่องเล่า เช่น อาจเตรียมเพลง และคำถามต่างๆ ที่สอดคล้องกับ เรื่องเล่า

๕. ฝึกการเล่าเรื่อง ทั้งการออกเสียงและถ้อยคำภาษา ซึ่งให้ถูกต้องชัดเจน ฝึกท่าทางในการเล่าเรื่องนั้น ๆ

๖. จัดการสอนโดยใช้เรื่องเล่า มีขั้นตอนการสอน ดังนี้

๖.๑ ครูกล่าวถึงหน่วยการเรียนรู้ประจำสัปดาห์และเชื่อมโยงสู่เรื่องที่จะเล่า

๖.๒ ครูอ่านเรื่องเล่า โดยใช้น้ำเสียงและลีลาน่าสนใจ ความยาวของเรื่องเล่า ในภาษาที่หนึ่ง นั้นประมาณ ๑ หน้ากระดาษ หรือใช้เวลาในการเล่าเรื่องประมาณ ๓-๕ นาที และสำหรับเด็กโตก็ไม่เกิน ๗ นาที เรื่องเล่าในภาษาที่หนึ่งมักมีความยาว ของเนื้อเรื่องมากกว่าเรื่องเล่าในภาษาที่สอง

๖.๓ ขณะเล่าเรื่อง ครูจะแสดงท่าทางหรือสอดแทรกอารมณ์ในน้ำเสียงที่เล่า สอดคล้องกับเหตุการณ์ในเรื่อง ระหว่างที่เล่าหรืออ่าน ครูจะหยุดเป็นช่วงๆ เพื่อตั้งคำถาม หรือชวนให้เดาเนื้อเรื่องต่อไป เช่น ถามว่า น่าจะเกิดเหตุการณ์อะไรต่อไป (ทั้งนี้ ครูควร เตรียมคำถามเชิงคาดเดาไว้ในเนื้อเรื่องแต่ละตอน) เพื่อให้ผู้ฟังฝึกการคิด วิเคราะห์ หรือคาดเดาสถานการณ์ ครูจะฟังคำตอบของเด็กๆ และไม่บอกว่าผิดหรือถูกในแต่ละ คำตอบนั้นๆ แต่กระตุ้นให้คิดและคาดการณ์ต่อไป จนครูเล่าเรื่องจบ

๗. ทำกิจกรรมหลังการฟังจบ เพื่อทบทวนความเข้าใจจากการฟังเรื่องเล่า ครูอาจ จัดกิจกรรมหลากหลายดังนี้

๗.๑ ครูให้ผู้เรียนเล่าเรื่องบางตอน หรือเล่าเรื่องทั้งหมด โดยใช้ภาษาของผู้เรียนเอง และไม่เหมือนกับถ้อยคำที่ครูเล่าหรืออ่าน

๗.๒ ครูให้ผู้เรียนแสดงท่าทางตามเนื้อเรื่องในขณะที่ครูเล่าหรืออ่านให้ฟัง

๗.๓ ครูแบ่งผู้เรียนในชั้นออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันแต่งเรื่องตอนจบในแบบที่ผู้เรียนชอบ แล้วให้แต่ละกลุ่ม ผลัดกันออกมาเล่าเรื่องที่แต่งใหม่นั้นให้เพื่อนๆ ฟัง

๘. คำถามในการเล่าเรื่อง มี ๒ ลักษณะ คือ

๘.๑ คำถามแบบคาดเดา เป็นคำถามปลายเปิด ที่ครูจะใช้เมื่อเล่าเรื่องในภาษาที่หนึ่ง ซึ่งเป็นภาษาที่ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้คล่องแคล่ว เรื่องเล่าในภาษาที่หนึ่งจะค่อนข้างยาว มีคำศัพท์มาก แต่เด็กๆ จะเข้าใจและสามารถคาดการณ์เนื้อเรื่องแต่ละตอนได้

๘.๒ คำถามแบบปลายปิด เป็นชุดคำถามที่ครูใช้เล่าเรื่องในภาษาที่สอง ซึ่งเป็นภาษาที่ผู้เรียนเพิ่งเรียนรู้ มีวงคำศัพท์ไม่มาก เรื่องเล่าในภาษาที่สองจึงมีเนื้อเรื่องสั้นๆ ส่วนใหญ่เป็นชุดคำศัพท์ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาและเข้าใจความหมายเหล่านั้นแล้ว ครูจะตั้งคำถามปลายปิดในเรื่องเล่าภาษาที่สอง เพื่อจะไม่สร้างความอึดอัดแก่ผู้เรียน หรือเร่งให้พูดเมื่อผู้เรียนยังไม่พร้อมจะพูด

ข้อเสนอในการเล่าเรื่องโดยใช้ภาษาที่สองของเด็กๆ

๑) ครูอ่านเรื่องเล่าทั้งเรื่องให้เด็กฟัง ๑ รอบ

๒) ครูอ่านเรื่องเดิมทีละประโยคหรือแบ่งเป็นข้อความสั้นๆ โดยใช้ท่าทางประกอบข้อความที่อ่าน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจทุกประโยค ประโยคละ ๑ รอบ

๓) ครูอ่านเรื่องเดิมทั้งเรื่องอีกครั้งหนึ่ง โดยอาจแสดงท่าทางประกอบเนื้อหาที่เล่านั้น ครูหยุดเล่าเป็นช่วงๆ แล้วถามผู้เรียนด้วยคำถามปลายปิด (ซึ่งผู้เรียนจะตอบอย่างสั้นๆ ว่า ใช่/ไม่ใช่ หรือตอบตรงตามเนื้อเรื่องที่ฟังไปแล้ว) อันเป็นการตรวจสอบความเข้าใจแต่ละประโยคหรือข้อความที่ครูอ่าน

๔) เมื่อครูแน่ใจว่าผู้เรียนเข้าใจข้อความแต่ละประโยค หรือแต่ละข้อความนั้นแล้ว ก็ให้อาสาสมัครออกมาแสดงท่าทางตามเนื้อเรื่องที่ครูเล่าทีละประโยค

หมายเหตุ ขั้นตอนการสอนอาจปรับให้สอดคล้องกับความสามารถทางภาษาของผู้เรียน

ตัวอย่างการสอนโดยใช้เรื่องเล่าสำหรับผู้เรียนเป็นภาษาที่สอง

นกตัวหนึ่งเมื่อตื่นนอนแล้ว รู้สึกหิวจนปวดท้อง มันจึงบินไปหาอาหาร แล้วไปเจอ บึงบัว ในบึงบัวมีดอกบัวอยู่เต็มบึง มันบินไปกินน้ำหวานจากดอกบัวดอกที่หนึ่ง ดอกที่สอง และดอกที่สาม มันกินน้ำหวานอย่างเอร็ดอร่อยและเพลิดเพลิน ต่อมา พระอาทิตย์ตกดิน ดอกบัวค่อยๆ หุบกลีบลง นกติดอยู่ในดอกบัว มันดิ้นอย่างแรง จนหลุดออกจากดอกบัวได้ และบินกลับรัง

ตัวอย่างคำถามปลายปิด ครูจะใช้กับผู้เรียนที่ซึ่งเรียนเป็นภาษาที่สอง

ครูเล่าหรืออ่าน (อย่างเล่าเรื่อง)

นกตัวหนึ่งเมื่อตื่นนอนแล้ว รู้สึกหิวจนปวดท้อง มันจึงบินไปหาอาหาร

ครูถาม

ในเรื่องนี้มีนกอยู่สามตัว ใช่หรือไม่
ในเรื่องนี้มีนกอยู่สองตัว ใช่หรือไม่
ในเรื่องนี้มีนกอยู่หนึ่งตัว ใช่หรือไม่
ในเรื่องนี้มีนกอยู่กี่ตัว

ผู้เรียนตอบ

ไม่ใช่
ไม่ใช่
ใช่
หนึ่งตัว

ครูเล่าหรืออ่าน

มันบินไปกินน้ำหวานจากดอกบัว ดอกที่หนึ่ง ดอกที่สอง และดอกที่สาม

ครูถาม

มันบินไปกินน้ำหวานจากดอกบัวดอกเดียว ใช่หรือไม่
มันบินไปกินน้ำหวานจากดอกบัวสองดอก ใช่หรือไม่
มันบินไปกินน้ำหวานจากดอกบัวสามดอก ใช่หรือไม่
มันบินไปกินน้ำหวานจากดอกบัวดอกที่เท่าไร

ผู้เรียนตอบ

ไม่ใช่
ไม่ใช่
ใช่
ดอกที่หนึ่ง ดอกที่สอง
และดอกที่สาม

ครูเล่าหรืออ่าน

ต่อมาพระอาทิตย์ตกดิน ดอกบัวค่อยๆ หุบกลีบลง นกติดอยู่ในดอกบัว

ครูถาม

เมื่อพระอาทิตย์ขึ้น นกติดอยู่ในดอกบัว ไข่หรือไม่
เมื่อพระอาทิตย์ตกดิน นกติดอยู่ในดอกบัว ไข่หรือไม่
นกติดอยู่ในดอกบัวเมื่อใด

ผู้เรียนตอบ

ไม่ใช่
ใช่
เมื่อพระอาทิตย์ตกดิน

ครูเล่าหรืออ่าน

นกตื่นอย่างแรงจนหลุดออกจากดอกบัวได้ และบินกลับรัง

ครูถาม

เมื่อนกหลุดออกจากดอกบัวได้แล้ว มันบินไปที่บึงบัว ไข่หรือไม่
เมื่อนกหลุดออกจากดอกบัวแล้ว มันบินไปกินน้ำหวาน ไข่หรือไม่
เมื่อนกหลุดออกจากดอกบัวแล้ว มันบินกลับรัง ไข่หรือไม่
นกบินไปที่ไหน

ผู้เรียนตอบ

ไม่ใช่
ไม่ใช่
ใช่
บินกลับรัง

ตัวอย่างแผนการใช้เรื่องเล่าและสื่อการเรียนรู้อื่นๆ
ในแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แนวทางทวิภาษา (ภาษาไทย-ม้ง) ชั้นอนุบาล ๑*
ภาคเรียนที่ ๑

หน่วย	ฉากภาพใหญ่/ชื่อ	หนังสือรูปภาพ/เรื่อง	เรื่องเล่า/เรื่อง	เพลงหรือคำคล้องจอง/ชื่อ
๑. สู้กลิ่นคาว วันเปิดเทอม	โรงเรียน ของเรา	เด็กดี	เก็บพระได้	เพลง ฮู้ แม่ เก๋ เอี (ไปโรงเรียน)
๒. ตัวเรา	วิถีชีวิตชุมชน (ร.ร.บ้านห้วยคุ)	หน้าที่ของฉัน	เต่ากับกระต่าย	เพลง ดา เต้ (อาบน้ำ)
๓. ร่างกายของเรา	การละเล่น (ร.ร.บ้านห้วยคุ)	เข้าห้องน้ำ	หน้าที่ของร่างกาย	เพลง ตีเนงห์ ลู๊ เจ้ (ร่างกายของฉัน)
๔. มั่งน่อยผู้น่ารัก	วิถีชีวิตชุมชน (ร.ร.บ้านรักแผ่นดิน)	ไหมเตือ ไปหักข้าวโพดให้ไก่	ไม่เชื่อฟัง	เพลง เมญู่ว ฮมึง (เด็กม้ง)
๕. โรงเรียนของเรา	โรงเรียน ของเรา	ทำลูกช้าง	ทำได้ดี	เพลง เก่ ลี แม่ วี (การใช้ห้องน้ำ)
๖. บ้านของเรา	การสร้างบ้าน	ตัดไม้ไฟไปทำ กระบอคน้ำ	เลือกกินกบ	เพลง ก้อ ลู๊ แม่ ญือ ฮ้อ ตีห์ (บ้านอยู่ไหน?)
๗. หมู่บ้านบนดอย	วิถีชีวิตชุมชน (ร.ร.บ้านห้วยคุ)	ทำขนม	ฝูงนกน้อย	เพลง เป็ ลู๊ ขอห์ (ชุมชนของเรา)
๘. พิธีเรียกขวัญ	แต่งงาน	ยิ๊งนกในน้ำ	เล่นซ่อนหา	เพลง ฮู ปลีห์ (การเรียกขวัญ)

* ข้อมูลจาก นางสาวน้ำอ้อย สิทธิธา โรงเรียนบ้านรักแผ่นดิน สพป.เชียงราย เขต ๔, เอกสารประกอบ
 การเรียนการสอน ชั้นอนุบาล ๑, พ.ศ. ๒๕๕๖.

หน่วย	ฉากภาพใหญ่/ชื่อ	หนังสือรูปภาพ/เรื่อง	เรื่องเล่า/เรื่อง	เพลงหรือคำคล้องจอง/ชื่อ
๙. รุ่งกินน้ำ	การเกษตร	รุ่งแสงสวย	ลิงน้อย	เพลง ฮิ้ว จั่ว (ลมพาย)
๑๐. ดวงอาทิตย์	ภูชี้ฟ้า	แอปเปิ้ลกับมะม่วง	ดวงอาทิตย์กับ ดวงจันทร์	เพลง สมอ นั้/ ป้อ เก่ (กลางวัน กลางคืน)
๑๑. ทะล่ำปल्ली	การเกษตร	ปลุกผัก	ไก่ป่ากับแมวป่า	เพลง นตร้อย นั้ (พืชสมุนไพร)
๑๒. ไข่	ทำอาหาร	เก็บฟักทอง	ขนมหวาน	คำคล้องจอง (ไข่ ๑๐ ฟอง)
๑๓. วันแม่	วิถีชีวิตชุมชน (ร.ร.บ้านรักแผ่นดิน)	แม่เปิดอกไข่	แม่กับ	เพลง เน้น ฮนั้ (รักแม่)
๑๔. กลัวย	วิถีชีวิตชุมชน (ร.ร.บ้านแผ่นดินทอง)	ลิงกินกล้วย	กล้วยน้ำว้า	เพลง คี๋ นตง (ผลไม้)
๑๕. ต้นไม้ที่รัก	วิถีชีวิตชุมชน (ร.ร.บ้านห้วยคุ)	ปลุกส้มเขียวหวาน	กรรมของ กระรอกน้อย	เพลง ฉือ นตง (ต้นไม้)
๑๖. ข้าวโพด	วิถีชีวิตชุมชน (ร.ร.บ้านแผ่นดินทอง)	ปลุกข้าวโพด	คนไร่การศึกษา	เพลง ป้อกีหี เบลล่า (ข้าวโพดสี)
๑๗. หมู (สัตว์บก)	การเลี้ยงสัตว์ (ร.ร.บ้านห้วยคุ)	ไปยิงกระรอก	แมวป่า	เพลง บัว (หมู)
๑๘. ปลา (สัตว์น้ำ)	การเลี้ยงสัตว์ (ร.ร.บ้านห้วยคุ)	บุญมีไปหาปลา	ปลาเล็กกินปลาใหญ่	เพลง เนมที (ปลา)

ภาคเรียนที่ ๒

หน่วย	ฉากภาพใหญ่/ชื่อ	หนังสือรูปภาพ/เรื่อง	เรื่องเล่า/เรื่อง	เพลงหรือคำคล้องจอง/ชื่อ
๑. ชยะ (สิ่งแวดล้อมในชุมชน)	การสร้างบ้าน	ทองผู้ดีของสังคม	ชยะร้องไห้	เพลง คี ญีเย (ชยะฯ)
๒. ลูกสบ้า (ของเล่นในชุมชน)	การละเล่นพื้นบ้าน (ร.ร.บ้านห้วยคุ)	ลูกหมูน เพื่อน	อย่าแย่งสิ่งของ	เพลง ลูก ก็ ไล่ (ลูกสบ้า)
๓. ลำห้วย (น้ำ)	การเกษตร	สาวนุไปตักน้ำ	เปิด	เพลง เดี๋ (น้ำ)
๔. ข้าวไร่ (ข้าว)	การทำอาหาร	ปลูกข้าวไร่	พืชไร่	เพลง เยข้า ม่อ (ข้าวมีคุณค่า)
๕. ทำฝั (ความเชื่อในชุมชน)	พิธีทำฝั	เก็บมะม่วง	ปลั้หึกับฮมา	เพลง ฮู ปลั้หึ (พิธีทำฝั)
๖. วันฟ่อ	วิถีชีวิตชุมชน	โชคดีของกระรอก (ร.ร.บ้านรักแผ่นดิน)	ลึงจอมตื้อ (ลึงน้อยไม่เชื่อฟัง)	เพลง ฮนึ ยูห์ (วันเกิด)
๗. ปีใหม่ม้ง (วันขึ้นปีใหม่)	ปีใหม่ม้ง	ทำขนมจี๋	ไหมแสง	เพลง ฆง ญีเย (ปีใหม่)
๘. วันเด็ก วันครู	โรงเรียน ของเรา	นึดกับนกเพื่อนสนิท	เด็กซึ่เกียจ	เพลง ลี ป้า อัว เอ้า ลี (การทำความสะอาด ห้องเรียน)
๙. ภูซึ่ฟ้า (เที่ยวภูซึ่ฟ้า)	ภูซึ่ฟ้า	ภูซึ่ฟ้าน่าเที่ยว	ซิงตำแหน่ง	คำคล้องจอง ภูซึ่ฟ้า เพลง ป้า อัว ฌ่า เตอห์ (ดอกเลี้ยวบาน)

หน่วย	ฉากภาพใหญ่/ชื่อ	หนังสือรูปภาพ/เรื่อง	เรื่องเล่า/เรื่อง	เพลงหรือคำคล้องจอง/ชื่อ
๑๐. เป็อะ (เครื่องมือเครื่องใช้ ในชุมชน)	วิถีชีวิตชุมชน (ร.ร.บ้านห้วยคุ)	ไปตัดฟัน	แมวกับหนู	คำคล้องจอง เก๋อ เป็อะ
๑๑. ก้อนหิน (หิน ดิน ทราย)	ภูชี้ฟ้า	ต้นไม้ของนิค	โด่งกับลี	เพลง ป้อ เยชี (ก้อนหิน)
๑๒. สีเส้นสวย (สี)	ปีใหม่ม้ง	ดอกไม้กับผีเสื้อ	ผีเสื้อน้อย	คำคล้องจอง ด้ว ด้ว สี (สีต่างๆ)
๑๓. รดยนต์ (คมนาคม)	การสื่อสาร	รถสีแดง	ควายไถนา	เพลง สลา เก้ (การข้ามถนน)
๑๔. ก้อนหิน (หิน ดิน ทราย)	ภูชี้ฟ้า	ต้นไม้ของนิค	โด่งกับลี	เพลง ป้อ เยชี (ก้อนหิน)
๑๕. สีเส้นสวย (สี)	ปีใหม่ม้ง	ดอกไม้กับผีเสื้อ	ผีเสื้อน้อย	คำคล้องจอง ด้ว ด้ว สี (สีต่างๆ)
๑๖. รดยนต์ (คมนาคม)	การสื่อสาร	รถสีแดง	ควายไถนา	เพลง สลา เก้ (การข้ามถนน)
๑๗. โทรศัพท์ (การสื่อสาร)	การสื่อสาร	โทรศัพท์	เต่าหางานทำ	เพลง พังยี้ห์ (เพื่อนที่ดี)
๑๘. ยุง	ภาพวิถีชีวิตชุมชน (ร.ร.บ้านแผ่นดินทอง)	ฝั่งสุดโปรดของหมี	ยุงลาย	เพลง ย่ง (ยุง)

ตัวอย่าง
อักษรไทยที่ใช้เขียนภาษาท้องถิ่น
กะเหรี่ยงโปว์
เขมรถิ่นไทย
ม้ง
มลายูถิ่นไทย (ปาดานี)
มอญ

พยานะในภาษากะเหรี่ยงโปว์*

พยานะต้น

* ข้อมูลจาก มุขนิธิภาษาศาสตร์ประยุกต์ และโรงเรียนนำร่องภาษาไทย-กะเหรี่ยงโปว์
สพป.เชียงใหม่ เขต ๕

สระเสียงสั้น ๑๐ รูป

สระเสียงยาว ๑๐ รูป

สระเสียงยาวนาสิก ๑๐ รูป

พยัญชนะต้น

พยัญชนะในภาษาเขมรถิ่นไทย*

พยัญชนะท้าย (ตัวสะกด)

* ข้อมูลจาก โรงเรียนบ้านโพธิ์ทอง โรงเรียนนาร่องภาษาไทย-เขมรถิ่นไทย สพป.สุรินทร์ เขต ๓

สระในภาษาเขมรถิ่นไทย^{*}

สระ

ตัวอย่างการประสมสระ

พยัญชนะในภาษาม้ง (ขาว) *

พยัญชนะต้น

พยัญชนะท้าย (ตัวสะกด)

* ข้อมูลจาก มุลนิธิภาษาศาสตร์ประยุกต์ และโรงเรียนนำร่องภาษาไทย-ม้ง สปป.เชียงราย เขต ๔

สระในภาษาม้ง

อักษรไทย	อักษรโรมัน	ตัวอย่างคำ
เ-	E	เต้
เ-ง	Ee	เผ่ง
เ-อ	Aw	เก๋อ
เ-า	au	เฮลา
เ-ีย	ia	เยีย
ไ-	ai	ไฮ
-ง	oo	ทัง
-อ	o	ฉ้อ
-ัว	ua	ทัว
-า	a	น้ำ
-ี	i	มี
-ึ	w	นตี
-ู	u	พลู

วรรณยุกต์ในภาษาม้ง

อักษรไทย	อักษรโรมัน	ตัวอย่างคำ
	O	ขอ (บวม)
ไม้เอก (ˊ)	M	ม่่า (ข้า)
ไม้โท (ˊ)	J	ม่่า (รีบ)
ไม้ตรี (ˋ)	B	ม่ือ (เจ็บ)
ไม้จัตวา (+)	V	ค้ำ (กว้าง)
วรรณยุกต์พิเศษ (หื)	S	จอหื (เครื่องดำข้าว)
วรรณยุกต์พิเศษ (หื)	G	มัวหื (ขาย)

พยัญชนะในภาษามลายูปาตานี*

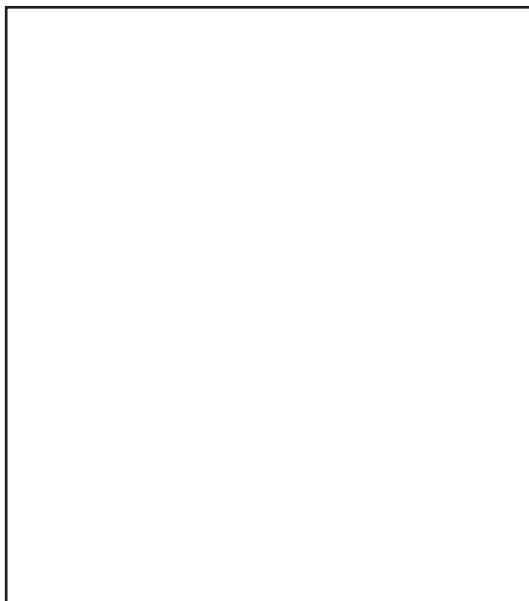
พยัญชนะต้น

สระเดี่ยว

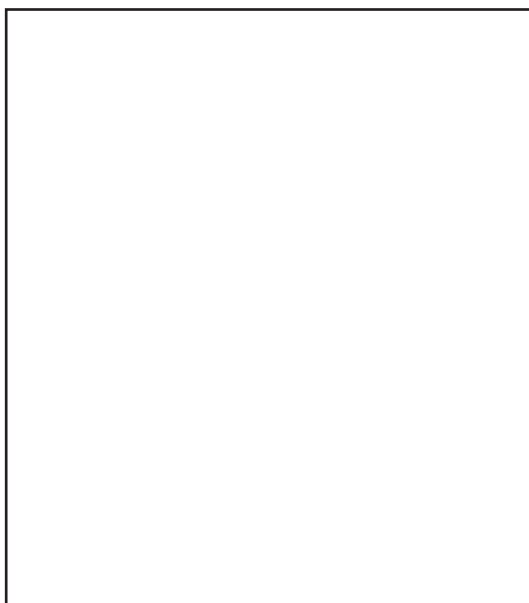
สระเรียง

*ข้อมูลจาก สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล
และโรงเรียนนาร่องภาษาไทย-มลายูปาตานี

พยัญชนะในภาษามลายูปาตานี มี ๓๐ ตัว *

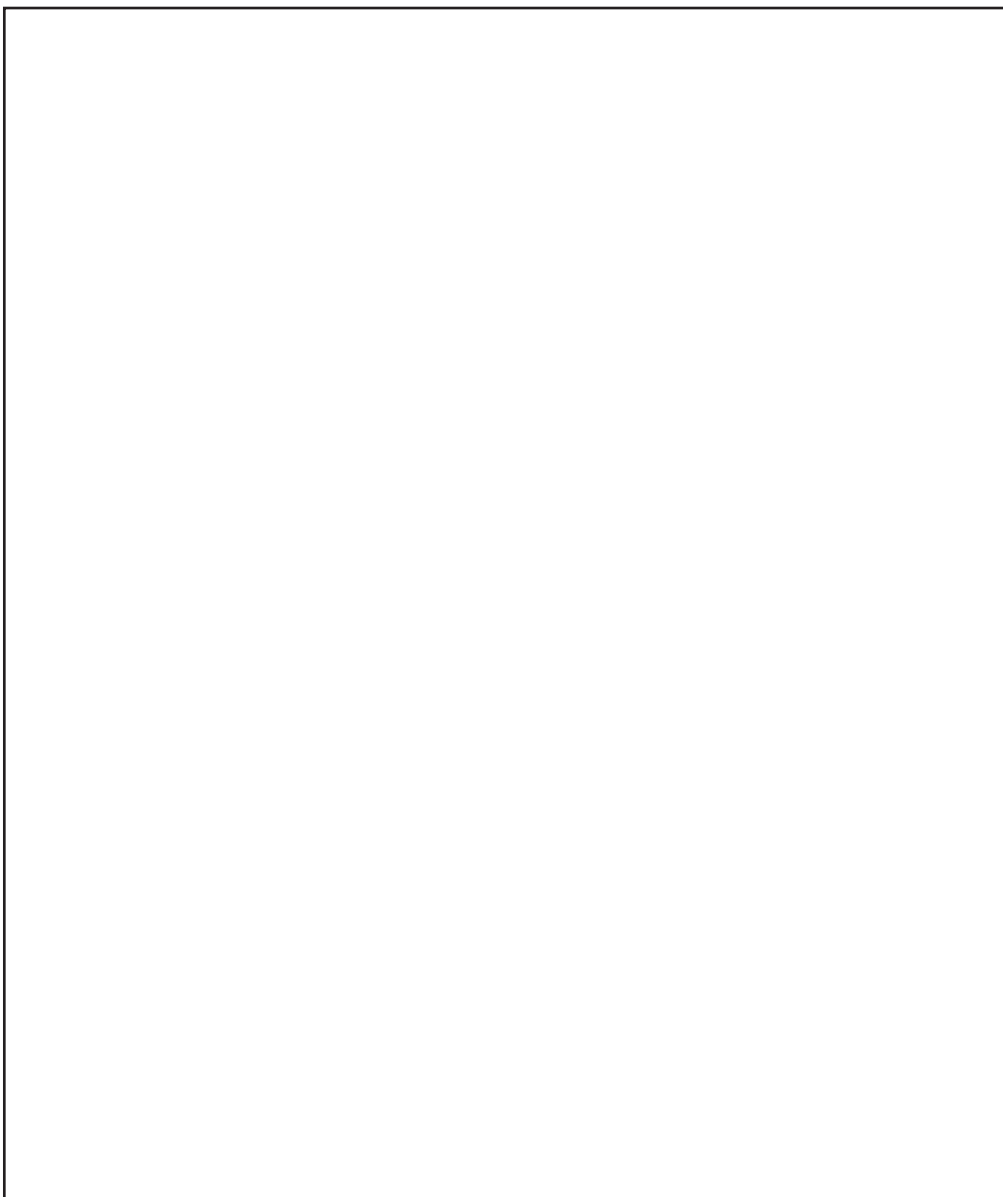

พยัญชนะไทย มี ๔๔ ตัว

* แสดงพยัญชนะ (ในวงกลม) ที่ซ้ำกัน ระหว่างภาษามลายูปาตานีกับภาษาไทย

พยานะในภาษามอญ^{*}

^{*} ข้อมูลจาก มูลนิธิภาษาศาสตร์ประยุกต์ และโรงเรียนนำร่องภาษาไทย-มอญ สพป. กาญจนบุรี เขต ๓
(ส่วนรูปสระในภาษามอญ นั้นใช้อย่างเดียวกับรูปสระในภาษาไทย)

ตัวอย่าง
เรื่องเล่าภาษาท้องถิ่นอักษรไทย
กะเหรี่ยงโปว์
เขมรถิ่นไทย
ม้ง
มลายูถิ่นไทย (ปาดานี)
มอญ

เพลงคล้องพู่ปี ☆

ทเคเกลลจอง ทพุแหม่โอะแอเม้งแอมยู้ดซู้ บางซอ คี้ยั้ง ทวี่งเม้ง
หู้เม้ง ทซู้ง โอลนึ่ง คี้ยั้งแม่มื่อางอ วึ่ง เป้ง นี อมู้พางซ้างโอะ เมะเว้ทซู้ง
คี้ยั้งโล้เว้ “ค้องเนงอั้งนอ กมู้พางอซ้างเกทซู้ง เกมู้ากตองซ้าอะซ้า”
ฟี่คี้ยั้งโคล้ที่มื่อองนอ ทอลู่ง ไช้งทางไจ้ะเว้ “จมเกมู้งพางตื้นซี้งลแฉ้ชี-ชี”
คี้ยั้งอางซี้งแควเวิ้ลแดแบ มื่อองคี้ยั้งโคล้ทาง ไจ้ะเว้ “นโอะฟี่จองเล้
เนโพลทางนซ้ะลปี” คี้ยั้งชยื่อองล้าองซ้ะแควเว้เพลงคล้องพู่ปีมื่อองโคล้ทาง
“นเกทพุแหม่พู่ปีอั้ง นมเกมู้งพางดีเฮ้อซี้ปีจะเล้ กเว้กพะดูพะลี้ง
แน้นลเก็งดีเฮ้อแบ”

คี้ยั้งอางจ๊ะทพุแหม่อแฉ้แพไจ้ะเว้ “นซี้งไจ้ะปีจะเล้” ทพุแหม่อแฉ้แพ
ไจ้ะเว้นางเม้งอะ เป้งนึซ้ะเมคี้ยั้งดีโคล้ทาง “ท้องแน้นอล้อ” เพลงคล้อง
ไหญ้งไวะ อซ้ะมีนางปีอะ โอะกะตบลีนี้ง ลโทะแย้ฟี่คี้ยั้งมิ่งนอ โอะโอะคี้ยั้ง
แน้นฟ้าแซ้ทางดีซ้ะปะ คี้ยั้งชยื่อองทางเท่อไจ้ะเว้ “จแน้นฟ้าแซ้ ทเม้งเล้โอะจแน
ฟ้าอั้ง” ลโทะแย้นอแบเว้ เพลงคล้องยั้งพะพีนอ แฉ้คี้ยั้งชยื่อองทางเท่อ เพลง
คล้องลี้ซ้างอางจ๊ะเว้ “นแบทเม้งเล้” คี้ยั้งโล้อะ-อะไจ้ะเว้” จลซี้ง แฉ้แบ
ทเม้งเล้โอะจแน้นฟ้าอั้ง จแม้ไฆวะลซี้แบ”

* ภาษากะเหรี่ยงปกาเกอญอเรื่องสิงโตกับแมงมัน

เพ่งคล็องไจ้ะเว “แกม๊าจแม๊ไฆวะแน-แซ่” คึ่ยั้งพลั้งล้างอคู
เพ่งคล็องล้างนึคึ่ยั้งอแน่พ้า ลปนะนอ เพ่งคล็องทวี่งทางเทิ่งฮั้ง
คึ่ยั้งไจ้ะเว “ทบลั้เต้เต้ ออู้้งนึ่งนอ นซั้ะเฒ่ทางดี๊แย-ซึ่” เพ่งคล็อง
ไจ้ะซ้าเว “จซั้ะเฒ่ ทางพ้าแบ แบเค้าะ จซั้ะลเอมีแบ” คึ่ยั้งไจ้ะเว
“จอวี่งซั้ะซู้ล่อ ท้องลนึ่งแยลี้ก๊ะนอ นกกกั๊พาง แน่นอทีเมะ พูปีฉี่ฉี่
นเซ็งฉี่ซั้ะฉี่ เซ็งโคล้ซั้ะโคล้ ลู่งมิ่งแฉล้างโค๊ กมตองซ้าชะซ้าแน
กมลิ่งอางโละซั้ะ” เพ่งคล็องอ ซั้ะมีเต้เต้ ลแฉแย้นอ เพ่งคล็องดีทพู
แซ่กั๊ตังเอ โละอซั้ะ โอดีทเซ็งมีซั้ะมี ทเซ็งฮวี่งซั้ะโย้คุมะ

จิง เล่อ ญี่☆

เนต^๑ ลอ^๒หึ เล่อ^๓ มั่ว^๔ อี้^๕ ตู^๖หึ เมญัว^๗ ตู^๘ เบ^๙ ฮู^{๑๐} อัว^{๑๑} จิง. นี^{๑๒}หึ ยอ^{๑๓}หึ เนง^{๑๔}หึ
เจ^{๑๕} เม^{๑๖}ง^{๑๗} เทีย^{๑๘} ญี่^{๑๙}เย จอ^{๒๐}หึ ปื่อ^{๒๑}กี้^{๒๒}หึ. จิง จอ^{๒๓}หึ เต^{๒๔}า อี้^{๒๕} กง^{๒๖}หึ ปื่อ^{๒๗}กี้^{๒๘}หึ เม^{๒๙}ง^{๓๐} เนต^{๓๑}อ^{๓๒}
ตอ^{๓๓}หึ เฉ^{๓๔}. เทีย^{๓๕} ฮ้อ^{๓๖} ล้า^{๓๗} ก้า^{๓๘} เต^{๓๙}รา ก่อ^{๔๐} ฉี^{๔๑}หึ ฌ้อ^{๔๒} มั่ว^{๔๓} ญี่^{๔๔}เย มู^{๔๕}หึ น้อ^{๔๖}. ฌัว^{๔๗}ง^{๔๘}
ฮน^{๔๙}ญื่อ^{๕๐} เท้า^{๕๑} จิง เกอ^{๕๒} เนต^{๕๓}อ^{๕๔} ลอ^{๕๕}หึ. จิง ยัว^{๕๖} มู^{๕๗}หึ ไล่^{๕๘} เทีย^{๕๙} ญี่^{๖๐}หึ เต^{๖๑} เต^{๖๒}รา จ่อ^{๖๓}
ปื่อ^{๖๔}กี้^{๖๕}หึ.

มั่ว^{๖๖} อี้^{๖๗} ฮน^{๖๘}ญื่อ^{๖๙} จิง มู^{๗๐}หึ ไล่^{๗๑} จ่อ^{๗๒} ปื่อ^{๗๓}กี้^{๗๔}หึ. จิง ป่อ^{๗๕} ฮ้อ^{๗๖} ตู^{๗๗}หึ เม้า^{๗๘} ญี่^{๗๙} ต้า^{๘๐} ต่อ^{๘๑}
น้อ^{๘๒} นี^{๘๓}หึ จ่อ^{๘๔} ปื่อ^{๘๕}กี้^{๘๖}หึ. จิง ปิง^{๘๗} เลี้ย^{๘๘} เฮ้ง^{๘๙}. จิง เล่อ^{๙๐} ฉี^{๙๑}หึ เต^{๙๒}า ฮ้อ^{๙๓} ตู^{๙๔}หึ เม้า^{๙๕} ญี่^{๙๖}
เต่อ^{๙๗} มู^{๙๘}หึ ลี^{๙๙}. จิง เทีย^{๑๐๐} ฮัว^{๑๐๑}ง^{๑๐๒}. เม^{๑๐๓}หึ เอ^{๑๐๔}หึ ลอ^{๑๐๕}หึ ป่อ^{๑๐๖} จิง ฮัว^{๑๐๗}ง^{๑๐๘} เม^{๑๐๙}หึ เอ^{๑๑๐}หึ นง^{๑๑๑}หึ
เตีย^{๑๑๒}หึ

“ก้อ^{๑๑๓} ฮัว^{๑๑๔} อัว^{๑๑๕} ต้า^{๑๑๖} ฉี^{๑๑๗} น้า^{๑๑๘}” จิง เทีย^{๑๑๙} เท้า^{๑๒๐} เม^{๑๒๑}เย เต^{๑๒๒}รา เม^{๑๒๓}หึ เอ^{๑๒๔}หึ มลง^{๑๒๕}หึ
ตาร^{๑๒๖}หึ. เม^{๑๒๗}หึ เอ^{๑๒๘}หึ ไฮ^{๑๒๙}หึ เตีย^{๑๓๐}หึ

“กู^{๑๓๑} ม่า^{๑๓๒} เล่อ^{๑๓๓} ญี่^{๑๓๔} เต^{๑๓๕}รา ก้อ^{๑๓๖} ลื่อ^{๑๓๗}” เม^{๑๓๘}หึ เอ^{๑๓๙}หึ เล่อ^{๑๔๐} ญี่^{๑๔๑} ฉี^{๑๔๒}หึ มู^{๑๔๓}หึ. เม^{๑๔๔}หึ
เอ^{๑๔๕}หึ เทีย^{๑๔๖} ลอ^{๑๔๗}หึ นต^{๑๔๘} รอ^{๑๔๙}หึ จิง ฮัว^{๑๕๐}. ลัว^{๑๕๑} เต^{๑๕๒}ฮ^{๑๕๓}า ลอ^{๑๕๔}หึ ป่อ^{๑๕๕} จิง เทีย^{๑๕๖} เม^{๑๕๗}หึ เอ^{๑๕๘}หึ
ฮัว^{๑๕๙}ง^{๑๖๐}. ลัว^{๑๖๑} นง^{๑๖๒}หึ เตีย^{๑๖๓}หึ

* ภาษากะเหรี่ยงปกาเกอญอเรื่องวักน้าวโปด

“อ้าว จาहीं เน้ ชั่ว น้า” อ้อ ตูห์ เที้ย ท่า เตรา ลัว มลงห์ ตาห์. ลัว
ไฮห์ เตียห์

“กู๋ ม่า เล่อ ญี่ เตรา ก้อ ลื่อ” เตีย ลีห์ กู๋ เล่อ ญี่ มูห์ ฉีห์ เตา.
ลัว เที้ย ลอห์ นต รอห์ อ้อ ตูห์ ชั่ว. เจห์ มัว อี้ ตูห์ มู๋ ยา ลอห์ ป่อ จัง,
เมห์ เอห์ เที้ย ลัว ชั่วๆ. มู๋ นงห์ เตียห์

“เน้ ชั่ว ต้า ฉี น้า” ลัว เที้ย ท่า เตรา มู๋ มลงห์. มู๋ ไฮห์ เตียห์

“กู๋ ม่า เล่อ ญี่ เตรา เน้” มู๋ เที้ย ลี ยา มูห์ ศอห์ เนต่อ ตูห์ ญี่. ชี
เจห์ อ้อ ตูห์ ญี่ เค่อ ลี ดี เดฮีย มูห์ เล่อ. จัง, เมห์ เอห์ เที้ย ลัว ซ่า
ฉีห์ เต่อ ไฮห์ เตียห์

“อ้าว จาहीं มู๋ ฮอ เล่อ เตา ญี่ มูห์ เล่อ. จัง นงห์ มู๋ ไฮห์ เตียห์

“ก้อ อ้ว ลี จาहीं ญี่ เที้ย มูห์ เล่อ” มู๋ ไฮห์ เตียห์

“กู๋ กู๋ เปล่ ญี่ ชี” จัง ยชงๆ เลี้ย เที้ย เฮา ปือกี้ห์ เตรา เล่อ เล่อ
เดอห์ น้อ.

แย้ย คิ้ว น้อง เมื่อน มี^{*}

แย้ย คิ้ว เมียน เมื่อน มี มุย ออย จแน้ย มาเิง มาจาน
เมื่อน มี ชี จแน้ย รุจ เตวี ลิจ ปวง ลือ ซมาอะ ปิจ จเมิง

แย้ย จ้อง ออย เมื่อน ลิจ ปวง มาเิง จเริน จเริน
แย้ย ลีย อะ จแน้ย ออย เมื่อน มาเิง มุย เต็จ ปี เดิม
เิง กรอย อะ จแน้ย ออย เมื่อน แบ้ย จาน เมื่อน เกอะ ลิจ ปวง มุย เต็จ แดล

แย้ย เค็ง จนับ ลีย อะ จแน้ย ออย มาเิง นุน- ปรำ จาน
เมื่อน ชี จแน้ย มัน มือด แย้ย ยัว รำเป็ด แว้ย เทอ ออย เมื่อน เพ็ด
จนับ ลุด เตวี ลุด โม
ต่อโม เมื่อน เท็ด คลัง ลีย เทอ ออย มัน ลิจ ปวง ติจ
แย้ย คิ้ว อังกุย ยม ปรวส มัน เมียน ปวง เมื่อน โฮบ

* ภาษาเขมรถิ่นไทย (สุรินทร์) เรื่องยายเหี่ยวกับแม่ไก่

ริง เค็นอิ อังแกบ*

เมียน อังแกบ มุย อาซไร เนวี นื่อง ชรัย มาคาง ก๊อด ลูกตา
เคิญ ลูกตา บาน ชัน อาฮาร จังญู เวีลไง อังแกบ เกอะ กิด จ้อง
เกิด ลูกตา ลูกตา ชัน จังฮัน รุจ ยัว บาย ชบัส ออย เมอิน อังแกบ
เกอะ กิด จ้อง เกิด เมอิน

เมอิน เวีย บาน จแนีย ซี ชรุล มั่น ปปาก เตวี รัว คลุน แอญ ซี
จแนีย เนวี จังญู จังญู เกอะ เมียน จแก โม แดญ คำ อังแกบ เกอะ
กิด จ้อง เกิด จแก ชแนีย จแก เกอะ ซี บาย แดล เมอิน มน อง
พอ ตา เมียน มนีส โม รัว ลูกตา จแก เวีย ลีย เตัญ คำ มนีส นุส
มนีส ลีย เตียด จแก ปัด ตีบ อังแกบ เกอะ กิด จ้อง เกิด มนีส เวเลีย
นุส แอญ เกอะ

เมียน รุย มาตุ เอिर โม ตม จ้อง จม็อส มนีส มนีส รำคาน เกอะ
ลีย กรอก แจัญ อัง แกบ เกอะ กิด จ้อง เกิด รุย มนอง อ่ำปุง ตากิด
เนวี พลีน พลีน รุย นุส เกอะ เอिर ตม ตม จม็อส อังแกบ อังแกบ
เกอะ ลีน นาด ลิด ปแล็บ วี รุย นุส ลีย กิด บาน ทา เกิด อย เกอะ
มันเจีย เปิน เกิด คลุน แอญ

* ภาษาเขมรถิ่นไทย (สุรินทร์) เรื่องกบ

เลา ไช้ ขุ่เหี้ย ปี่ลหี่*

มั่ว อี้ ตาห์ กี่เห่า เล่อ นค้อ มั่ว อี้ ตูห์ เลา ไช้ ขุ่เหี้ย ปี่ลหี่ ตี้ อี้
กงหี่ ฮ่า ยซ่ง นีหี่ เต่า เล่อ นค้อ ลอหี่ ข้ว. เจหี่ มั่ว อี้ ตูห์ ปี่ลหี่ ปี่ลหี่
เยซ เตรา เนต้อ ตูห์ ปี่ลหี่ เต่า ฮน้อ ตูห์ เลา ไช้ ข้ว นีหี่ เที้ย ลี นกาห์
ตั้ว ต่อ ตูห์ ไช้. ต้า ลีหี่ ตูห์ไช้ ป่อ ตูห์ ปี่ลหี่ อ้ว เนต้อ เล่อ. เจหี่ ตูห์ ไช้
เที้ย ลี ยา มูหี่ เฉอหี่ เล่า นฉีหี่ นตง เล่อ. ปี่ลหี่ ตั้ว คอหี่ ไช้ ปี่ลหี่ เลี้ย
เฮ้ง. ปี่ลหี่ เที้ย ลี ตาห์ ไช้ เตียหี่ กู ฉีหี่ ยอหี่ ตั้ว ต่อ ก้อ ตี้ ยอหี่ ก้อ
ข้ว คอหี่ กู เลี้ย กู เที้ย ลี ตั้ว มลงหี่ ซี้. ่ว กู ป่อ เนี้ย ฉอ กู เฉอ เล่อ
กู ญั่ว เลี้ย เฮ้ง ลี กู ฮน้อ ก้อ ข้ว อ้ว เตรา กู ยซง เลี้ย เฮ้ง กู เที้ย
ตั้ว มลงหี่ ซี้. ตูห์ ปี่ลหี่ ตาห์ ลี อ้ว เตรา ตูห์ ไช้ เลี้ย มั่วหี่ “ไช้ เที้ย
เตี เตียหี่ กู ป่า ก้อ ตูห์ เลี้ย เฮ้ง ลี. ไช้ เที้ย ไฮหี่ เตียหี่ ยอหี่ ลี กู มา
ตร้อ ข้ว ตั้ว เตรา ก้อ มลงหี่. ปี่ลหี่ ไฮหี่ เตรา ไช้ เตียหี่ ยอหี่ ก้อ ลอหี่
ข้ว เยซๆ ก้อ ฮน้อ เฉ็ง เที้ย มาหี่ ฮ่า ยา ยซง มลงหี่ ฉ่า. ตูห์ ไช้ เที้ย
ลี ยา ลอหี่ ข้ว เยซๆ ตูห์ ปี่ลหี่. ตูห์ ปี่ลหี่ เที้ย ลี ตร้อ ไฮหี่ เตรา ไช้
เตียหี่ กู มลงหี่ ก้อ ข้ว กู เข มั่วหี่ มลงหี่ มาหี่ ยซง มลงหี่ เฮ้ง ยอหี่
ก้อ ข้ว ก้อ เฉ็ง เข มั่วหี่ ข้ว เที้ย มาหี่ ฮ่า ยา ยั่ว คอ เลี้ย เที้ย ยั่ว
ยซง มลงหี่ เฮ้ง ลี. ตูห์ ไช้ ตรัว ตูห์ ไช้ เที้ย ลี เขมั่วหี่ ข้ว เจหี่ ตูห์ ปี่
ลหี่ เที้ย ลี ตี้ เฟลล นทอหี่ ไช้ จ้า ต้า จ้อ มูหี่ น้อ เล่อ.

*ภาษาม้งเรื่องไก่ป่ากับแมวป่า

อหิ*

ม้าว อี ตูห์ ป้อ อหิ จ้อ ฌี ตูห์ เม ญั่ว ม้าว อี ตูห์ เม ญั่ว อหิ
เม ตูห์ ป้อ อหิ ฮลู่ เฮ่ง ฌีห์ ฌู ตูห์ เม ญั่ว อหิ มูห์ เก่ ลี. ตูห์ ป้อ
อหิ เที้ย ม้าว ตูห์ เม ญั่ว อหิ เอ้ เตร้อ เนต้อ นตร้า เข้า อี คี๋ ฮี.
ม้าว อี ฮนึ่ง ตูห์ เม ญั่ว อหิ เม เค่อ มื่อๆ ตูห์ ป้อ อหิ เค่อ จ้อ ตูห์
เม ญั่ว อหิ เม มูห์ เนทรีย กี้ห์ จั่ว. กี้ห์ จั่ว ไฮห์ เตียห์ ตูห์ เม ญั่ว
อหิ ฌีห์ เต่า เข้า มูห์ เก่ ลี นีห์ เที้ย ลี เข่าห์ๆ ยชอห์ ยั่ว ฌู เจีย ตูห์
เม ญั่ว อหิ มูห์ เก่ เที้ย เที้ย ม้าว ยชอห์. เท่า ลอห์ ศอห์ ฌ่อ ตูห์
ป้อ อหิ เที้ย เจีย ตูห์ เม ญั่ว อหิ เม มูห์ เก่ อี เลงห์. คี๋ เท่า เนต้อ ลอห์
ตูห์ เม ญั่ว อหิ เที้ย มูห์ เต่าห์ เก่ เที้ย ม้าว ยชอห์ เล่อ เล่อ เล่อ เดอห์ ยชง
เลี้ย เกอห์.

* ภาษาม้งเรื่องเปิด

แก่ง ก็ ตรึง ฉนวนตุ้*

ตรึง ฉนวนตุ้ ยฮอร์ อี้ ลู ตรึง เลี้ย เเฮ้ง. เลี้ย มุหิ คอหิ เตรา เล้า
เข่านตุ้. ตรึง ฉนวนตุ้ ยฮอร์ อี้ ค้อ เก มุหิ ลอหิ. เนตอ ตี้ เนงหิ เนตี้ย เต
เที้ย เนงหิ เข่านตุ้. ยฮอร์ เล้ง ตีหิ ซ้า มุหิ เล้า นตุ้ ยัว ฉู เนจ เล้า ตรึง
ฉว นตุ้. นีหิ เที้ย ยฮอร์ อี้ ค้อ เก มุหิ ลอหิ เนตอ ตี้ เนงหิ. มัว อี้ ฮนึ่ง
ด้า นคิหิ ญหิ เนฉว มัวหิ เพ. เที้ย เซอหิ ไนฉ เกอหิ เกาหิ. นีหิ ฮน้อ
เตี้ยหิ เฮ้า เที้ย เต นอ มัว อี้ ตูหิ ป้อ เนี้ย. ยชง เนก้า ฮัว อัว “เนค้อ”

ยฮอร์ ตูหิ ป้อ เนี้ย อัวหิ ยชง เนก้า เปล้า มัวหิ ฉะหิ. เที้ย เปล้า
เฮา เนฉง ยงหิ. เนฉว มัวหิ เตอ มอหิ ญงหิ. ด้า ลีหิ ยฮอร์ คี นู ลีหิ
ลึง ตูหิ ป้อ เนี้ย, คี นูลีหิ ลึง ยฮอร์ อี้ ตูหิ ฮลัว อัวหิ ยชง เนตราหิ เที้ย
มัว เป้ง ซี้ เเฮ้ง. ซี้หิ ลี ฉัว แซง มัว ฮี อัว นีหิ ยฮอร์ อี้ ตูหิ เนงหิ อัว
เนงหิ เข่า นตุ้ เที้ย เนงหิ เนตี้ย เต มัว ค้อ เก เจี้ย เลี้ย เตรา นีหิ, มัว
อี้ ฮนึ่ง อัว ไตหิ เข่านตุ้ ตูหิ ตู เตา ตัวหิ. เที้ย ฉว อ้อ ตูหิ เป้ง ยแซง
ลอหิ ทอ คี นูลีหิ ลึง มุหิ ฉัว แซง เตรา นีหิ ตูหิ ตู ลู เนตงหิ ตัวหิ. อัว
เนต คี นูลีหิ ลึง ยัว มุหิ นีหิ เตา ไฮหิ เตรา นีหิ ตูหิ ป้อ เนี้ย ไฮหิ เตี้ยหิ

“ก้อ ฉวอ เฮ้อ ฮ่อ ตรึง เที้ย ใจ, เท้า ตีหิ ภู ตรอ ลอหิ คอหิ มา เฮ้อ
ฮ่อ ตรึง” นีหิ ไฮหิ ตาหิ นีหิ เที้ย นตรอหิ อ้อ ตูหิ เป้ง ยแซง เนจ เนตอ

* ภาษาม้งเรื่องตำนานภูชี้ฟ้า

มุหิ เตรา เสา ฌานตุ์ เล่อ, เดฮา มุหิ เตา เป็ ฮนึ่ง ต้า
 เตียห์ คี๋ ญี่ลีหึ่ง ฌิห์ ฌื่อ ฌื่อ เล่อ, นีห์ เทีย ลี เคีย อัว
 ปอห์เลาห์ เลาห์ ท่อ ม่อ น้อ. เนค้อ ฌิห์ เป้า เนค้อ เทีย ลี ฌื่อ
 ต้า นคี่ห์ญุห์ ปอ เทีย จ้อ เนค้อ มุหิ เสา ฌานตุ์ เล่อ. คี๋ ญี่ลีหึ่ง
 ลึ่ง ตรอ ฌ้า ลอห์ คอห์ ฌื่อ จาห์ ฌิห์ ปอ ป้อ เนีย เล่อ นีห์ เทีย มัว ได้
 เอีย ฮี๋ ฮัว ลอห์ ฌื่อ ไล้. เทีย เป้า เตียห์ ต้า จ้อ เนค้อ มุหิ เล่อ,
 นีห์ เทีย นขา นต้า เทีย ฌ่า เนค้อ ตัว เสา ฌานตุ์ เล่อ. คอห์ เนค้อ
 นคี่ห์ญุห์ ฮ่อ ตรัง. นีห์ เทีย เนท นคี่ห์ญุห์ เตียห์

“เจีย ลี มัว ภู ป้อ เนีย ตรอ ลอห์ ยอห์ ฌิห์ มัว มาห์ ปอ ซี้ ซี้ ลี”
 นคี่ห์ญุห์ นขา ฮี๋ เตรา เตาห์ เตอ ฌ่า ฌื่อ ตัว, คี๋ ญี่ลีหึ่ง ฌา ตี๋ นตาห์
 เตรา นคี่ห์ญุห์ ตู อัว ๒-๓ ยา เค่อ ลี คัว เนกาห์ ลี ฮี เล่อ เทีย.
 นคี่ห์ญุห์ ฌา ฮี๋ เตา เตรา ลีหึ่ง, ลีหึ่ง ยชา เดฮา เปลอห์ เล่อ, ลี ตัว
 เตา ๗ ฮนึ่ง ๗ ฮมอ นคี่ห์ญุห์ ยัว ลี เตียห์ เตียห์. นคี่ห์ ญุห์ เทีย มัว
 เนค้อ ปอ เกียห์ ลอห์ เตรา ฌ่า เนตีย เต เล่อ ลีหึ่ง เทีย ลี ตีห์
 เพลอ เล่อ ฌ้า ลอห์ เล่อ. เจห์ นคี่ห์ญุห์ เทีย ลี ฌา ตี๋ เตาห์ เตรา ตรัง
 ฌวนตุ์ ตู นทรอ เนพา นพี่ ลอห์ เตรา ฌ่า เตีย เต เล่อ. เทีย อัว เตรา
 เนงห์ ฌานตุ์ เทีย เนงห์ เนตีย เต มุหิ ลอห์ ไล้ ฌัวห์ ฌิห์ ลี เตา เล่อ.

อะโมจ จ็อค อะค็อก ☆

กลา เตอะ กลอ เปอะ มั่ว เกอะ โล โจน 5 โจน โตดอ็อค เกาส ไยะ
มู อะค็อก อะค็อก เปื่อ ม่อง โสมญ จัว เรื่อ จัว ตอย โสมญ จัว สมาน
“มูปะ เกอะ เปื่อ ม่อง อัว รอ” “อัว โมจ เกอะ เตาส โสมญ จัว กอม ระ”
โสมญ จัว กอ อะค็อก เตาส กาละ อะค็อก เตาส โสมญ จัว จัว กาด
ตอย เกาส นอม ชุ ช็อค ดาจ เกาส อ็อค ระ

อะโค เกาส โมจ ปรว สี่ เกลิง สะเน อะค็อก สอม “ อัว เฮอะ
เตาส โสมญ จัว อัว เตาสโมด ปรว ระ” อะค็อก เตาส อะโมจ ปรว
กลุ่ เเทม ปรว กู่ ดาจ ไปลัก ฮ้อย ทาน ตอย กยา อะไว่ก โมจ ปรว
สะ वो आ रा อะค็อกสอม “อัว เฮอะ เตาส โมจ ปรว อัว โมด เกอะ
เตาส กยา “ โสมญ จัว กอ เตาส ระ

อะค็อก เตาส กยา อะไว่ก ฮ้อย ทาน สะรอธ นอม ชุ ตุ่ม สะไกธ
อะเน่าวกรุ่น มั่ว ไมะ เฮอะ ตุ่ม อะค็อก สอม “อัว เฮอะ เตาส กยา อัว
โมจ เกอะ เตาส อะเน่าว กรุ่น ระ” โสมญ จัว กอ เตาส ระ

* ภาษามอญเรื่องเจ้าต่างอยากเป็นอะไร

อะต๋อ๑ก เต๋๑ส อะเน๋๑ว กรุ่น เปรียง มั่ว เกลิง ที่ สะรอส๑ ทោះ อี๑ด
อะต๋อ๑ก สอม “อั่ว เฮอะ๑ เต๋๑ส อะเน๋๑ว กรุ่น อั่ว โม่๑จ เก๋๑อะ เต๋๑ส
เปรียง ระ” โสม๑ญ จั่ว กอ เต๋๑ส ระ อะต๋อ๑ก เต๋๑ส เปรียง ที่ ม่๑ง อี๑ด
ซอม ตอย มะ๑นึ๑ ร่๑บ กิด เจ็๑ก แต้๑จ โล่ อะต๋อ๑ก สอม “ อั่ว เฮอะ๑ เต๋๑ส
เปรียง อั่ว โม่๑จ เก๋๑อะ เต๋๑ส เจ็๑ก “โสม๑ญ จั่ว กอ เต๋๑ส ระ

อะต๋อ๑ก เต๋๑ส เจ็๑ก แต้๑จ อี๑ด ซอม ตอย น้อย มั่ว กิด เจ็๑ก ปี๑ด
อา อะต๋อ๑ก สอม “ อั่ว เฮอะ๑ เต๋๑ส เจ็๑ก อั่ว โม่๑จ เก๋๑อะ เต๋๑ส น้อย ระ”
โสม๑ญ จั่ว กอ เต๋๑ส ระ อะต๋อ๑ก เต๋๑ส น้อย อา กลี๑ด เขี๑ะ อะ๑นะ สะ
ก่๑ว สะก่๑ว สะเตี๑ย กิด น้อย ไต่๑ส กรี๑บ น้อย สอม “ อั่ว เฮอะ๑ เต๋๑ส
น้อย อั่ว โม่๑จ เก๋๑อะ เต๋๑ส สะก่๑ว ระ”โสม๑ญ จั่ว กอ เต๋๑ส ระ

อะต๋อ๑ก เต๋๑ส สะก่๑ว อา กลี๑ด เขี๑ะ อะ๑นะ กลอ กลอ สะเตี๑ย
กิด สะก่๑ว ระ อี๑ด อะ๑น๑ด อะต๋อ๑ก อัด โสม๑ญ จั่ว กะเลี๑ยง เต๋๑ส กลอ
เปี๑อะริ๑ม ตอย จาว อา ม่๑ง กะรุ๑ม เก๑ บอว สะเกี๑ ระ

ประราว อะเชาปุดไกอง*

กลอน ไต่ฮอะลื้ม ฮะดาจ กลัดทေး กยี่ ระ
ฮะดาจ โลไฟะ โล่น ฮุม จิส เตื่อเต่าฮ อะร๋อง ปะจ๊อก
ซื้มจาด โมญู ปะไรง เกลิง เชิง นาก ยี่
ฮะกือ กอ อะแยย เล เกอะ นา กยี่ กอม
ชาย กอ ไฮง เล อะลอก นา ดุด เกอะ นา กยี่ ระ
ซื้มปลู มั่ว ลู ปะแรจ บักอา กะมาย ยี่
กาละ ลู อะเลียง เกลิง กยี่ ฮือด อา ระ
อะเชา เกลิง จอบ ร๋อง กยี่ ปะดอว กะมา เฮอะ มั่ว ตอย
อะเชา ไปก ฮีเวิม “โฮ้ย่าย” ท้อกโนญู เตื่อกอ โนญู โดด ปุดไกอง
อะเชา โนญู โดด ปุดไกอง ม่อง เตื่อกอ ละมูฮ ระ

* ภาษามอญเรื่องมดแดงก้นป่อง

มู่ปะ*

ซุ ซุ มู่ปะ เกอะ จ๊อก ฮึด นู๋ ป๊อก คุณ ระ อ้าว ไตฮ์ จ๊อก
ป๊อก ป๊อก มู่ปะ เกอะ คุณ ฮึด นู๋ กะ โม่ก ระ อ้าว ไตฮ์ คุณ
กะ กะ มู่ปะ เกอะ โม่ก ฮึด นู๋ เปรียง อะลุ่ม ระ อ้าว ไตฮ์ โม่ก
เปรียง เปรียง มู่ปะ เกอะ อะลุ่ม ฮึด นู๋ มะนีส ตัก อ้าว ระ อ้าว ไตฮ์ อะลุ่ม
มะนีส มะนีส มู่ปะ เกอะ ตัก ฮึด นู๋ เปยื่อ เป็ง ระ อ้าว เกอะ ตัก
เป็ง เป็ง มู่ปะ เฮอะ จิ้น ฮึด นู๋ อุด เตียก ระ อ้าว เฮอะ จิ้น
อุด อุด มู่ปะ เกอะ เตียก ฮึด นู๋ พร๋อว กู ระ อ้าว เกอะ เตียก
พร๋อว พร๋อว มู่ปะ เกอะ กู ฮึด นู๋ แ่งย อะเรอะ ระ อ้าว เกอะ กู
แ่งย แ่งย มู่ปะ เกอะ อะเรอะ ฮึด นู๋ อ้าว ทัง คาจ ระ อ้าว เกอะ อะเรอะ
คาจ มั่ว ปื่อ มั่ว เกริง เทิง ม่อง เฮอะ ฮึด มู่ปะ เกอะ อะเรอะ ม่อง รอ

*ภาษามอญเรื่องทำไม

ต๋อกรอ ต๋องัน อีเตะ ตัว แอ็กอ ☆

อาตอ ซาตุ อารี, ต๋อกรอ ดูโตะ บือยาลัน ตี ต๋อปี ชูโง. ต๋อเงาะฮ
ต๋อเงาะฮ ดูโตะ บือยาลัน ตู, เตีย กือละฮ อีเตะ ตัว แอ็กอ ดูโตะ
ต๋อเงาะฮ บือรือนัง.

ต๋อกรอ ปน ตาอ ต๋อกัต อีเตะ “เฮ! กาวัน, ซายอ ตะ บือเนาะฮ
กือละฮ ฮังปอ บือตัว นี, ซาแฮะฮ ฮังปอ บือตัว นี ภูกัน มือนางตั้ง
กำปง นี?”

ลาถู อีเตะ ปน ยาวับ “ชูโงะฮ ซือมาจำ ฮัง กาตอ. กามี ภูกัน
มือนางตั้ง กำปง นี, กำปง กามี เยอาดู ดารี ซีนี” ต๋อกรอ ปน ต๋อริงน
นะ ปี บือยาลัน ตี กำปง อีเตะ.

เตีย ปน บือจากัป ต๋องัน อีเตะ “เฮ กาวัน! ภูละฮ กอ ซายอ นะ
ปี กำปง ฮัง?”

อีเตะ ปน ยาวับ “ภูละฮ, ตาปี ฮัง นะ ปี มาจำ มานอ? ฮัง บือยา
ลัน ลามัต. กาเลา นะ ปี ตู, กือนอ บือยาลัน ตีกอ อารี ตีกอ มาล้า.
ลอ ตะ อาปอ, กาเลา ฮัง นะ ปี, กามี ภูละฮ บาเวะ ปี”

* ภาษามลายูปาตานีเรื่องเต๋ากับเปิดสองตัว

ลือไปส ตู, อีเตะ ปน บาเวะ ภาย ชือบาตัง, เดีย ชูโระฮ
ตือกอรอ ก็เกต ภาย ดี ตือเงะฮ. อีเตะ แซกือก ก็เกต ภาย ดี กานัน,
แซกือก ลากี ก็เกต ดี กิริ.

ชือปือลม นะ ตือรือบั้ง, อีเตะ ปือชัน กัต ตือกอรอ “วักตู ตือรือ
บั้ง ตู, ฮัง ยางัน ปือจากัป อาปอ อาปอ”

คูโตะ ชัต, อีเตะ ปน บาเวะ ตือกอรอ ตือรือบั้ง. ตือเงะฮ
ตือเงะฮ ตือรือบั้ง, ตือกอรอ ปน กือละฮ เลต, กือละฮ ชูตัน ดัน
กือละฮ ชูไ, เดีย ปน ปือราชอ ชือรือเนาะ. ลือไปส ตู แดปอ ปน
ตือรือบั้ง ซำไป ซาตู กำปง. ออรั้ง ออรั้ง ดาลำ กำปง กือละฮ แดปอ
คูโตะ ตือรือบั้ง, ออรั้ง กำปง ปน ซอเราะะ.

ซอรั้ง กำปง ปือกาตอ “ไมละฮ กิตอ แตะเงะ ตือกอรอ นูละฮ
ตือรือบั้ง, ไมละฮ ปิวก กิตอ แตะเงะ”

เตะฮ ตือกอรอ ตือจัก, เดีย ปือราชอ มาเราะฮ. เดีย ปน ปือกาตอ
“แดปอ นี ตะ ปือเนาะฮ กือละฮ อีเตะ ตือรือบั้ง กอ”

วักตู ตือกอรอ ปือจากัป, มุลต เดีย ปน ตือลือไปส ดาจิ ภาย.
ลือไป ส ตู, เดีย ปน ยาโตะฮ กือ ตาเนาะฮ, ตูโเบฮ เดีย ปือเงะฮ,
นาเชบ ไบอิ เดีย ตะ มาตี, ตือกอรอ อีจัต ไลอน กาลี, กาเลา อีเตะ
อาเยาะ ปี รุเมะฮ เดีย ปูเลาะ, ตือกอรอ ตะ เมา ปือจากัป เตะฮ.

ลือมู เนาะ ตุกา ซอร☆

อาตอ ลือมู แซกอ โตะ มาแก ชุบ ตี ตือปี่ บาโระฮ. โตะ เตาะ ลา
มอ นูรง แลบา มารี ตือองะ ตี อาตะฮ บือลาแก ลือมู.

ลือมู ตือรีเยาะ “เบาะฮ เบาะฮ”

นูรง แลบา กาทอ “ลือมู บะปอ ซอรอ มุง บือซา ซางะ? บาเอะ
ซอรอ อากู ‘กูโกะ ซือดะ, เกี้ยว เกี้ยว.”

ลือมู ตาญอ นูรง แลบา “นูรง แลบา มุง มาแก ‘ก_าปอ นูละฮ
ซอรอ มุง ซือดะ ซางะ?”

นูรง แลบา ยาวะ กาทอ “อากู มาแก นูเวะฮ กือรีแย ดูวอ ตีกอ
นูเต ซารี, ลือ ปะฮ ตู มาแก บือลาแล ดูวอ ตีกอ แอกอ ซารี. ซาเบะ
ซอรอ อากู ซือดะ.”

ลือมู ‘นุอง นูรง แลบา กาทอ ‘กิตู, ดียอ ปง กี จารี นูเวะฮ กือรีแย
ตือองา บือลา แล ซือลาถู. ดียอ มาแก ซือรปอ ตือองา นูรง แลบา ตู รอยะ.

ลือมู ตือรา นูวะ ซอรอ ตือรีเยาะ ดะแป นูรง แลบา “เบาะฮ
เบาะฮ, ซอรอ อากู ซือดะ ซือรปอ มุง เตาะ ลากี?” ลือมู ตาอ นูรง
แลบา.

* ภาษามลายูปาตานีเรื่องว้อยากเปลี่ยนเสียง

ນູ່ງ ແລບາ ຍາວະ ກາຕອ “ເຕາະ ສີ້ອຣປອ ລາກີ.”

ລື້ອມ ປງ ກີ ຈາຣີ ມາແກ ປື້ອລາແລ ປູເລາະ. ຕື້ອເງາະສ ໂຕະ ຈາຣີ ປື້ອ
ລາແລ, ຕື້ຍອ ‘ຍປອ ຕື້ອງາ ກື້ອຣບາ.

ລື້ອມ ນູ່ວະ ຫອຣອ ຕື້ອຣີເຍາະ “ເບາະສ ເບາະສ” ປະສ ຕື້ຍອ ຕາອ
ກື້ອຣບາ “ກື້ອຣບາ ຫອຣອ ອາກູ ສີ້ອຕະ ຫູປອ ນູ່ງ ແລບາ ກື້ອເຕາະ ລາກີ?”

ກື້ອຣບາ ກາຕອ ເຕາະ “ສີ້ອຕະ. ລາກີ”

ລື້ອມ ເຕາະ ຕາສູ ເນາະ ນູ່ວະ ບາລະສ ມານອ. ປື້ອຣາຫອ ລື້ອເຕະສ
ເຕາະສ ສີ້ອບະ ຕື້ຍອ ເຕາະ ມາແກ ອູປູ ບາເຣາະ ສາຣີ ເຕາະສ, ຕູໂບະສ
ຕື້ຍອ ປງ ກູຣສ.

ກື້ອຣບາ ກີ ຣອຍະ ກອ ລື້ອມ “ລື້ອມ ລື້ອມ, ມຸ່ງ ເຕາະເລະສ ຕູໂຣະ ນູ່ງ
ແລບາ ສີ້ອບະ ນູ່ວາະສ ກື້ອຣີເຍ ຕື້ອງາ ປື້ອລາແລ ຕູ ມາແກແນ ນູ່ງ ແລບາ
ມາແກແນ ມຸ່ງ ອູປູ. ກາລູ ມຸ່ງ ມາ ແກ ສີ້ອຕາຣອ ມານອ ປງ, ຫອຣອ ມຸ່ງ ເຕາະ
ສີ້ອຕະ ສີ້ອຣປອ ນູ່ງ ແລບາ ຍເກາະ.”

ລື້ອມ ບາຣ ແປແອ ກາຕອ ນູ່ວະ ບາລະສ ມານອ ປງ ຫອຣອ ຕື້ຍອ ປງ
ເຕາະ ນູ່ວະສ ເນາະ ຕູກາ ລື້ອມ ປງ ກື້ອເລະ ມາແກ ອູປູ ສີ້ອຣປອ ສີ້ອຕື້ຍອ.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายชินภัทร ภูมิรัตน)
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า)
ที่ปรึกษาด้านกระบวนการเรียนรู้ (นางสาววิณา อัครธรรม)
ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ. (นางสาวไพรวัลย์ พิทักษ์สาลี)
ผู้อำนวยการสถาบันภาษาไทย (นางสาวนิจุลดา อภินันทาภรณ์)

ที่มาของนิทาน

โครงการพัฒนาการเรียนการสอนโรงเรียนแนวชายแดนและพื้นที่พิเศษ
โดยแนวทางทวิภาษา
(ภาษาไทย-มอญ, ภาษาไทย-เขมรถิ่นไทย, ภาษาไทย-กะเหรี่ยงโปว์,
ภาษาไทย-ม้ง และภาษาไทย-มลายูปาตานี)

โรงเรียนวัดวังแก้วเวการาม

โรงเรียนบ้านโพธิ์ทอง	โรงเรียนบ้านพุย
โรงเรียนบ้านห้วยหาน	โรงเรียนบ้านห้วยคุ
โรงเรียนบ้านรักแผ่นดิน	โรงเรียนบ้าน แผ่นดินทอง
โรงเรียนบ้านประจัน	โรงเรียนบ้านบึงน้ำใส
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐	โรงเรียนบ้านตำมะลังเหนือ

ดำเนินการจัดพิมพ์

สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพปกและภาพประกอบ

นายชัยยศ สุขต้อย และองค์การคำของ สกสค.

บรรณาธิการ

นางบุษบา ปิระภาสพงศ์

ความรู้ดูยิ่งล้ำ
คิดค่าควรเมืองนับ
เพราะเหตุจกอยู่กับ
โจรจกเบียนบได้

สินทรัพย์
ยิ่งไ้
กายอาต มานา
เร่งรู้เรียนเอา

*โคลงโลกนิติ พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร

